

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Prienų rajono vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Prienų rajono vietos veiklos grupės 2023–2027 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2027 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☐ Taip ☒ Ne
VPS tema	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

VPS data:	2023-04-13
VPS versija:	1 versija, patvirtinta visuotinio narių susirinkimo Nr. 0 sprendimu

Prienų rajono
vietos veiklos grupė

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

TURINYS

<u>I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)</u>	4
1. <u>VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ</u>	4
1.1. <u>Trumpas VVG pristatymas</u>	4
1.2. <u>Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys</u>	4
1.3. <u>VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas</u>	4
1.4. <u>VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius</u>	4
1.5. <u>VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)</u>	4
1.6. <u>VVG teritorijos ekonominė situacija</u>	4
1.7. <u>VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai</u>	4
1.8. <u>VVG teritorijos gamtos išteklių analizė</u>	4
1.9. <u>Papildoma informacija</u>	4
2. <u>VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)</u>	4
3. <u>VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS</u>	4
3.1. <u>VVG teritorijos poreikių sąrašas</u>	4
3.2. <u>VVG teritorijos poreikių pagrindimas</u>	5
4. <u>VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS)</u>	5
5. <u>VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA</u>	5
5.1. <u>Apibendrinta informacija apie VVG</u>	5
5.2. <u>Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį</u>	5
5.3. <u>Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą</u>	5
5.4. <u>VVG vertybės</u>	7
5.5. <u>VVG teritorijos vizija iki 2030 m.</u>	7
5.6. <u>VVG misija</u>	7
<u>II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMŲ POKYČIAI)</u>	8
6. <u>VVG TERITORIJAI AKTUALŲS BŽŪP TIKSLAI</u>	8
7. <u>KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI</u>	8
7.1. <u>VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.</u>	8
7.2. <u>Metinės rodiklių reikšmės</u>	8
8. <u>POKYČIAI, KURIU SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)</u>	9
9. <u>APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS</u>	10
<u>III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)</u>	11
10. <u>VPS PRIEMONĖS</u>	11
10.1. <u>VPS priemonių sąrašas</u>	11
10.2. <u>VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais</u>	11
10.3. <u>VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais</u>	11
10.4. <u>VPS priemonių aprašymas</u>	11
10.5. <u>VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)</u>	11
10.6. <u>VPS priemonių rezultato rodikliai</u>	11
11. <u>PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS</u>	12
12. <u>VPS FINANSINIS PLANAS</u>	12
12.1. <u>VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis</u>	12
12.2. <u>Metinis VPS išlaidų planas</u>	12
13. <u>ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS</u>	13
13.1. <u>Subregioninės vietovės principas</u>	13
13.2. <u>„Iš apačios į viršų“ principas</u>	13
13.3. <u>Partnerystės principas</u>	13
13.4. <u>Bendradarbiavimo principas</u>	13
13.5. <u>Inovacijų principas</u>	13
13.6. <u>Jaunimas</u>	13
13.7. <u>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas</u>	13
14. <u>VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMŲ</u>	14
14.1. <u>Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu</u>	14
14.2. <u>VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu</u>	14
15. <u>VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA</u>	14

<u>15.1.</u>	<u><i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas</i></u>	<u>14</u>
<u>15.2.</u>	<u><i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus</i></u>	<u>14</u>
<u>IV DALIS: VPS PRIEDAI</u>		<u>16</u>

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Prienų rajono vietos veiklos grupė (toliau – VVG) įregistruota 2007 m. liepos 30 d. VVG steigėjais tapo 4 rajono bendruomenės: kaimo bendruomenė „Balbieriškis“, bendruomenė „Veiverių kraštas“, kaimo bendruomenė „Nemuno link“, Naujosios Ūtos bendruomenės klubas „Putinas“. VVG buvo suformuota, taikant esminius LEADER metodo reikalavimus bei principus: teritorinio vientisumo, „iš apačios į viršų“, lygiavertiškumo, viešumo, įtraukimo, skaidrumo, partnerystės.

2016 m. Prienų VVG buvo 53 nariai iš trijų skirtingų sektorių: vietos valdžio – 3 asmenys, verslo atstovai – 11, pilietinės visuomenės – 39. 2017 m. prie VVG prisijungė naujų narių, ir bendras jų skaičius buvo 60. Iš kurių 41 – pilietinės visuomenės, 19 – verslo. 2018 m. skaičius mažėjo iki 59, nes išsėtojo 1 pilietinės visuomenės sektoriaus atstovas. 2023 m. Prienų VVG buvo 51 narys, iš kurių 38 – pilietinės visuomenės ir 13 – verslo atstovų. Dalis VVG narių priklauso VVG nuo jos veiklos pradžios, VVG nariai yra aktyvus rajono žmonės, norintys veikti ir inicijuojantys pokyčius VVG teritorijoje. Per beveik du dešimtmečius besitęsiančią VVG veiklą jos nariai ne tik susipažino su projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimais, bet ir įgijo naujų žinių, ugdė savo gebėjimus, susipažino su kitų rajonų ir šalių gerąją patirtimi, todėl turi pakankamai kompetencijų dalyvauti VVG veikloje ir atlikti jiems priskirtas funkcijas.

VVG valdyba yra sudaryta iš 11 narių, kurie vykdydami savo funkcijas kolegialaus valdymo organe, atstovauja tris skirtingus sektorius. Pilietinės visuomenės sektorių atstovauja 5 asmenys, verslo – 3, vietos valdžios – 3. Šiuo metu VVG valdyboje yra 3 asmenys iki 29 m. ir 2 – iki 40 m. Beveik visi turi aukštąjį išsilavinimą, savo veiklose ir darbuose nuolat susiduria su įvairiais iššūkiais, kurių sprendimui pasitelkia savo turimą patirtį ir įgytas žinias. Valdybos nariai nuolat dalyvauja įvairiuose mokymuose ir ne tik tobulina kompetencijas, bet ir kelia kvalifikaciją. Visi VVG valdybos nariai yra puikiai susipažinę su projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimais, puikiai išmano paramą reglamentuojančius teisės aktus, geba priimti sprendimus, yra iniciatyvūs ir žingeidūs. Detaliai valdybos narių kompetencijos aprašytos VPS 7 priede.

Ankstesniais VPS įgyvendinimo laikotarpiais tiek VVG nariai, tiek valdybos atstovai aktyviai įsitraukė į VVG veiklą, organizuojamus renginius, susirinkimus, domėjosi ne tik VPS įgyvendinimo eiga, bet ir įgyvendinamais projektais. Taip pat padėjo spręsti iškilusias problemas, prisidėjo sprenddami įvairius klausimus ir teikdami savo siūlymus.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Prienų rajono savivaldybė yra Lietuvos Respublikos pietuose, Kauno apskrities pietinėje dalyje. Savivaldybės teritorija šiaurėje ribojasi su Kauno rajono ir Kaišiadorių rajonų savivaldybėmis, rytuose – su Trakų rajono, Birštono savivaldybėmis, pietuose – su Alytaus rajono savivaldybe, vakaruose – su Kazlų Rūdos ir Marijampolės savivaldybėmis. Vertinant pagal geografinę padėtį, rajonas yra išsidėstęs strategiškai svarbioje ir geografiškai patogioje Lietuvos vietoje – šalia didžiausių Lietuvos miestų – Kauno, Alytaus ir Marijampolės [1].

Prienų rajono savivaldybės teritorijos plotas – 1 032 kv.m., t.y. 12,76 proc. visos Kauno apskrities ir 1,58 proc. Šalies teritorijos. Prienų rajono vietos veiklos grupės veiklos teritorijos plotas apie 1 024 kv.m. [2].

Nuo 2018-05-31 savivaldybės teritorija suskirstyta į 9 seniūnijas: Balbieriškio, Išlaužo, Jiezno, Naujosios Ūtos, Pakuonio, Prienų, Stakliškių, Šilavoto ir Veiverių (žr. 1 pav.), kurios sudaro ir VVG teritoriją. Savivaldybėje yra 2 miestai: savivaldybės centras Prienai (kuris nepatenka į VVG teritoriją) ir Jieznas, bei 3 miesteliai: Balbieriškis, Pakuonis ir Veiveriai [1].

1 pav. Prienų VVG teritorijos žemėlapis

Pagal 2022 m. seniūnijų pateiktus duomenis VVG teritorijoje yra 200 viensėdžių (vienkiemių), 247 kaimai ir 3 miesteliai, bei 1 miestas iki 6 tūkst. gyventojų [3]. Didžioji dalis, 36,5 proc., VVG teritorijos gyventojų 2022 m. gyveno gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (žr. 1 lentelė.). 33,6 proc. gyventojų gyveno gyvenamosiose vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų. Didžiausias gyventojų skaičius 2022 m. buvo Veiverių (21,6 proc. visų rajono gyventojų), Balbieriškio (14 proc.), Jiezo (13,4 proc.) ir Stakliškių (12,4 proc.) seniūnijose. Lyginant 2014 m. ir 2022 m. duomenis, matyti, kad didžiausias gyventojų skaičiaus pokytis buvo tarp gyvenančių gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų. Tam įtakos turėjo 2018 m. pakeistos kaimų ribos Balbieriškio seniūnijoje, nes dalis Gerulių kaimo buvo prijungta prie Balbieriškio mstl., o 3 kaimai atiteko Prienų seniūnijai.

1 lentelė. VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas 2014 m. ir 2022 m.

Seniūnija	Gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)		Gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)		VISO:	
	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022	2014	2022
Balbieriškio	-	-	1138	996	715	262	1039	1182	-	-	2892	2440
Išlaugo	358	318	798	715	732	649	-	-	-	-	1888	1682
Jiezo	129	202	892	449	853	619	1216	1071	-	-	3090	2341
Naujosios Ūtos	551	454	174	143	297	264	-	-	-	-	1022	861
Pakuonio	339	294	648	532	865	807	-	-	-	-	1852	1633
Prienų	-	-	785	685	339	316	-	-	-	-	1124	1001
Stakliškių	7	6	1441	1358	1184	790	-	-	-	-	2632	2154
Šilavoto	388	318	479	369	932	866	-	-	-	-	1799	1553
Veiverių	218	228	1246	1113	1278	1288	1100	1140	-	-	3842	3769
Iš viso:	1990	1820	7601	6360	7195	5861	3355	3393	-	-	20141	17434

Lyginant 2014 ir 2020 m. VVG teritorija beveik nepasikeitė. Keitėsi tik administracinis suskirstymas, nes 2014 m. buvo 10 seniūnijų, o 2020 m. – 9. Tačiau teritorijos atžvilgiu pokyčių nebuvo, nes vienos iš panaikintų seniūnijų gyvenvietės buvo prijungtos prie kitų, kurios yra VVG teritorijos dalis.

APIBENDRINIMAS:

➤ Prienų rajono vietos veiklos grupės veiklos teritorijos plotas apie 1 024 kv.m. Vertinant pagal geografinę padėtį, rajonas yra išsidėstęs strategiškai svarbioje ir geografiškai patogioje Lietuvos vietoje – šalia didžiausių Lietuvos miestų – Kauno, Alytaus ir Marijampolės (R1);

➤ Didžioji dalis, 36,5 proc., VVG teritorijos gyventojų 2022 m. gyveno gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (R2);

➤ Labiausiai apgyvendintos buvo Veiverių, Stakliškių, Balbieriškio ir Jiezno seniūnijos (R3).

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Kraštovaizdį puošia didžiausia Lietuvos upė Nemunas su intakais Jiesia, Peršėke, Verkne. Įkurtas Nemuno kilpų regioninis parkas. Didesni ežerai: Alšia, Bebrukas, Gelužis, Pazelvės. Krašto aviaciją reprezentuoja Pociūnų aviaturizmo centras. Čia teikiamos mažųjų lėktuvų remonto (UAB „Termikas“), sklandytuvų remonto ir gamybos (AB „Sportinė aviacija“), oro taksi (Kauno apskrities aviacijos sporto klubas), parašiutizmo paslaugos (Parašiutininkų klubas) [4].

Istorinę Prienų praeitį liudija išlikę kultūros paminklai. Vien tik archeologijos paminklų – piliakalnių, senkapių, pilkapių, mitologinių akmenų – suskaičiuojama 48. Iš 33 žinomų piliakalnių kai kurie apaugę miškais, sunkiai prieinami, kiti stūkso lygumose, pastebimi iš tolo. Labai įspūdingai atrodo Paverknių, Klebiškio, Pašlavančio, Lepelionių, Pieštuvėnų piliakalniai. Savo architektūra pasižymi Prienų, Jiezno, Stakliškių katalikų bažnyčios, kuriose, kaip ir visose krašto bažnyčiose, yra daug vertingų dailės kūrinių. Iš istorijos paminklų būtina paminėti XVIII amžiaus popieriaus dirbtuves Prienuose, Veiverių pašto rūmus (vėliau mokytojų seminarija), žymių žmonių tėviškes – poeto Vinco Mykoliaičio-Putino, keliautojo ir rašytojo, Šaulių sąjungos įkūrėjo Mato Šalčiaus [4].

Prienų rajono savivaldybė pasižymi istoriniu paveldu ir kultūros vertybėmis. Kultūros paveldo objektų gausa, vaizdingas kraštovaizdis sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio, gamtinio turizmo plėtrai.

Prienų r. sav. teritoriją kerta valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė, tarptautinė magistralė „Via Baltica“.

Ekonominiu požiūriu Prienų rajonas turi išskirtinių bruožų: rajonas yra šalia antro pagal dydį Lietuvos miesto Kauno, turinčio ekonominio-socialinio vystymosi potencialą. Ši kaimynystė sudaro sąlygas bendradarbiauti plėtojant rajono infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius, rengiant bendrus projektus. Nepaisant galimo kaimynystės ekonominio potencialo išnaudojimo, Prienų rajone vystomas žemės ir miškų ūkis bei su jais susijusi pramonė [4].

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, kurio metu siekiama išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų poreikius ir problemas. Gyventojų poreikiai lemia Prienų VVG vietos plėtros strategijos tikslus bei prioritetus. Dėl šios priežasties VVG, siekdama išanalizuoti esamą rajono situaciją, išsiaiškinti rajono gyventojų požiūrį į esamą situaciją, bei sužinoti pagrindinius rajono gyventojų poreikius, lūkesčius ir esamas problemas, vykdė gyventojų poreikių tyrimą naudojant kokybinius ir kiekybinius poreikių tyrimus. Buvo atlikti šie tyrimai ir taikyti darbo metodai:

1. *darbas grupėse;*
2. *informaciniai renginiai;*
3. *rajono gyventojų anketinė apklausa;*
4. *anketinė seniūnijų apklausa;*
5. *viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.*

Darbas grupėse – tai struktūruoti susitikimai su tikslinėmis žmonių grupėmis. Grupiniai susitikimai vyko neformalios diskusijos forma. Šis metodas padėjo gauti kokybinę informaciją ir buvo vienas geriausių būdų aiškinantis ryškiausias tikslinių grupių problemas. Buvo siekiama išgirsti įvairias nuomones, idėjas, suprasti žmonių požiūrį bei išsiaiškinti jų poreikius ir lūkesčius ateinančiam finansavimo periodui.

Informaciniai renginiai – skirti supažindinti vietos gyventojus, verslo ir vietos valdžios atstovus su naujojo periodo prioritetniais tikslais, reikalingais pasiekti rezultatais, bei išsiaiškinti jų poreikius, problemas ir galimus jų sprendimo būdus, pasinaudojant naujai rengiama VPS. Renginiai vyko atskirai vietos valdžios atstovams, vietos bendruomenėms ir kitoms NVO, bei verslo atstovams ir ūkininkams. Šių renginių dėka ne tik vietos gyventojai buvo supažindinti su naujuoju periodu, bet ir VVG išgirdo, kas svarbu vietos žmonėms, buvo išdiskutuotos galimos projektų idėjos, atliekama SSGG analizė.

Rajono gyventojų anketinė apklausa – kiekybinis tyrimas, kurio tikslas – surinkti kiekybinę informaciją ir jos dėka išsiaiškinti esamus rajono bei gyventojų poreikius, esamą situaciją bei aktualiausias 2023-2029 metų laikotarpyje sprendžiamas problemas.

Anketavimas buvo atliekamas naudojantis internetine apklausų platforma. Anketą galima rasti čia: <https://apklausa.lt/f/projektas-prienu-rajono-vietos-veiklos-grupes-vietos-pletros-2023-2027-metu-u4rb3v7/answers/new.html>

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų problemas bei poreikius. Anketa buvo sudaryta iš 22 klausimų, iš kurių 5 klausimai buvo skirti bendrai informacijai apie respondentą gauti, likę klausimai buvo skirti išsiaiškinti: opiausias gyvenamosios vietovės problemas, kokioms paramos sritims gyventojai teiktų prioritetą laikotarpiui iki 2027 metų, atitinkamų paslaugų trukumą gyvenamojoje vietoje, gyventojų nuomonę apie patraukliausias ekonomines veiklas, bendruomeninį verslą bei kaimo jaunimo situaciją. Viso apklausoje dalyvavo 194 asmenys iš visų Prienų rajono seniūnijų. Atliekant kaimo gyventojų anketinę apklausą, buvo nustatytos gyvenamųjų vietovių problemos bei kaimo gyventojų poreikiai (anketinės apklausos rezultatų apibendrinimas pridedamas, žr. priede Nr. 8).

Seniūnijų anketinė apklausa buvo skirta išsiaiškinti esamą Prienų rajono situaciją bei sužinoti rajono poreikius. Seniūnijoms buvo pateiktos anketos, kuriose buvo prašoma pateikti statistinę informaciją apie seniūnijų gyventojų skaičių, gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir gyvenamąsias vietas, apie gyventojus patiriančius ekonominius sunkumus ar socialinę atskirtį. Seniūnijų taip pat buvo paprašyta pateikti duomenis apie gyventojų užimtumą, smulkų ir vidutinį verslą, paslaugų sektorių, žemės ūkį, gamtos išteklius, kultūrą ir NVO, įvairias įstaigas ir organizacijas, veikiančias seniūnijos teritorijoje. Antroje anketoje buvo prašoma atlikti esamos situacijos analizę bei pateikti pasiūlymus apie viešąją infrastruktūrą, socialinę ir kultūrinę aplinką, ekonominę situaciją seniūnijos teritorijoje. Taip pat esamus gamtos išteklius jų panaudojimą bei seniūnijos identitetą.

Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Ekonominės, socialinės, aplinkosauginės būklės analizė buvo atlikta pasitelkiant dokumentinių tyrimų metodus: palyginimo, grupavimo ir kt., apimančius bei oficialiai pasiekiamus informacijos šaltinius, standartizuotas išorines duomenų bazines, antrinės informacijos teikimo paslaugas ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius. Tiriant objektyvią statistinę informaciją, daugiausia buvo naudojamas palyginimo metodas – mąstymo operacija, grindžianti teiginius apie objektų, reiškinių panašumus ir skirtumus. Lyginimo metu buvo sugretinami šalies, apskrities, rajono savivaldybės, VVG teritorijos objektai dėl jų tarpusavio santykio apibrėžimo.

Taip pat buvo organizuoti VVG valdybos susirinkimai, kurių metu teikiami įvairūs siūlymai, vertinimai ir daromos įvairios vyraujančių gyventojų poreikių įžvalgos. Susirinkimų metu buvo atlikta Prienų rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, vadovaujantis atlikta anketine apklausa apibrėžtos rajono problemos ir plėtros poreikiai. Taip pat, panaudojant grupinių susitikimų metu gautą informaciją, nustatyti vietos plėtros strategijos prioritetai, priemonės, bei numatytas finansinis planas.

Visos užpildytos anketos ir viešai prieinama informacija suteikė VVG žinių apie realią rajono situaciją, gyventojų problemas, poreikius ir lūkesčius, kurie buvo analizuojami ir pateikiami šioje strategijoje.

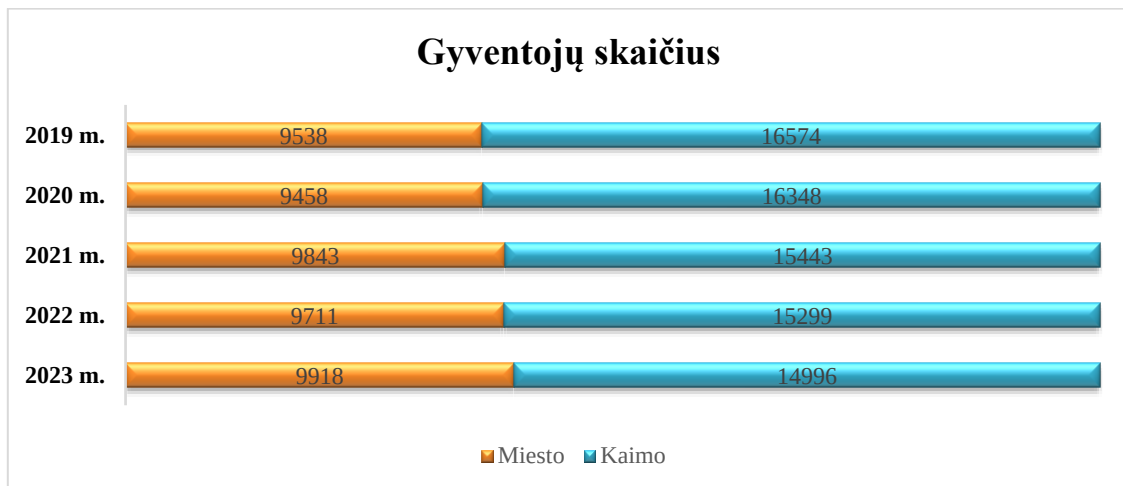
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Pagal LR Statistikos departamento pateiktus duomenis iš 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo, Prienų r. sav. gyveno 25 286 asmenys arba 4,4 proc. visų Kauno apskrities arba 0,9 proc. visų Šalies gyventojų [5].

Seniūnijų pateiktais duomenimis [3] VVG teritorijoje 2014 n. gyveno 20 141 gyventojas, o 2022 m. – 17 666 gyventojai. Prienų rajono kaimiškose vietovėse 2014 m. gyveno 67,33 proc. visų savivaldybės gyventojų, o 2022 m. – 66,65 proc. Vertinant šiuos duomenis matyti, kad VVG teritorijos gyventojų skaičius mažėjo ne pilnai 1 proc.

Pažymėtina, kad Prienų seniūnijos teritoriją sudaro Prienų miestas ir 17 kaimų, tačiau seniūnija neturi galimybės išskirti gyventojų pasiskirstymo pagal lytį ir amžių pagal gyvenamąsias vietas, taip pat ir 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenys apima Prienų sen., kurios dalis yra miestas ir kaimas, todėl toliau pateikiami gyventojų duomenis bus kartu su miesto gyventojais.

Statistikos departamento duomenimis [6] 2019 m. Prienų rajone gyveno 26 112 gyventojų iš kurių 9 538 buvo miesto gyventojai, o 16 574 – kaimo (žr. 2 pav.). Šiuo atveju kaimo gyventojų dalis sudarė 63,5 proc. visų gyventojų, kai tuo tarpu Kauno apskrityje šis dalis buvo 31,4 proc., o Šalyje – 32,88 proc. Prienų rajonas šiuo atveju išsiskiria savo gyventojų dalimi, kuri gyvena kaime. 2020 m. Prienų r. sav. gyveno 25 806, iš kurių mieste – 9 458, o kaime – 16 348, arba 63,4 proc. visų gyventojų. 2021 m. Prienų r. sav. gyventojų skaičius buvo 25 286, iš kurių 9 843 gyveno mieste ir 15 443 – kaime. Kaimo gyventojai sudarė jau tik 61 proc., kadangi gyventojų skaičius kaime mažėjo, o mieste augo. 2022 m. matomas bendras gyventojų skaičiaus mažėjimas, Prienų r. sav. gyventojų skaičius buvo 25 010, iš kurių 9 711 – miesto gyventojai ir 15 299 arba 61,1 proc. – kaimo. 2023 m. pradžioje gyventojų skaičius buvo 24 914, iš kurių 9 918 – miesto ir 14 996 arba 60,2 proc. – kaimo.

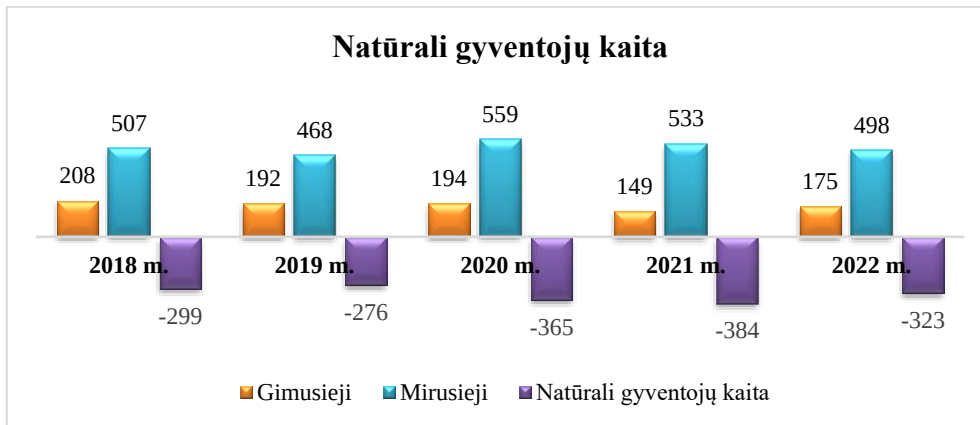

2 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (miestas ir kaimas) 2019-2023 m.

Savivaldybėje miesto ir kaimo gyventojų santykis nuo 2019 m. keičiasi nežymiai, tačiau tenka pažymėti, kad natūralūs demografiniai procesai bei žmonių migracija labiau veikia kaimo gyventojų skaičių.

Lyginant šiuos duomenis su Šalies rodikliais matoma ta pati tendencija, kad gyventojų skaičius kaime mažėja, imant 2019 m. ir 2023 m. Šalyje kaimo gyventojų skaičius mažėjo apie 3 proc., kai tuo tarpu miestų gyventojų skaičius augo apie 5 proc. Tam įtakos kaip matome gali turėti ir vidaus migracija, kai žmonės iš kaimiškų vietovių keliai gyventi į miestą, dėl didesnio įvairių paslaugų prieinamumo.

Viena iš pagrindinių gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių – neigiama natūrali gyventojų kaita (žr. 3 pav.). Statistikos departamento pateikiamais duomenimis Prienų rajono savivaldybėje, įskaitant ir Prienų miestą, 2018-2022 m. mirusiųjų skaičius viršija gimusiųjų skaičių [7]. Ypatingai padidėjęs matomas 2020-2021 m., tam įtakos galėjo turėti pasaulinė koronaviruso pandemija.

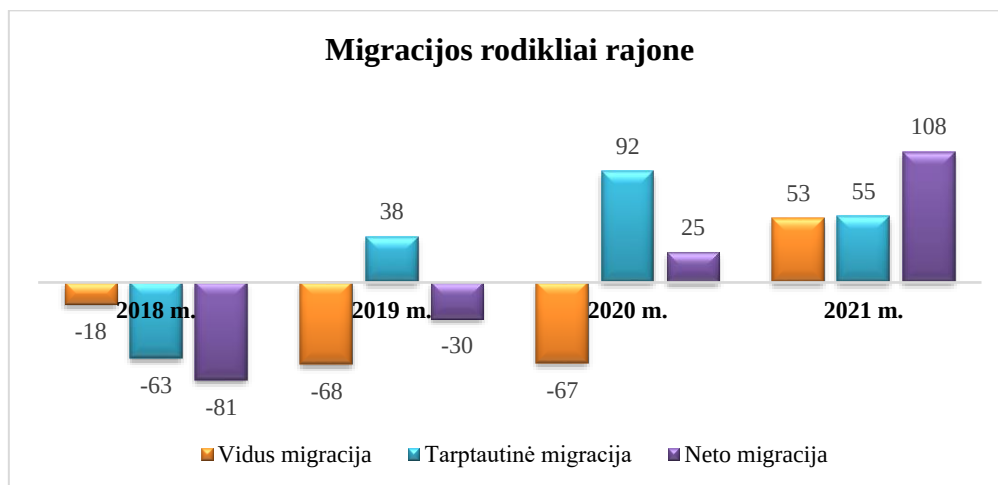

3 pav. Natūrali gyventojų kaita Prienų r. sav. 2018-2022 m. laikotarpyje

Pagal Statistikos departamento pateikiamus duomenis [7] Prienų r. sav. bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis 1000 gyventojų kyla kasmet nuo 2018 m. 2021 m. šis rodiklis Prienų r. sav. buvo -15,3, ir dvigubai viršijo Kauno apskirties (-7,5) ir Šalies (-8,7) rodiklį.

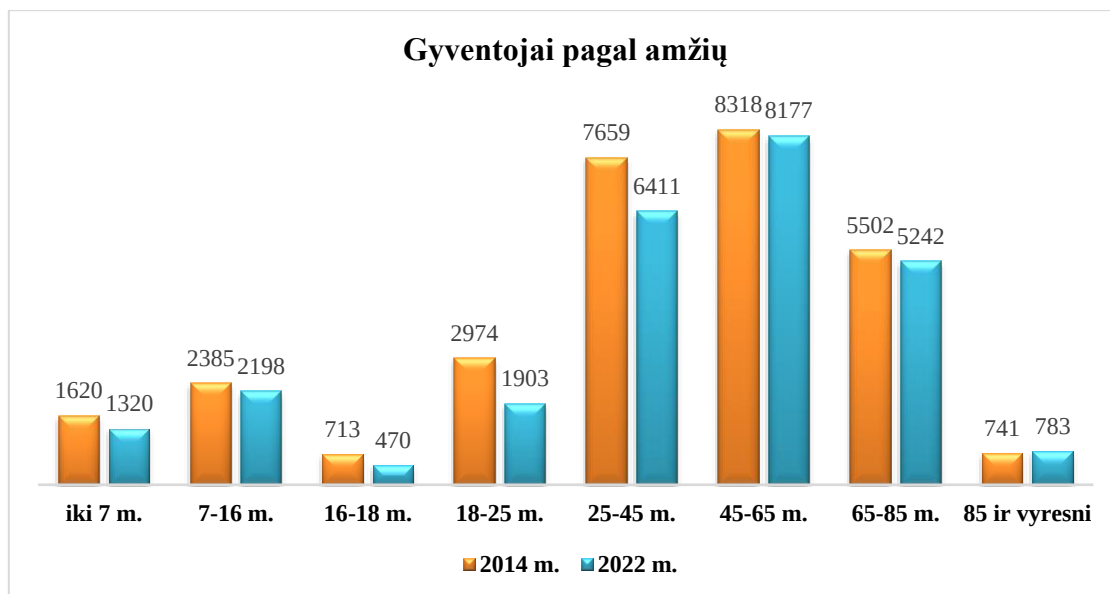
Vertinant neto migraciją rajone matyti (žr. 4 pav.), kad 2018 ir 2019 metais ji buvo neigiama, o nuo 2020 metų jau teigiama, t.y. į rajoną grįžta daugiau asmenų, nei išvyksta. 2018 metais matome, kad ženkliai didesnė buvo neto tarptautinė migracija lyginant su neto vidaus migracija. 2019 m. situacija kiek kitokia nes vidaus migracija buvo didesnė už tarptautinę. 2020 m. ir 2021 m. tarptaurinė migracija buvo didesnė už vidaus.

Tačiau bendros situacijos tai nekeičia, gyventojų skaičius mažėja kasmet ir tam kaip matome iš analizuojamų duomenų didžiausią įtaką turi natūrali gyventojų kaita.

4 pav. Neto migracijos rodikliai Prienų r. sav.

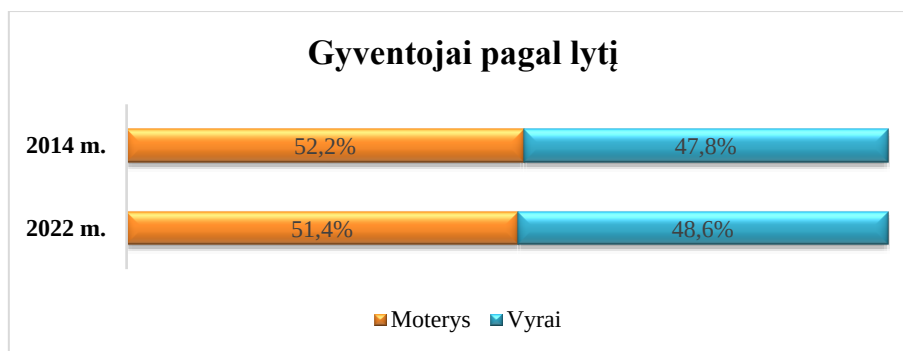
Analizuojant VVG teritorijos gyventojų pasiskirstymą pagal amžių buvo naudojami seniūnijų pateikti duomenys [3] už 2014 ir 2022 metus. Paminėtina, kad duomenys apima ir Prienų miestą, nes Prienų seniūnija apima miestą ir 17 kaimų. Iš turimų duomenų matyti (žr. 5 pav.), kad didžioji dalis gyventojų yra 45-65 metų amžiaus, tokie gyventojai 2022 metais sudarė beveik 31 proc. 24 proc. gyventojų 2022 metais buvo 25-45 m. amžiaus grupėje. Mažiausiai rajone gyvena asmenų, kurių amžius nuo 16 iki 18 metų ir vyresni nei 85 m. Vertinant gyventojų skičiaus pokyčius 2014 m. ir 2022 metais, matyti, kad bendras gyventojų skaičius mažėjo apie 11,4 proc. Didžiausias skirtumas pastebimas amžiaus grupėje nuo 25 iki 45 metų (16,3 proc. mažėjo) ir nuo 18 iki 25 metų (36 proc.).

5 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, 2014 m. ir 2022 m.

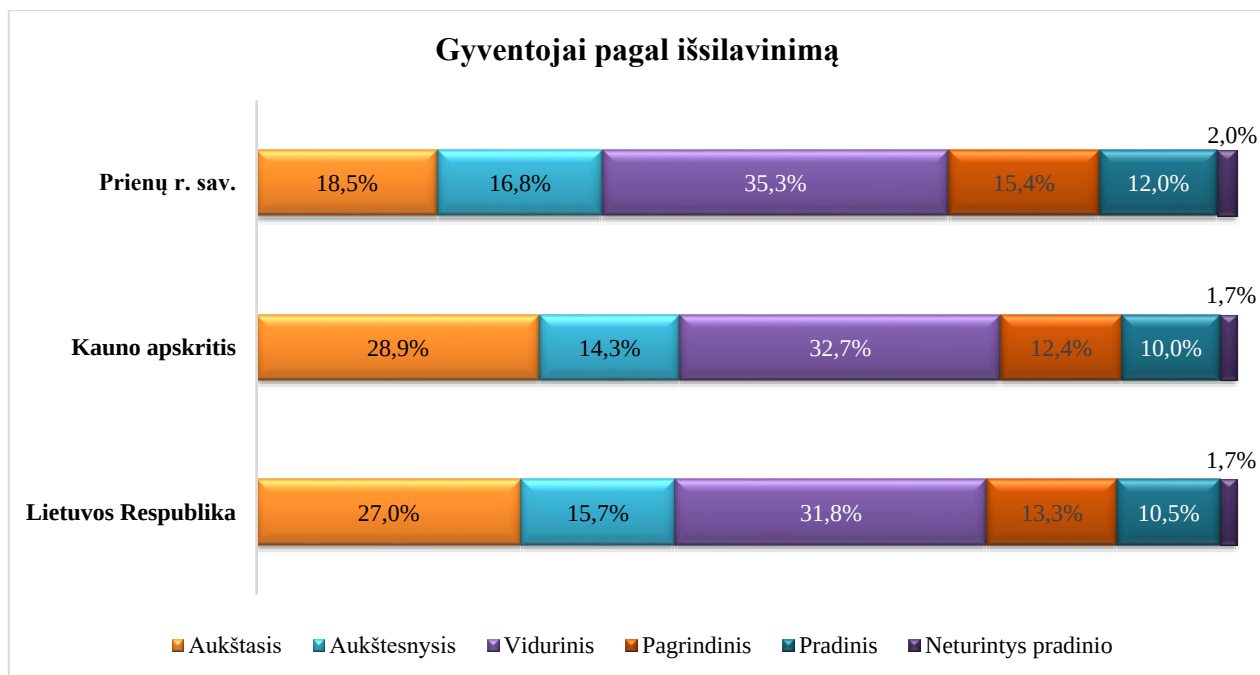
2022 metais pensinio amžiaus gyventojai rajone sudarė 22,7 proc. visų gyventojų, kai darbingo amžiaus asmenys – 55 proc. Savivaldybėje santykinai mažesnei darbingo amžiaus gyventojų daliai tenka didesnė našta išlaikyti didesnes jaunimo ir pensinio amžiaus gyventojų grupes. Gyventojų senėjimo procesas yra neigiamas reiškinys, turintis ryškų socialinį, ekonominį poveikį: didėja sveikatos priežiūros, globos ir rūpybos įstaigų poreikis, kartu - išlaidos šioms paslaugoms teikti.

Prienų r. sav. gyvena daugiau moterų nei vyrų: 2014 metais, pagal seniūnijų pateiktus duomenis [3] iš gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo sistemos (žr. 6 pav.), moterys sudarė 52,2 proc. visų rajono gyventojų, vyrai – 47,8 proc. 2022 metais, sumažėjus gyventojų skaičiui, gyventojų procentinė vyrų ir moterų sudėties dalis kito nežymiai. Prienų r. sav. gyventojų sudėtis pagal lytį yra artima šalies ir apskrities gyventojų pasiskirstymui. Pagal 2021 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenis Lietuvoje moterys sudarė 53,6 proc. visų šalies gyventojų, vyrai – 46,4 proc. Kauno apskrityje rezultatai labai panašūs: moterys – 53,9 proc., vyrai – 46,1 proc.

6 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal lytį, 2014 m. ir 2022 m.

Prienų r. sav., pagal seniūnijų pateiktus duomenis [3], 2022 metais gyveno 457 kitos tautybės asmenys, šis skaičius, lyginant su 2014 m. kito beveik dvigubai, nes 2014 m. kitos tautybės asmenų buvo 250. Prienų r. sav. kitos tautybės asmenys 2022 m. sudarė tik 1,7 proc. visų gyventojų. Pagrindinės tautybės: lenkai, rusai, romai, ukrainiečiai, totoriai, latviai ir kt.

7 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą Prienų r. sav., Kauno apskrityje ir Šalyje, 2021 m.

Pagal 2021 metų gyventojų ir būstų surašymo duomenis [5] pateikiamas Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą (žr. 7 pav.) ir palyginimas su Šalies ir Kauno apskrities gyventojų išsilavinimo lygiu. VVG teritorijoje gyvena 18,5 proc. (nuo visų rajone gyvenančių asmenų) gyventojų turinčių aukštąjį išsilavinimą, Kauno apskrityje tokių net 10 proc. daugiau, t.y. 28,9 proc. (nuo visos Kauno apskrities gyventojų), Šalyje 27 proc. (nuo visų šalies gyventojų) gyventojų turi aukštąjį išsilavinimą. Lyginant Prienų r. sav. su Šalies ir apskrities gyventojais, matyti, kad rajone yra ženkliai mažesnė dalis gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą. Didžioji dalis tiek VVG teritorijos, tiek apskrities ar Šalies gyventojų turi vidurinį išsilavinimą, tokių gyventojų dalis sudaro daugiau nei 30 proc. Gyventojai turintys aukštesnįjį išsilavinimą Prienų r. sav. sudarė 16,8 proc., kai tuo tarpu apskrityje (14,3 proc.) ir Šalyje (15,7 proc.) šis skaičius buvo mažesnis. Asmenų, turinčių pagrindinį išsilavinimą dalis Prienų r. sav. (15,4 proc.) taip pat buvo didesnė lyginant su apskrities (12,4 proc.) ir Šalies (13,3 proc.). Iš turimų duomenų galima daryti išvadą, kad Prienų VVG teritorijos gyventojų išsilavinimo lygis atitinka Šalies bei Kauno apskrities gyventojų išsilavinimo lygį, išskyrus gyventojus turinčius aukštąjį išsilavinimą.

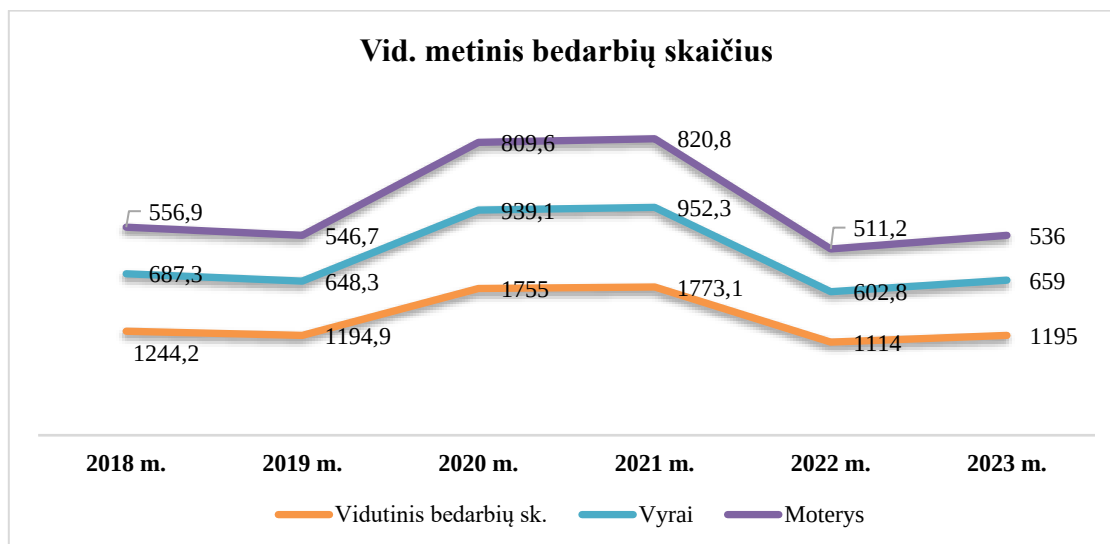
Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą buvo analizuojamas remiantis LR statistikos departamento viešai pateikiamais duomenimis [8] apie gyventojų užimtumą 2018-2022 m. laikotarpyje. Pagal šiuos duomenis 2022 m. Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) užimti buvo 67,3 proc. gyventojų, o labiau užimtos buvo moterys (atitinkamai 71,6 proc. – moterys ir 64,1 proc. – vyrai). Lyginant šiuos duomenis su Šalies ir Kauno apskrities, matyti, kad jose užimtumas yra didesnis apie 6,5 proc., tačiau vyrai yra labiau užimti nei moterys. Analizuojant 2018 m. duomenis, matyti, kad Prienų r. sav. užimtumas buvo 57,8 proc., ir kilo kasmet iki 2022 m. 2020 metais užimtumo rodiklis krito Kauno apskrityje ir Šalyje, tačiau Prienų r. sav. išliko stabiliai kylantis. Vertinant užimtumą pagal lytį Prienų r. sav., matyti, kad moterys labiau užimtumas nei vyrai buvo, analizuojamu laikotarpiu, tik 2020 m. ir 2022 m., kitais metais labiau užimti buvo vyrai.

Remiantis Lietuvos užimtumo tarnybos pateikiamais statistiniais duomenimis [9] Prienų r. sav. (įskaitant Prienų m.) vidutinis metinis bedarių skaičius keitėsi, palyginant nežymiai (žr. 8 pav.)

Nuo 2018 m. iki 2019 m. jis krito, nuo 2019 m. iki 2021 m. – kilo, tačiau tam įtakos galėjo turėti prasidėjusi pasaulinė koronaviruso pandemija. 2022 m. šis rodiklis krito ir buvo net mažesnis nei prieš pandemiją, tai rodo, jog bendra rajono ekonominė situacija gerėja. Lyginant šiuos Prienų r. sav. rodiklius su Šalies ir Kauno apskrities, matyti ta pati tendencija, kad rodikliai nuo 2018 m. iki

2019 m. – krenta, o sekančiais metais, įtakoti pandemijos padarinių – drąstiškai kyla. 2022 m. situacija stabilizuojasi, tačiau priešingai nei Prienų r. sav., negrįžta į prieš pandemiją lygį.

Lyginant vidutinius bedarbių skaičius duomenis pagal lytį, matyti, kad visais metais nuo 2018 m. iki 2023 m. Prienų r. sav. vyrų bedarbių skaičius buvo didesnis nei moterų. Vertinant šiuos rezultatus pagal apskritį ir Šalies rodiklius, matyti, kad situacija iki 2021 m. buvo analogiška, t.y. vyrų bedarbių skaičius buvo didesnis. 2021–2022 m. situacija Šalyje ir Kauno apskrityje pasikeitė ir skyrėsi nuo Prienų r. sav., kadangi didesnė dalis bedarbių sudarė moterys.

8 pav. Vidutinis metinis bedarbių, moterų ir vyrų skaičius laikotarpio pabaigoje, 2018–2023 m.

Gyventojų pasiskirstymo pagal pragyvenimo šaltinį duomenys yra prieinami tik Šalies ir apskrities mastu, kadangi tokie duomenys vykdant 2021 m. gyventojų ir būstų surašymą nebuvo renkami, todėl nėra tikslinga jų pateikti, nes jie visiškai neatspindi Prienų VVG teritorijos situacijos.

Prienų rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus [3] pateiktais duomenimis VVG teritorijoje 2022 m. buvo 159 socialinės rizikos šeimos, jų skaičius lyginant su 2014 m. – mažėjo (žr. 2 lentelę). Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius taip pat mažėjo, 2022 m. tokių vaikų buvo 325. Skurdą patiriančių asmenų skaičius taip pat mažėjo nuo 4 485 asmenų 2014 m. iki 3 027 asmenų 2022 metais. Didžiausias pokytis pastebimas pašalpų gavėjų skaičiuje, jų lyginant 2014 m. ir 2022 m. mažėjo 2,3 karto. Taip mažėjo ir vienišų bei socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių asmenų skaičius. Duomenų apie neįgalius bei sergančius priklausomybės ligomis nebuvo pateikta.

2 lentelė. VVG teritorijos gyventojų, patiriančių socialinę atskirtį, skaičius 2014 m. ir 2022 m.

Socialinė atskirtis	Gyventojų skaičius	
	2014 m.	2022 m.
Socialinės rizikos šeimos	204	159
Socialinės riziko šeimose augantys vaikai	424	325
Skurdą patiriantys asmenys	4485	3027
Pašalpų gavėjų skaičius	3600	1564
Vieniši	65	48
Socialinės globos ar rūpybos reikalaujantys	42	31

Nepalankios demografinės tendencijos – nedidelis gimstamumas, šeimos struktūros kitimas (daugėja šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų, dažniausiai motina), visuomenės senėjimas lemia socialinių problemų gausėjimą, didesnę socialinės priežiūros ir socialinės globos poreikį, dėl kurio auga socialinių paslaugų paklausa rajone. Didėjantį socialinių paslaugų poreikį lemia ir tai, kad

paskutiniais metais daugėja šeimų, dėl įvairių priežasčių negalinčių, o kartais tiesiog nenorinčių globoti ir slaugyti neįgalių senyvo amžiaus tėvų. Galima daryti prielaidą, kad pagrindinė šio reiškinio priežastis yra vis didėjantis socialinių ryšių nykimas ir darbingo amžiaus asmenų emigracija į užsienį (tai lemia vis mažesnę šeimos paramą senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems). Dėl šios priežasties paklausiausios socialinės paslaugos būtų senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia pagalbos į namus paslaugos, transporto paslaugos, dienos, trumpalaikės socialinės globos ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos, paslaugos asmenims, turintiems proto ar psichinę negalią [10].

Nagrinėjant gyventojų socialinę situaciją buvo nustatyta, kad opiausios gyventojų socialinės problemos yra gyventojų mažėjimas, gyventojų senėjimas, bei mažos gyventojų pajamos. Tačiau rajonas išsiskiria kaime gyvenančių asmenų skaičiumi, daugiau nei puse Prienų r. sav. gyventojų gyvena kaimiškose vietovėse.

Anketinė gyventojų apklausa taip pat parodė, kad gyventojai įvardijo tas pačias problemas. 12,2 proc. gyventojai kaip opiausią problemą nurodė gyventojų skaičiaus mažėjimą, 11,4 proc. gyventojų senėjimą įvardijo kaip opiausią problemą, o 9,9 proc. mažas gyventojų pajamas nurodė kaip opiausią rajono problemą. Atliekant apklausą gyventojai kaip problemų sprendimo būdą įvardijo svarbiausias sritis, kurios turėtų būti remiamos. 18,1 proc. teigia, kad turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos, 17,2 proc. mano, kad labai svarbus yra laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas kaime. Tai, anot respondentų padėtų spręsti jaunimo (iki 29 m.) kaime problemas.

Apklausos duomenys taip pat atskleidė svarbiausias paramos skyrimo sritis kaimo vietovėje. Pirmoji sritis – parama darbo vietų kūrimui, ją kaip svarbiausią įvardijo 59,8 proc., antroji pagal svarbumą sritis – viešosios infrastruktūros plėtra – 51,5 proc., paslaugų gyventojams plėtrą nurodė 48,5 proc., sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis – 42,8 proc. ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms plėtrą, kaip vieną iš svarbiausių paramos skyrimo sričių įvardijo 33 proc. respondentų.

Formuojant teritorijos viziją buvo atsižvelgta į rajono socialinės situacijos vertinimą bei gyventojų apklausos rezultatus. Atsižvelgiant į turimą biudžetą, bei rajono galimybes buvo suformuota vizija, kurios tikslas didinti rajono patrauklumą gyventi ir dirbti jame, skatinti kaimo gyventojų verslumą, socialinę, ekonominę, aplinkosauginę ir kultūrinę kaimo vietovių plėtrą.

APIBENDRINIMAS:

➤ Prienų r. sav. gyvena 25 286 asmenys arba 4,4 proc. visų Kauno apskrities arba 0,9 proc. visų Šalies gyventojų (R4);

➤ Prienų rajono kaimiškose vietovėse 2014 m. gyvena 67,33 proc. visų savivaldybės gyventojų, o 2022 m. – 66,65 proc. Vertinant šiuos duomenis matyti, kad VVG teritorijos gyventojų skaičius mažėjo ne pilnai 1 proc. (R5);

➤ Prienų rajonas išsiskiria savo gyventojų dalimi, kuri gyvena kaime, lyginant su Šalies ir apskrities rodikliais (R6);

➤ Viena iš pagrindinių gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių – neigiama natūrali gyventojų kaita (R7);

➤ 2018 ir 2019 metais neto migracija buvo neigiama, o nuo 2020 metų jau teigiama, t.y. į rajoną grįžta daugiau asmenų, nei išvyksta (R8);

➤ Didžioji dalis gyventojų yra 45-65 metų amžiaus, tokie gyventojai 2022 metais sudarė beveik 31 proc. 24 proc. gyventojų 2022 metais buvo 25-45 m. amžiaus grupėje (R9);

➤ Prienų r. sav. gyvena daugiau moterų nei vyrų: 2022 metais moterys sudarė 51,4 proc. visų rajono gyventojų, vyrai – 48,6 proc. (R10);

➤ Prienų r. sav. kitos tautybės asmenys 2022 m. sudarė tik 1,7 proc. visų gyventojų (R11);

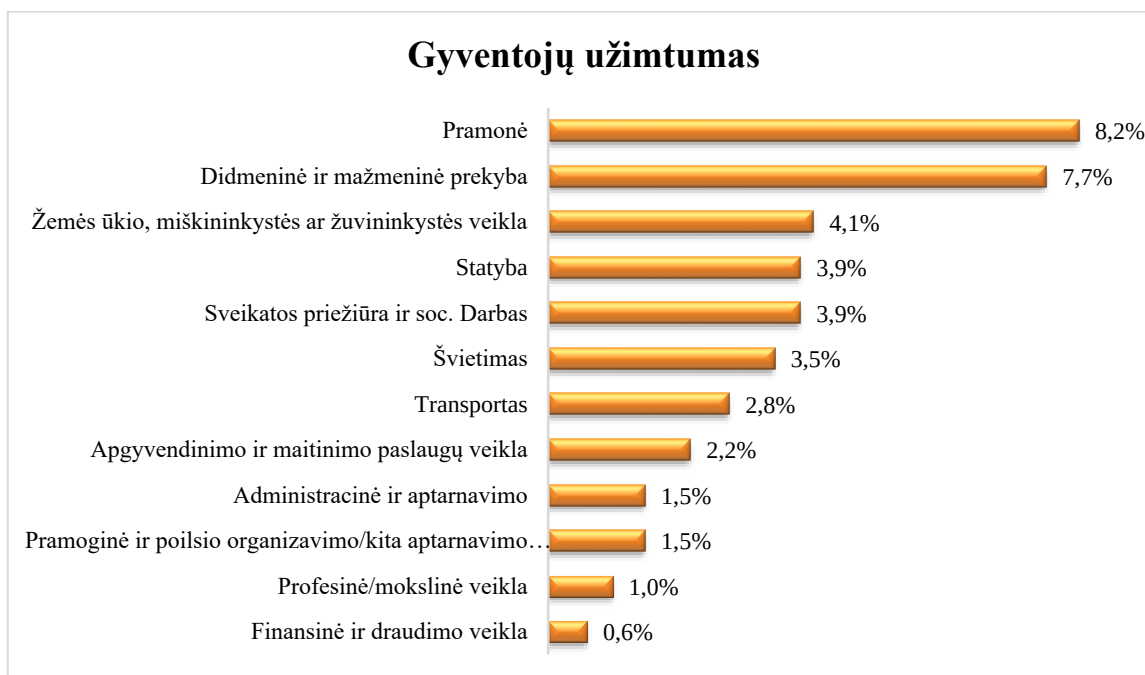
➤ Lyginant Prienų r. sav. su Šalies ir apskrities gyventojais, matyti, kad rajone yra ženkliai mažesnė dalis gyventojų, turinčių aukštąjį išsilavinimą (R12);

➤ Didžioji dalis (35,3 proc.) Prienų r. sav. gyventojų turi vidurinį išsilavinimą (R13);

- 2022 m. Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) užimti buvo 67,3 proc. gyventojų, o labiau užimtos buvo moterys (atitinkamai 71,6 proc. – moterys ir 64,1 proc. – vyrai) (R14);
- 2022 m. vidutinis metinis bedarbių skaičius krito ir buvo net mažesnis nei prieš pandemiją, tai rodo, jog bendra rajono ekonominė situacija gerėja (R15);
- Nuo 2018 m. iki 2023 m. Prienų r. sav. vyrų bedarbių skaičius buvo didesnis nei moterų (R16);
- VVG teritorijoje 2022 m. buvo 159 socialinės rizikos šeimos, jų skaičius lyginant su 2014 m. – mažėjo (R17);
- Didžiausias pokytis pastebimas pašalpų gavėjų skaičiuje, jų lyginant 2014 m. ir 2022 m. mažėjo 2,3 karto (R18);
- Mažėjo ir vienišų bei socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių asmenų skaičius (R19).

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Remiantis 2021 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Prienų VVG teritorijoje (įskaitant Prienų miestą) [5] gyventojai buvo užimti šiose srityse: 1 046 gyventojai užimti žemės ūkio veikla, miškininkyste ar žuvininkyste, 2 064 gyventojai buvo užimti pramonės (kasyba ir karjerų eksploatavimas, apdirbamoji gamyba, elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas, vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas), 982 – statyboje, 1 947 – didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas, 717 – transportas ir saugojimas, 546 – apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla, 156 – finansinė ir draudimo veikla, nekilnojamojo turto operacijos, 252 – profesinė, mokslinė ir techninė veikla, 389 – administracinė ir aptarnavimo veikla, 893 – švietimas, 983 – Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas, 376 – meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla; kita aptarnavimo veikla.

9 pav. Prienų r. sav. gyventojai pagal pagrindinės užimtumo sritis 2021 m.

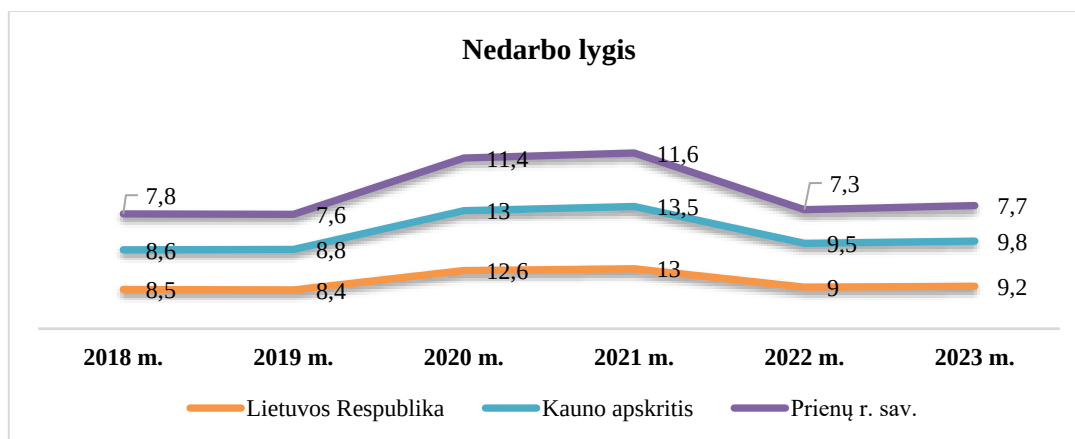
Analizuojant šiuos duomenis (žr. 9 pav.), matome, kad didžioji dalis gyventojų yra užimti pramonės (8,2 proc.) bei didmeninės ir mažmeninės prekybos (7,7 proc.) srityse. Tuo tarpu Šalyje pagrindinė sritis taip pat pramonė, joje užimti 8,1 proc. Šalies gyventojų, bei didmeninė ir mažmeninė prekyba, joje užimti 8,1 proc. Šalies gyventojų. O Kauno apskrityje didžioji dalis – 19,2 proc. – gyventojų yra užimti administracinėje ir aptarnavimo veikloje, pramonėje (8,9 proc. visų apskrities gyventojų) bei didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (8,9 proc. visų apskrities gyventojų). Kiek

kitokia situacija su žemė ūkio, miškininkystės ar žuvininkystės veikla, joje Prienų r. sav. buvo užimti 4,1 proc. gyventojų, Šalyje tik 2 proc., o Kauno apskrityje dar mažiau, tik 1,7 proc. visų gyventojų.

Remiantis Užimtumo tarnybos pateikiamais statistiniais duomenimis [9] Prienų r. sav. (įskaitant Prienų m.) nedarbo lygis (žr. 10 pav.), t.y. vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų, 2018 m. buvo 7,8 proc., 2019 m. šis rodiklis nežymiai krito iki 7,6 proc. Atėjus pandemijai (2020-2021 m.) nedarbo lygis Prienų r. sav. kilo ženkliai, kaip ir Kauno apskrityje, bei Šalyje. 2022 m. nedarbo lygis Prienų r. sav. grįžo į prieš pandemiją lygį ir buvo net mažesnis – 7,3 proc., lyginant šį rodiklį su Šalies (9,0 proc.) ir Kauno apskrities (9,5 proc.), matyti, kad VVG teritorijoje jis yra mažesnis beveik 2 proc. Tai rodo, jog ekonominė situacija rajone yra geresnė lyginant su Šalies ir apskrities.

Užimtumo tarnybos Kauno klientų aptarnavimo departamento Prienų skyriuje 2023 m. sausio 1 d. įregistruota 1100 bedarbių, kurie sudarė 7,1 procento savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų. Moterys sudarė 44,4 proc. (488), vyrai – 55,6 proc. (612). Nuo 2020 m. iki 2022 m. gruodžio mėn. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų skaičius procentais nukrito nuo 14,4 iki 7,1 proc. [10].

Tam įtakos galėjo turėti nuo 2020 m. Prienų rajono savivaldybėje pradėtas taikyti Užimtumo didinimo programos Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis. Modelio tikslas – suteikiant reikiamas socialines paslaugas palengvinti ilgalaikių bedarbių išitraukimą, integraciją į darbo rinką, kokybišką visuomeninį ir asmeninį gyvenimą. Vykdamas modelio funkcijas 2022 m., paslaugos suteiktos 74 asmenims. Konsultuojant ilgalaikius bedarbius, teikiant jiems įvairias socialines paslaugas, išryškėjo tų asmenų įsisenėjusios problemos: prarasta motyvacija, žema savivertė, žemas aktyvumas visuomeniniame gyvenime, darbo rinkoje bei savarankiškumo, socialinių įgūdžių stoka, priklausomybės. 2022 m. įsidarbino 30 procentų modelio dalyvių: 8 asmenys (neterminuotos darbo sutartys), 12 dirba pagal terminuotas sutartis, 5 mokosi naujų profesijų įgūdžių, 6 gydosi priklausomybes. Su visais įsidarbinusiais toliau vykdomas palaikomasis, konsultacinis darbas [10].

10 pav. Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų Prienų r. sav., Kauno apskrityje ir Lietuvos Respublikoje 2018-2023 m. laikotarpiu

Siekiant didinti savivaldybės gyventojų užimtumą, pagal Užimtumo didinimo programą organizuojami laikinieji darbai, nes jų poreikis savivaldybėje yra didelis. Programos tikslas – sudaryti galimybes bedarbiams laikinai įsidarbinti, siekiant pagal galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje ir užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų, skatinti darbinę motyvaciją, socialinius ir darbo įgūdžius, prisidedančius prie jų užimtumo didinimo [10].

Remiantis Užimtumo tarnybos pateikiamais statistiniais duomenimis [9] Prienų r. sav. (įskaitant Prienų m.) vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius kinta kasmet. Lyginant 2018 m. ir 2022 m. jis skiriasi ženkliai, nes 2018 m. buvo 67,3, o 2022 m. – 18,0, t.y. mažėjo beveik 4 kartus, tai pagrindžia kodėl krenta nedarbo lygio rodikliai ir didėja gyventojų užimtumas Prienų r. sav.

Lyginant 2018 m. ir 2022 m. duomenis Šalyje pastebima kiek kitokia tendencija, nes šis rodiklis mažėjo tik 1 kartą, o Kauno apskrityje net nežymiai kilo.

Per 2014-2022 m. laikotarpį Prienų r. sav. pasiekė 7 782 263,47 Eur parama.

Smulkus ir vidutinis verslas yra vienas svarbiausių ekonomikos augimo veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio raidai, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui. Apžvelgiant ne žemės ūkio sektorių rajone, iš Statistikos departamento viešai pateiktų duomenų [11] matyti, kad Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) 2018 m. veikė 409 mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ), ir tai sudarė 2,4 proc. visų Kauno apskrityje veikusių įmonių ir 0,5 proc. visų Šalies MVĮ. Prienų r. sav. šis skaičius kyla kasmet kaip ir apskrityje bei Šalyje. 2023 m. pradžioje rajone buvo 519 MVĮ, lyginant su 2018 m. šis skaičius kilo daugiau nei 20 proc., tuo tarpu apskrityje kilimas buvo apie 17 proc., o Šalyje – apie 15 proc. Vertinant šiuos rodiklius matome, kad VVG teritorijoje vyksta spartesnė ekonominė plėtra, vertinant pagal veikiančių MVĮ skaičių. Rajone veikiančių didelių įmonių nėra.

Pagal Statistikos departamento pateikiamus duomenis [11] Prienų r. sav. 2022 m. buvo naujai įregistruotos 83 mažos ir vidutinės įmonės. Lyginant su 2018 m. šis skaičius kilo beveik 1,5 karto. Kauno apskrityje per 2022 metus buvo naujai įregistruotos 2 733 įmonės ir lyginant su 2018 m. pokytis buvo 1,2 karto, Šalyje šis pokyčio rodiklis toks pat kaip ir apskrityje – 1,2 karto. Bendra kilimo tendencija matoma visur, tačiau rajone MVĮ plėtra kiek spartesnė nei Šalyje.

Analizuojant mažas ir vidutines įmones, buvo naudoti viešai prieinami Statistikos departamento duomenys apie veikiančių MVĮ darbuotojų skaičių. 2019 m. Prienų r. sav. MVĮ dirbo 3 475 darbuotojai, 2020 m. darbuotojų skaičius kiek mažėjo, iki 3 346, o 2021 m. vėl kilo ir buvo 3 427. 2022 m. vėl pastebimas nežymus kritimas iki 3 303, o 2023 m. pradžioje buvo – 3 657. MVĮ darbuotojų skaičiaus kinta kasmet, lyginant 2019 m. ir 2023 m., matyti, kad darbuotojų skaičius kilo kiek daugiau nei 1 kartą arba 5 proc. punktais. Šalyje pastebima ta pati kilimo tendencija, darbuotojų skaičius tuo pačiu laikotarpiu kilo 1 procentiniu punktu. Tuo tarpu Kauno apskrityje MVĮ darbuotojų skaičius kasmet mažėja.

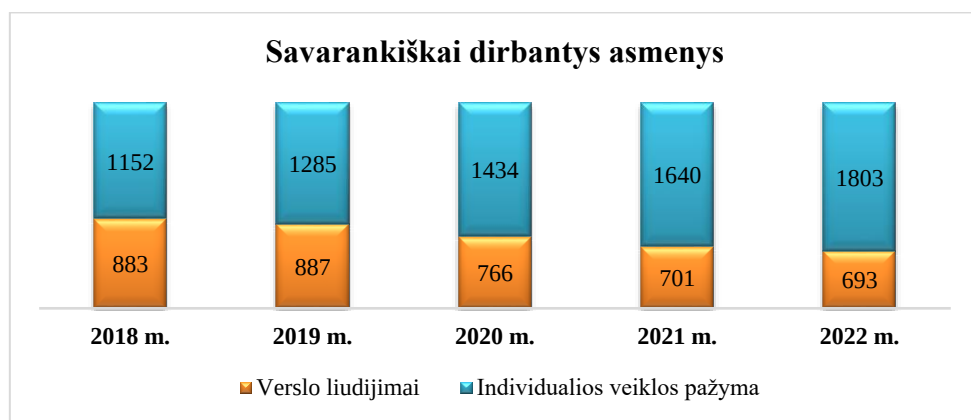
VšĮ „Prienai“ duomenimis [12] Prienų r. sav. veikia 11 apgyvendinimo įstaigų, iš jų 9 kaimo turizmo sodybos, 1 viešbutis ir 1 apartamentai. Iš 9 turizmo sodybų net 8 veiklą vykdo VVG teritorijoje. Statistikos departamento pateikiami duomenys [11] skiriasi ženkliai. Pagal jų pateiktus duomenis Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) 2022 metais veikė 28 apgyvendinimo įstaigos (Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės). Apžvelgiant jų skaičiaus pokyčius matyti, kad jis keičiasi kasmet: 2018 m. tokių įstaigų buvo 25, 2019 m. – 23, o 2020 m. prasidėjus pandemijai sumažėjo iki 20, 2021 m. šis skaičius, įtakotas dar didesnių pandemijos apribojimų, mažėjo iki 18. 2022 m. matomas ženklus šio sektoriaus atsigavimas, nes įstaigų skaičius augo beveik 60 proc., lyginant su 2021 m., arba beveik 11 proc., lyginant su 2018 m. Prienų r. sav. 2022 m. veikė 4,8 proc. visų apgyvendinimo įstaigų Kauno apskrityje, arba 0,6 proc. visų Šalies apgyvendinimo įstaigų. Nors apgyvendinimo įstaigų skaičius ir mažėjo laikotarpyje nuo 2018 iki 2021 m., tačiau vietų skaičius jose augo iki 2020 m., tik 2021 m. – mažėjo, o 2022 m. ženkliai kilo.

Turizmas – itin didelės galimybes Prienų rajono savivaldybei teikianti sritis. Nepaisant to, kad šalia yra įsikūręs vienas populiariausių Lietuvos kurortų – Biržtono miestas, pritraukiantis dalį turistų aptarnavimo pajamų į rajoną, Prienų rajonas ir pats yra patraukli vietovė tiek savo gamtiniais, tiek kultūriniais – pažintiniais resursais, tačiau siekiant pritraukti daugiau turistų į rajoną, būtina stiprinti apgyvendinimo, laisvalaikio paslaugų, ypač aktyvaus poilsio sektorių, skleisti informaciją apie apgyvendinimo ir kitas laisvalaikio organizavimo paslaugas teikiančius ūkio subjektus.

Prienų mieste veikia 1 privatus socialinis verslas – VšĮ „Galimybių dirbtuvės“, kuris rūpinasi asmenimis su protine negalia ir jų darbo galimybėmis. Prienų VVG teritorijoje veikia 5 bendruomeniniai verslai. Žemaitkiemio krašto bendruomenė teikia asmeninės higienos ir priežiūros paslaugas teritorijos gyventojams. Želkūnų kaimo bendruomenė atlieka grožio ir sveikatos procedūras, taip pat vykdo duonos kepimo ir rūkytų patiekalų gamybos edukacijas. Prienų rajono Šilavoto bendruomenės centras teikia kirpyklos ir sporto paslaugas, be kita ko moko vietos gyventojų

amato su įsigyta įranga. Veiverių seniūnijos bendruomenės centras vykdo edukacines programas siuvimo įgūdžių formavimo ir verslo organizavimo srityse. Bendruomenė „Veiverių kraštas“ vykdo liofilizavimo, aliejaus spaudimo ir kitas su maistu susijusias paslaugas, bei edukacines veiklas. Visos šios vietos bendruomenės vykdo ne tik paslaugų teikimą, bet ir edukacijas su turima įranga, taip ne tik prisidedamos prie įvairių paslaugų plėtros rajone, bet ir vykdydamos švietėjišką, mokomąją veiklą [13].

Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos teikiamus duomenis [14] Prienų rajone, įskaitant ir miestą, nuo 2018 metų iki 2022 metų yra matomas augimas savarankiškai dirbančių asmenų. Pagal turimus duomenis matyti, kad asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą skaičius mažėja, o asmenų, dirbančių pagal individualios veiklos pažymą, didėja kasmet. Pagal verslo liudijimą 2018 metais dirbo 43,4 proc. visų savarankiškai dirbusių asmenų, 2022 m. tokie asmenys sudarė 27,8 proc., t.y. šis skaičius mažėjo 1,5 karto. Tuo tarpu asmenų, veikiančių pagal individualios veiklos pažymą skaičius, lyginant 2018 ir 2022 metus, didėjo 1,5 karto (žr. 11 pav.). Lyginant savarankiškai dirbančių asmenų tendencijas su Kauno apskrities (dirbantys su verslo liudijimu 2018 m. – 17 800, 2022 m. – 17 522, dirbantys pagal individualios veiklos pažymą 2018 m. – 33 994, 2022 m. – 51 338) ir Šalies (dirbantys su verslo liudijimu 2018 m. – 96 796, 2022 m. – 93 573, dirbantys pagal individualios veiklos pažymą 2018 m. – 150 616, 2022 m. – 238 980), matyti, kad jų skaičius 2022 m. taip pat augo, lyginant su 2018 m. Kauno apskrityje ir Šalyje augimas buvo apie 25 proc. Kauno apskrityje asmenys, dirbantys pagal verslo liudijimą 2022 m. sudarė 34 proc., o Šalyje – 39 proc. Šiuo atveju Prienų r. sav. yra artima Kauno apskrities rodikliams ir kiek atsilieka nuo Šalies. 2018 m. situacija buvo kiek kitokia, nes Kauno apskrityje dirbantys su verslo liudijimu sudarė 52,4 proc., visų savarankiškai dirbančių asmenų, o Šalyje – 64,3 proc. Lyginant 2018 ir 2022 m. šiuos rodiklius, matyti, kad dirbančiųjų pagal verslo liudijimą dalis nuo visų savarankiškai dirbančių kito 1,5 karto, t.y. mažėjo.

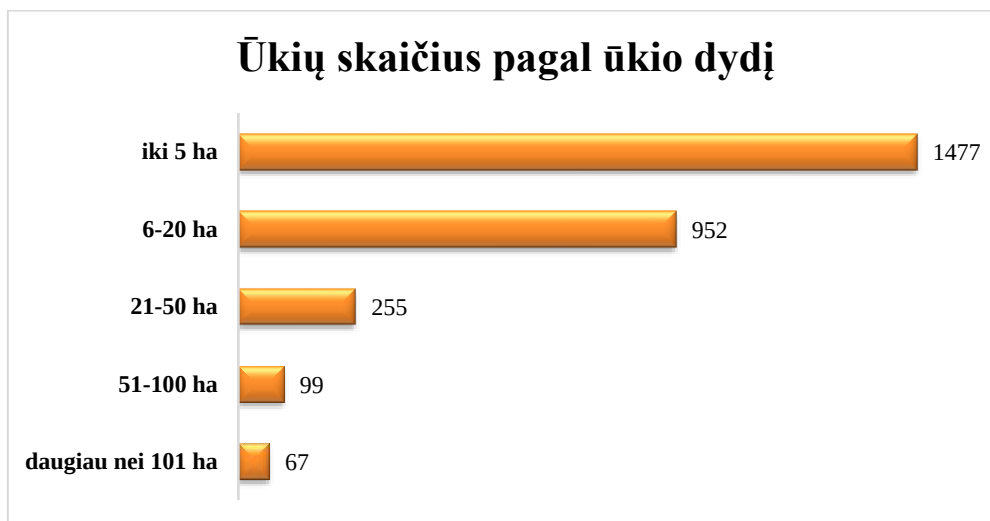
11 pav. Savarankiškai dirbantys asmenys Prienų r. sav. 2018-2022 m. laikotarpyje

Prienų rajone nevykdoma intensyvi pramonės veikla. Statistikos departamento duomenimis [11] Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) 2022 m. veikė 591 įmonė, kurios pagal ekonominės veiklos rūšis pasiskirstė taip: 18 įmonių veikė žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės srityje, 68 – apdirbamojoje gamyboje, 2 – elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo, 2 – vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo srityje, 47 – statyboje, 139 – didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje, 70 – transporto ir saugojimo srityje, 22 – apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų, 9 – informacijos ir ryšių, 6 užsiėmė finansine ir draudimo veikla, 14 – nekilnojamo turto operacijomis, 42 – profesine, mokslinė ir technine veikla, 10 – administracine ir aptarnavimo veikla, 4 – viešojo valdymo ir gynybos; privalomojo socialinio draudimo, 24 vykdė švietimo veiklą, 27 – žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo srityje, 46 – meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, 41 užsiėmė kita aptarnavimo veikla.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis [3] jose, dažniausiai didesnėse gyvenvietėse veikia maisto prekių parduotuvės, į atokesnius kaimus vyksta autoparduotuvės. Kai kuriose seniūnijose veikia vaistinės, grožio salonai ar automobilių remonto dirbtuvės. Susisiekimas yra pakankamai išvystytas ir gyventojams nėra sunku pasiekti rajono centrą – Prienų miestą, kuriame sutelktos visos būtinos paslaugos. Dalyje gyvenviečių yra įrengti centralizuoti vandens tiekimo ir nuotekų tinklai, kuriuos administruoja UAB „Prienų vandenys“, kiti gyventojai naudojami vietinių šulinių ar gręžinių bei buitinių nuotekų įrenginiais. Komunalines paslaugas teikia UAB „Prienų butų ūkis“, atliekų tvarkymą administruoja UAB Alytaus RATC.

Analizuojant rajono ūkio situaciją, buvo naudoti seniūnijų pateikti duomenys [3], iš kurių matyti, kad didžioji dalis rajono ūkių yra smulkūs, t.y. iki 5 ha. Tokie ūkiai sudaro 51,8 proc. visų rajono ūkių. 33,4 proc. ūkių sudaro ūkiai, kurių dydis nuo 6 iki 20 ha (žr. 12 pav.). Ūkiai didesni nei 20 ha sudaro tik apie 14,8 proc.

Vertinant ūkininkaujančius pagal amžių, matyti, kad didžioji dalis, t.y. 1909 ūkininkai yra amžiaus grupėje vyresni nei 55 metų. Iš kurių moterys sudaro tik 33,8 proc. (646 moterys ūkininkės), o vyrai – 66,2 proc., t.y. didžiąją dalį (1 263 vyrai ūkininkai). Rajone jaunųjų ūkininkų, kurių amžius iki 40 m. yra 362, t.y. 5,3 karto mažiau. Vertinant jaunuosius ūkininkus pagal lytį, matyti, kad didžioji dalis, t.y. 70,4 proc. – vyrai (255 asmenys), o moterys sudaro tik 29,6 proc. (107 ūkininkės moterys). Situacija abiejuose amžiaus grupėse labai panaši, nes didžioji dalis ūkininkaujančių – vyrai.

12 pav. Prienų rajono ūkių skaičius pagal ūkio dydį 2022 m., vnt.

Analizuojant rajono ūkius pagal jų specializaciją iš gautų duomenų [3] matyti (žr. 13 pav.), jog 2022 metais didžioji dalis ūkių užsiima augalininkyste, bei vykdo mišrią žemės ūkio veiklą. Užsiimantys augalininkyste ūkiai rajone sudaro 57,2 proc. visų ūkių, mišrūs ūkiai – 37,8 proc. Rajone veikia 101 gyvulininkystės ūkis, kas sudaro tik 3,6 proc. visų rajono ūkių. Ekologišku ūkininkavimu užsiima tik 16 ūkių, arba 0,58 proc. visų rajono ūkių. Žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu užsiima 22 ūkiai arba 0,79 proc. visų ūkių.

13 pav. Ūkininkaujančių skaičius Prienų VVG teritorijoje 2022 m. pagal specializaciją, vnt.

Remiantis anketine apklausa, 9,9 proc. Prienų rajono gyventojų, kaip opiausią problemą nurodė mažas kaimo gyventojų pajamas. 7,1 proc. gyventojų, kaip problemą, įvardijo kaimo gyventojų nedarbą. Atsižvelgiant į tai, 59,8 proc. gyventojų svarbiausią paramos skyrimo sritį įvardijo darbo vietų kūrimą, 48,5 proc. – paslaugų gyventojams plėtra. Tik truputi daugiau nei pusė, 51 proc. gyventojų nurodė, kad imtųsi smulkaus ir vidutinio verslo, jei būtų suteikta parama.

Anketoje taip pat buvo siekiama išsiaiškinti ar kaimo gyventojai būtų linkę imtis bendruomeninio verslo projektų. 49,5 proc. atsakė – taip, tai būtų įdomu, 26,3 proc. – nežino, 20 proc. ir tik 19,6 proc. tokių projektų neplanuoja.

Anketoje taip pat buvo klausiama: kokia ekonomine veikla galėtų užsiimti kaimo bendruomenės, įgyvendinusios Europos sąjungos projektus. 49,6 proc. nurodė, kad bendruomenės galėtų realizuoti ūkininkų produkciją, 23,2 proc. mano, kad įvairių paslaugų teikimas būtų tinkama veikla kaimo bendruomenėms, 17,4 proc. mano, kad bendruomenės galėtų užsiimti ūkininkų produkcijos realizavimu, 13,9 proc. užsiimtų įvairių paslaugų turistams teikimu, 13,7 proc. kaip ekonominę veiklą kaimo bendruomenei įvardijo kulinarinio paveldo produktų gamybą ir pardavimą.

Tačiau paklausti kokios didžiausios kliūtys trukdo bendruomenei organizuoti verslą 20,6 proc. respondentų įvardijo, kad kaimo bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti, taip pat 15,6 proc. mano, kad daugelis kaimo gyventojų nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės.

Ekonominė rajono situacija visiškai atitinka nustatytus gyventojų poreikius bei viziją. Siekiant mažinti vietos gyventojų įvardytas problemas, įvertinus esamą situaciją, VVG suformavo teritorijos viziją, kuri atitinka rajono ekonominę situaciją – tai veikli, gebanti apjungti skirtingas idėjas, paremta bendruomeniškumu teritorija, kurioje gyvena kūrybingi žmonės, aktyvios vietos bendruomenės, kartu su socialiniais, valdžios ir verslo partneriais siekiančios išsaugoti rajono tradicijas ir savitumą, didinti rajono patrauklumą gyventi ir dirbti jame, skatinti kaimo gyventojų verslumą, socialinę, ekonominę, aplinkosauginę ir kultūrinę kaimo vietovių plėtrą.

APIBENDRINIMAS:

➤ Didžioji dalis gyventojų yra užimti pramonės (8,2 proc.) bei didmeninės ir mažmeninės prekybos (7,7 proc.) srityse (R20);

➤ Žemė ūkio, miškininkystės ar žuvininkystės veikla Prienų r. sav. buvo užimti 4,1 proc. gyventojų, t.y. dvigubai daugiau lyginant su Šalies rodikliai (R21);

➤ 2022 m. nedarbo lygis Prienų r. sav. grįžo į prieš pandemiją lygį ir buvo net mažesnis – 7,3 proc., lyginant šį rodiklį su Šalies (9,0 proc.) ir Kauno apskrities (9,5 proc.), matyti, kad VVG teritorijoje jis yra mažesnis beveik 2 proc. (R22);

➤ 2023 m. sausio 1 d. įregistruota 1100 bedarbių, kurie sudarė 7,1 procento savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų (R23);

➤ Prienų r. sav. (įskaitant Prienų m.) vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius kinta kasmet. Lyginant 2018 m. ir 2022 m. jis skiriasi ženkliai, nes 2018 m. buvo 67,3, o 2022 m. – 18,0,

t.y. mažėjo beveik 4 kartus, tai pagrindžia kodėl krenta nedarbo lygio rodikliai ir didėja gyventojų užimtumas (R24);

- Per 2014-2022 m. laikotarpį Prienų r. sav. pasiekė 7 782 263,47 Eur parama (R25);
- Prienų r. sav. (įskaitant Prienų miestą) 2023 m. pradžioje veikė 519 mažos ir vidutinės įmonės (MVI), lyginant su 2018 m. šis skaičius kilo daugiau nei 20 proc., tuo tarpu apskrityje kilimas buvo apie 17 proc., o Šalyje – apie 15 proc. (R26);
- Rajone veikiančių didelių įmonių nėra (R27);
- Prienų r. sav. 2022 m. buvo naujai įregistruotos 83 mažos ir vidutinės įmonės. Lyginant su 2018 m. šis skaičius kilo beveik 1,5 karto (R28);
- MVI darbuotojų skaičiaus kinta kasmet, lyginant 2019 m. ir 2023 m., matyti, kad darbuotojų skaičius kilo kiek daugiau nei 1 kartą arba 5 proc. punktais (R29);
- Prienų r. sav. veikia 11 apgyvendinimo įstaigų, iš jų 9 kaimo turizmo sodybos, 1 viešbutis ir 1 apartamentai. Iš 9 turizmo sodybų net 8 veiklą vykdo VVG teritorijoje (R30);
- Prienų VVG teritorijoje veikia 5 bendruomeniniai verslai (R31);
- Asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą skaičius mažėja, o asmenų, dirbančių pagal individualios veiklos pažymą, didėja kasmet (R32);
- 2022 m. asmenys, dirbantys pagal verslo liudijimą sudarė 27,8 proc. visų savarankiškai dirbančių asmenų, o dirbantys su individualios veiklos pažyma – 72,2 proc. (R33);
- Prienų rajone nevykdoma intensyvi pramonės veikla (R34);
- Didesnėse gyvenvietėse veikia maisto prekių parduotuvės, į atokesnius kaimus vyksta autoparduotuvės. Kai kuriose seniūnijose veikia vaistinės, grožio salonai ar automobilių remonto dirbtuvės (R35);
- Dalyje gyvenviečių yra įrengti centralizuoti vandens tiekimo ir nuotekų tinklai, kuriuos administruoja UAB „Prienų vandenys“, kiti gyventojai naudoja vietinių šulinių ar gręžinių bei buitinių nuotekų įrenginiais (R36);
- Didžioji dalis rajono ūkių yra smulkūs, t.y. iki 5 ha. Tokie ūkiai sudaro 51,8 proc. visų rajono ūkių (R37);
- Ūkiai didesni nei 20 ha sudaro tik apie 14,8 proc. (R38);
- Didžioji dalis (84 proc.), t.y. 1909 ūkininkai yra amžiaus grupėje vyresni nei 55 metų (R39);
- Rajone jaunųjų ūkininkų, kurių amžius iki 40 m. yra 362, t.y. 5,3 karto mažiau už vyresnius nei 55 m. (R40);
- Situacija abiejuose amžiaus grupėse labai panaši, nes didžioji dalis ūkininkaujančių – vyrai (R41);
- 2022 metais didžioji dalis ūkių užsiima augalininkyste, bei vykdo mišrią žemės ūkio veiklą (R42);
- Rajone veikia 101 gyvulininkystės ūkis, kas sudaro tik 3,6 proc. visų rajono ūkių (R43);
- Ekologišku ūkininkavimu užsiima tik 16 ūkių, arba 0,58 proc. visų rajono ūkių (R44);
- Žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu užsiima 22 ūkiai arba 0,79 proc. visų ūkių (R45).

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Prienų rajono savivaldybės viešai skelbiamais duomenimis [16] Prienų r. sav. veikia 76 nevyriausybinių organizacijų iš jų Prienų VVG teritorijoje 2022 m. buvo registruotos – 54, t.y. net 71 proc. visų NVO. 2014 m. šis skaičius buvo kiek mažesnis – 50. Iš viso rajone veikia 40 bendruomenių ir 14 kitų nevyriausybinių organizacijų (žr. 3 lentelė). Jų narių skaičius kinta kasmet, tačiau pokytis nėra ženklus, iki 10 asmenų išeina arba prisijungia prie bendruomenės ar kitos NVO. Bendras NVO narių skaičius 2014 m. buvo 981, o 2022 m. – 1317. Toks skaičiaus pokytis susidarė dėl naujai įsisteigusių organizacijų, taip pat dalis organizacijų neturi duomenų už 2014 m. Daugiausia NVO buvo Stakliškių seniūnijoje – 10, Veiverių – 8, o Jiezno ir Šilavoto po 7. Vidutiniškai kitose seniūnijose veikia po 4-5 nevyriausybines organizacijas.

3 lentelė. VVG teritorijoje veikiančios NVO, 2022 m.

Eil. Nr.	Seniūnija	Nevyriausybės organizacijos pavadinimas	Narių skaičius	
			2014 m.	2022 m.
1.	Balbieriškio	Kaimo bendruomenė „Balbieriškis“	n/d	100
2.		„Abipus Peršėkės“	n/d	15
3.		Balbieriškio seniūnijos kaimų bendruomenė „Vidupis“	n/d	n/d
4.		Balbieriškio seniūnijos kaimų bendruomenė „Dūmė“	n/d	50
5.	Išlaužo	Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenė	53	62
6.		Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės Šeimos dienos centras	n/d	n/d
7.		Išlaužo sveikos gyvensenos klubas „Šventupė“	n/d	n/d
8.	Jiezno	Jiezno bendruomenės centras	n/d	n/d
9.		Jiezno miesto bendruomenė	n/d	n/d
10.		Vėžionių bendruomenė „Topolis“	44	48
11.		Kaimo bendruomenė „Kašonys“	48	40
12.		Kaimo bendruomenė „Dukurnonys“	24	29
13.		Jiezno žmonių su negalia sąjunga	n/d	n/d
14.	Naujosios Ūtos	Jiezno kraštiečių bendruomenė	n/d	n/d
15.		Naujosios Ūtos kaimo bendruomenė	34	31
16.		„Žemaitkiemio krašto bendruomenė“	35	33
17.		„Mieleišupio krašto bendruomenė“	n/d	n/d
18.		Skersabalio kaimo bendruomenė	n/d	n/d
19.		Naujosios Ūtos bendruomenės klubas „Putinas“	n/d	n/d
20.	Pakuonio	Asociacija „Versmės“	n/d	n/d
21.		Pakuonio krašto bendruomenė	35	42
22.		Purvininkų kaimo bendruomenė	n/d	n/d
23.		Asociacija „Pilotė“	32	50
24.		Asociacija „Dvylikų kaimo bendruomenė“	6	6
25.		Prienų rajono Ašmintos kadastrinės vietovės kaimo bendruomenė „Ošvenčia“	21	17
26.	Prienų	Strielčių kaimo bendruomenė „Nemuno link“	n/d	n/d
27.		Kaimo bendruomenė „Bagrėno dvaras“	n/d	n/d
28.		Alksniakiemio krašto bendruomenė	n/d	n/d
29.		VšĮ „Galimybės dirbtuvės“	n/d	n/d
30.	Stakliškių	Užuguosčio kaimo bendruomenė „Užuguostis“	50	57
31.		Užuguosčio kaimo bendruomenė „Radasta“	30	35
32.		Vyšniūnų bendruomenė	30	35
33.		Prienų rajono kaimo bendruomenė „Stakliškės“	39	50
34.		Noreikiškių kaimo (prie Juodžio ežero) bendruomenė	-	8
35.		Prienų rajono Pieštuvėnų kaimo bendruomenė „Pieštuvėnai“	28	42
36.		Stakliškių jaunimo klubas	-	4
37.		Vyšniūnų kaimo jaunimo klubas „Vizija“	8	8
38.		Želkūnų kaimo bendruomenė	25	50
39.		Užuguosčio kaimo jaunimo iniciatyvų klubas	19	19
40.	Šilavoto	Klebiškio kaimo bendruomenė „Klevas“	56	48
41.		Ingavangio kaimo bendruomenės centras	30	35
42.		Prienų rajono Šilavoto bendruomenės centras	31	25
43.		Piliakalnio bendruomenės centras	47	45
44.		Jiestrakio bendruomenė „Jiestrakis“	60	65
45.		Viešojo įstaiga Šilavoto interdisciplininis centras	-	1
46.		Šilavoto Davatkyno bendruomenė	-	42
47.	Veiverių	Mauručių kaimo bendruomenė „Mauručia“	65	50
48.		Bendruomenė „Veiverių kraštas“	38	32

49.		Skriaudžių kaimo bendruomenė	68	34
50.		Juodbūdžio kaimo bendruomenė „Draugystė“	n/d	89
51.		Graižbūdės kaimo bendruomenė	n/d	n/d
52.		Veiverių seniūnijos bendruomenės centras	25	20
53.		Asociacija „Cukraus pudra“	n/d	n/d
54.		Klubas „Mes kitaip“	n/d	n/d
Iš viso:		54	981	1317

Pastaba: n/d neturi duomenų; „-“ organizacija veiklą pradėjo vėliau nei 2014 m.

2015-2022 m. laikotarpyje Prienų rajono NVO įgyvendino 25 vietos projektus, kurių bendra vertė 260 301,00 Eur, iš jų 2020 m. – 9 vietos projektai, kurių vertė – 87 948,00 Eur, o 2022 m. – 16 vietos projektų, kurių bendra vertė – 172 353,00 Eur.

Pastaraisiais metais stebėtos teigiamos ekonominės tendencijos, užimtumo didėjimas šalyje ir Prienų rajone, iki 2015 metų fiksuoti palyginti geri gimstamumo rodikliai lėmė, kad ikimokyklinio ugdymo programose ugdomų vaikų skaičius pastaraisiais metais išaugo nuo 550 iki 719, t.y. 30,73 %. Ypač žymus vaikų skaičiaus augimas buvo kaimiškose teritorijose, kur augimas siekė 56,06 % [1].

Prienų rajono savivaldybėje 2018/2019 mokslo metais ikimokyklinio ugdymo programas vykdė 10 valstybinių (savivaldybės pavaldumo) švietimo įstaigų: keturios įstaigos veikė miesto teritorijoje, šešios – kaimo vietovėse. Švietimo įstaigų skaičius 2014/2015 – 2018/2019 mokslo metais nesikeitė. Nevalstybinių švietimo įstaigų Prienų rajone nagrinėjamu laikotarpiu nebuvo. Pažymėtina, kad Prienų rajonas turi gerai geografiškai išplėtotą ikimokyklinio ugdymo programas vykdančių įstaigų tinklą: be trijų Prienų mieste buvusių ikimokyklinio ugdymo įstaigų (Prienų lopšelio-darželio „Gintarėlis“, Prienų lopšelio-darželio „Pasaka“ ir Prienų lopšelio-darželio „Saulutė“) ikimokyklinio ugdymo programas vykdė didelė dalis bendrojo ugdymo įstaigų (mokyklų darželių, pradinė mokyklų, pagrindinių mokyklų, vidutinių mokyklų, progimnazijų ir gimnazijų). Vykdančios 2012-2015 ir 2016-2020 metų Prienų rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 metų bendrųjų planų sprendinius, buvo orientuojamasi, kad ne mažiau kaip po vieną mokyklą kiekvienoje seniūnijoje, kas atitinkamai sudarė tinkamas sąlygas švietimo paslaugų prieinamumui tiek miesto, tiek ir kaimo vietovėse [1].

Prienų rajone priešmokyklinio ugdymo programose ugdomų vaikų skaičius pastaraisiais metais išaugo nuo 196 iki 237, t.y. 20,92 %. Ugdomų asmenų skaičius išaugo tik kaimo ugdymo įstaigose – nuo 84 iki 125 asmenų. Skaičiaus augimą lėmė ne tik teigiamos ekonominės tendencijos, užimtumo didėjimas Prienų rajone, bet ir 2015 metais Švietimo įstatyme įtvirtintos nuostatos, kad nuo 2016-09-01 visi šešerių metų vaikai privalo lankyti priešmokyklinio ugdymo grupes [1].

Prienų rajono savivaldybėje 2018/2019 mokslo metais priešmokyklinio ugdymo programas vykdė 12 valstybinių (savivaldybės pavaldumo) švietimo įstaigų: keturios įstaigos veikė miesto teritorijoje, aštuonios – kaimo vietovėse. Programas vykdančių įstaigų skaičius 2014/2015 – 2018/2019 mokslo metais sumažėjo (mažėjo tik mieste). Nevalstybinių švietimo įstaigų, vykdančių priešmokyklinį ugdymą, Prienų rajone nagrinėjamu laikotarpiu nebuvo. Vykdančios 2012-2015 ir 2016-2020 metų Prienų rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2016–2020 metų bendrųjų planų sprendinius, buvo orientuojamasi, kad ne mažiau kaip po vieną mokyklą kiekvienoje seniūnijoje, kas atitinkamai sudarė tinkamas sąlygas priešmokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumui tiek miesto, tiek ir kaimo vietovėse [1].

Prienų rajono savivaldybėje 2018/2019 mokslo metais bendrojo ugdymo programas vykdė 12 valstybinių (savivaldybės pavaldumo) švietimo įstaigų: keturios įstaigos veikė miesto teritorijoje, aštuonios – kaimo vietovėse. Programas vykdančių įstaigų skaičius 2014/2015 – 2018/2019 mokslo metais nesikeitė. Nevalstybinių švietimo įstaigų, vykdančių bendrąjį ugdymą, Prienų rajone nebuvo [1].

Prienų rajone bendrojo ugdymo programose 2018–2019 mokslo metais buvo ugdomi 2.544 asmenys – nuo 2014-2015 mokslo metų šis skaičius sumažėjo 13,50 %. Pažymėtina, kad tiek šalyje, tiek ir apskrityje bendrojo ugdymo mokinių skaičius mažėjo mažesniu tempu – atitinkamai 6,49 ir

5,82 %. 2018 metais miesto mokyklose buvo ugdomi 1.574 asmenys – nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 12,7 %; kaimo mokyklose buvo ugdoma 1.000 mokinių, nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 14,82 %. Didesnės ar mažesnės mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos 2014-2018 metais buvo stebimos trečioje ir aukštesnėse klasėse; pirmoje ir antroje klasėse bei I gimnazijos klasėje bendras mokinių skaičius išaugo. Nesant pakankamo mokinių skaičiaus klasėje, bendrojo ugdymo mokyklose buvo formuojami jungtiniai klasių komplektai. Tokių komplektai buvo dažniausiai formuojami kaimo mokyklose [1].

2019 metais Prienų rajono savivaldybės teritorijoje veikė 10 pirminės sveikatos priežiūros įstaigų, iš jų penkios - pavaldžios Prienų rajono savivaldybės tarybai (VšĮ Balbieriškio PSPC, VšĮ Jiezno PSPC, VšĮ Prienų PSPC, VšĮ Stakliškių PSPC, VšĮ Veiverių PSPC) [1].

Nagrinėjant VšĮ Balbieriškio PSPC veiklos rezultatus, pažymėtina, kad paskutiniais metais įstaigos paslaugų apimtys, nepaisant įstaigoje registruotų gyventojų skaičiaus mažėjimo, augo: apsilankymų skaičius pas šeimos gydytojus išaugo iki 15.600; gydytojų apsilankymų namuose išaugo iki 3.643, slaugos paslaugų namuose apimtys išaugo iki 732. Nuo 2013 metų Balbieriškio seniūnijoje, Putrišių kaime įsisteigė privatūs senelių globos namai „Smiltelė“, kurių gyventojai prisirašę prie VšĮ Balbieriškio PSPC, todėl dar daugiau padidėjo pagyvenusių, neįgalių su spec. poreikiais pacientų, kuriems reikalinga nuolatinė šeimos gydytojo ir slaugytojo priežiūra namuose. 2018 m. sausio 1 dienai registruota 71 asmuo, turintis nuolatinės slaugos spec.poreikį, dėl to padidėjo slaugos namuose teikiamų paslaugų apimtys [1].

Nagrinėjant VšĮ Jiezno PSPC veiklos rezultatus, pažymėtina, kad paskutiniais metais įstaigos paslaugų apimtys, nepaisant įstaigoje registruotų gyventojų skaičiaus sumažėjimo, augo: apsilankymų skaičius pas šeimos gydytojus išaugo iki 4.354; gydytojų apsilankymų namuose išaugo iki 210 [1].

Nagrinėjant VšĮ Stakliškių PSPC veiklos rezultatus, matyti, teikiamos šeimos gydytojo, bendrosios praktikos odontologo, akušerio ir bendrosios praktikos slaugytojų paslaugos. Paskutiniais metais mažėjo įstaigoje užsiregistravusių asmenų skaičius bei įstaigos veiklos apimtys: apsilankymų dėl ligos skaičius sumažėjo iki 5.240, gydytojų apsilankymų namuose sumažėjo iki 583, profilaktinių apsilankymų sumažėjo iki 1.826, apsilankymų pas gydytoją odontologą padidėjo iki 500, profilaktinio vaikų tikrinimų apimtys iš esmės nesikeitė [1].

Nagrinėjant VšĮ Veiverių PSPC veiklos rezultatus, matyti, kad pirminės sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos ambulatorijoje ir slaugos ir palaikomojo gydymo skyriuje. Pagal savivaldybės tarybos 2015-11-26 d. sprendimą Nr. T3-241 nustatyta 15 slaugos ir palaikomojo gydymo lovų skaičius, finansuojamų iš TLK bei savivaldybės tarybos 2010-05-27 sprendimu Nr. T3-121 įsteigtos 10 slaugos lovų, finansuojamų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto ir asmeninių gyventojų įnašų. Šioje įstaigoje prisirašiusių asmenų skaičius paskutiniais metais sumažėjo. 2018 metais gyventojų apsilankymų skaičius pas gydytojus, įskaitant profilaktinius tikrinimus, siekė 16.825 (2017 metais – 16.385); apsilankymai dėl ligos – 11.226, gydytojų apsilankymai namuose - 848; stacionariame slaugos ir palaikomojo gydymo slaugos skyriuje 2018 metais suteikta 6.456 lovardinių paslaugų (2017 m. 5.697 lovardinių) [1].

Anksčiau buvo minėta, kad paskutiniais metais neto migracijos rodiklis Prienų rajono savivaldybėje buvo neigiamas, natūralus gyventojų prieaugis buvo neigiamas, todėl bendras savivaldybės gyventojų skaičius mažėjo. Demografinės situacijos ir gyventojų amžiaus struktūros pokyčiai turi įtakos naujų socialinių problemų atsiradimui ir dėl to auga naujų socialinių paslaugų poreikis. Mažėjant bendram gyventojų skaičiui, senyvo amžiaus asmenų daugėja, o tai, be abejo, lemia socialinių paslaugų poreikio augimą. Dėl šios priežasties paklausiausios socialinės paslaugos būtų senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su negalia pagalbos į namus paslaugos, dienos, trumpalaikės socialinės globos ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos.

Socialines paslaugas Prienų rajono savivaldybėje administruoja Prienų rajono savivaldybės administracija, o teikia savivaldybės įsteigtos įstaigos. Prienų rajono savivaldybės teritorijoje veikia 21 socialines paslaugas teikianti įstaiga ir 6 nevyriausybinės organizacijos bei 2 privataus verslo subjektai [10]. Prienų rajono savivaldybėje teikiamos šios socialinės paslaugos: bendrosios socialinės

paslaugos (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, transporto organizavimas, sociokultūrinės paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas, kitos bendrosios socialinės paslaugos); specialiosios socialinės paslaugos, kurios skirstomos į socialinę priežiūrą (pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas ir kt.) ir socialinę globą (dienos, trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa). Paslaugos teikiamos visoms pagrindinėms socialinių paslaugų gavėjų grupėms, t. y. vaikams, likusiems be tėvų globos, vaikams iš šeimų, kurioms taikoma atvejo vadyba, ir jų šeimoms, neįgaliems asmenims, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimos nariams, rizikos grupės asmenims ir jų šeimoms [1]: Prienų globos namai yra stacionari 210 vietų socialinės globos įstaiga, kurios paskirtis – teikti ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia, kuriems būtina nuolatinė specialistų priežiūra; Prienų rajono Jiezno paramos šeimai centras yra socialinių paslaugų įstaiga, kuri teikia globos (rūpybos), ugdymo ir socialines paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), arba laikinai Centre apgyvendintiems vaikams tol, kol bus išspręstas jų grąžinimo tėvams arba globos (rūpybos) nustatymo klausimas [1].

Dienos centrų paslaugas Prienų rajono savivaldybėje teikia Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės šeimos dienos centras, Prienų bendruomenės vaikų dienos užimtumo centras, Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro vaikų dienos užimtumo grupė ir Prienų rajono Jiezno paramos šeimai centro vaikų dienos centras. Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės šeimos dienos centras yra viena iš įstaigų, organizuojančių šeimos dienos užimtumo veiklą ne Prienų mieste. Šį centrą lanko 26 vaikai [1].

Prienų rajono savivaldybėje aktyvią socialinių paslaugų veiklą taip pat vykdo Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos Prienų rajono filialas, Prienų rajono kurčiųjų pirminė organizacija, Prienų rajono neįgaliųjų draugija, Jiezno žmonių su negalia sąjunga [1].

Didelė problema iki šiol liko socialinių paslaugų teikimas šeimoms, kurioms pradėta atvejo vadyba. Dažniausiai tai socialiai pasyvios, nepakankamai pajamų turinčios, skurdžiai gyvenančios šeimos, kurios neturi galimybių savo vaikams užtikrinti priimtino laisvalaikio. Neretai būna, kad šios problemos perduodamos iš kartos į kartą. Įvertinus socialinių paslaugų infrastruktūrą ir teikiamas socialines paslaugas, galima teigti, kad vis dar neturime galimybių teikti kompleksinę pagalbą socialinės rizikos šeimoms ir užtikrinti vaikų iš socialinės rizikos šeimų užimtumą [1].

Apibendrinant socialinių paslaugų išvystymą ir jų teikimą Prienų rajono savivaldybėje, galima teigti, kad trūksta trumpalaikės socialinės globos paslaugų socialinės rizikos suaugusiems asmenims; neteikiamos arba beveik neteikiamos socialinės priežiūros ir dienos socialinės globos paslaugos vaikams su negalia; neteikiamos apgyvendinimo paslaugos savarankiško gyvenimo namuose asmenims su proto ar psichine negalia; nėra sudarytų sąlygų asmenims su proto ar psichine negalia gauti dienos užimtumo ar darbinio užimtumo (socialinių dirbtuvių), sveikatos priežiūros ir kitų reikalingų paslaugų; nepakankamos asmeninio asistento pagalbos paslaugos; būtina paslaugų plėtra vaikams globojančioms šeimoms (atokvėpio paslaugų teikimas); trūksta budinčių globotojų, svarbu plėtoti bendruomenines paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams [1].

Kultūros paslaugas savivaldybėje teikia kultūros ir laisvalaikio centrai, Prienų krašto muziejus, Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai (biblioteka turėjo 23 teritorinius struktūrinius padalinius, kurie veiklą vykdė visose rajono seniūnijose). Duomenys rodo, kad kultūros centrų skaičius Prienų savivaldybėje 2014-2015 metais nesikeitė ir buvo 10, tačiau faktiškai savivaldybės teritorijoje nagrinėjamu laikotarpiu veikė 5 savarankiški kultūros ir laisvalaikio centrai: Prienų kultūros ir laisvalaikio centras, Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras, Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras, Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centras, Veiverių kultūros ir laisvalaikio centras. Kultūros centrą sudaro Prienų kultūros ir laisvalaikio centras ir 5 gyventojų kultūrinio aptarnavimo zonos Ašmintoje, Išlauže, Naujojoje Ūtoje, Pakuonyje ir Šilavote (laisvalaikio salės) [1].

Prienų VVG teritorijoje veikia Prienų r. policijos komisariatas, kuris priklauso Alytaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui. Jis prižiūri 2 teritorijas, kurios apima visas Prienų rajono seniūnijas [17].

Prienų VVG teritorijoje veikia 6 ugniagesių komandos: Balbieriškio, Jiezno, Pakuonio, Stakliškių, Šilavoto ir Veiverių.[18].

Prienų rajono savivaldybės duomenimis [19] Prienų r. sav. veikia 30 sporto organizacijų, iš jų 9 veiklą vykdo VVG teritorijoje, t.y. tik 30 proc. visų sporto organizacijų veikia rajone. Pagrindė šios organizacijos įsikūrusios didžiosiose gyvenvietėse. Rajone veikia Balbieriškio badmintono klubas „Svajonė“, Stakliškių sporto klubas, Jiezno kultūrizmo klubas „Uola“, Sporto klubas „Jieznas“, Kauno apskrities aviacijos sklandymo klubas, Klubas „Mes kitaip“, Išlaužo sveikos gyvensenos klubas „Šventupė“, „Pozityvūs“ sporto klubas ir Sporto ir sveikatingumo klubas „Veiva“.

VVG teritorijoje veikia 1 valstybinė institucija – VĮ Prienų miškų urėdija (Jiezno sen.).

Prienų VVG teritorijoje meno kolektyvai veikia vietos kultūros centruose. Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centre 2018 metų pabaigoje veikė 5 meno kolektyvai, 57 dalyviai; Jiezno kultūros ir laisvalaikio centre 2018 metų pabaigoje veikė 8 meno kolektyvai, 98 dalyviai; Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre 2018 metų pabaigoje veikė 6 meno kolektyvai, 44 dalyviai; Veiverių kultūros ir laisvalaikio centre 2018 metų pabaigoje veikė 5 meno kolektyvai, 112 dalyvių [1].

Prienų rajono savivaldybė pasižymi istoriniu paveldu ir kultūros vertybėmis. Kultūros paveldo objektų gausa, vaizdingas kraštovaizdis sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio, gamtinio turizmo plėtrai. Rajone yra gausu archeologijos paminklų, tokių kaip, piliakalniai, senkapiai, pilkapiai, mitologiniai akmenys ir kitos lankytinos vietos; taip pat yra mitologinių paveldo objektų – akmenų; čia taip pat gausu architektūrinių paveldo objektų, tokių kaip dvaro sodybų, koplytėlių, rūmų, ratinių, bažnyčių bei kiti pastatų. Prienų rajone istorinio ir memorialinio paveldo objektai apima kapines, žuvimo vietas, kalnelius ir paminklus [1].

Kultūros paveldo departamento 2019 m. lapkričio mėnesio duomenimis, Prienų rajone buvo 329 nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, įrašyti į kultūros vertybių registrą; iš jų 51 buvo valstybės saugomas. Valstybinės reikšmės kultūros paveldo objektų savivaldybėje nagrinėjamu momentu nebuvo. Pagal reikšmingumo lygį nacionalinės reikšmės objektų buvo 92, regioninės reikšmės – 27, vietinės reikšmės – 44. Iš nacionalinės reikšmės objektų 35 buvo archeologiniai, 12 mitologinių, 23 memorialiniai, 26 architektūriniai, 7 sakraliniai, 30 istorinių, 2 inžineriniai [1].

Kai kurie kultūros paveldo objektai yra pritaikyti turizmo ir bendruomenės poreikiams, yra lankomi. Nors savivaldybės administracija kiekvienais metais savo biudžete numato lėšų, kultūros paveldo objektų apsaugos, tvarkymo ir priežiūros darbams, tačiau jų nepakanka – dalies kultūros paveldo būklė nėra gera. Dažniausiai kultūros paveldo aplinka prižiūrima geriau nei patys pastatai (teritorijos šienaujamos ir pan.), nes tai nereikalauja didelių piniginių sąnaudų [1].

Kultūros paveldo objektų gausa sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio turizmo plėtrai. Visgi esamų turistų ir bendruomenės poreikiams pritaikytų objektų panaudojimo ir rinkodaros priemonių analizė rodo, kad dažniausiai į kultūros paveldo objektus žiūrima kaip į atskirus turistų traukos objektus, nesiejant kultūros paveldo objektų tarpusavyje. Aktualios turizmo plėtros Lietuvoje tendencijos rodo, kad kelionių Lietuvoje metu vietiniai turistai užsiima trimis skirtingomis veiklomis. Dažniausiai pasitaikančios – ramus poilsis gamtoje, gamtos ir kultūros objektų lankymas. Lyginant veiklas, kuriomis užsiimama paprastojo, ilgojo savaitgalio ir kasmetinių atostogų metu, galima pastebėti, jog tendencijos išlieka panašios, tačiau paprastą savaitgalį gyventojai pasirenka veiklai labiau koncentruotai: gamtos ir kultūros objektų lankymas išlieka dažna veikla, o ramus poilsis, lankymasis restoranuose ir kitos veiklos – retesnės. Per atostogas turistai yra linkę nuveikti daugiau, ypač aktyviai poilsiauti gamtoje, apsilankyti kavinėje ar kultūros renginyje. Didelio turistinio patrauklumo paskutiniaisiais metais susilaukė sėkmingai Lietuvoje plėtojami turizmo produktai - pažintiniai takai, jungiantys į ne tik gamtos, bet ir kultūros paveldo objektus. Duomenys rodo, kad kultūros paveldo objektus apimantys pažintiniai takai, kaip atskiras turistinis produktas, Prienų rajone nėra išplėtoti [1].

Pagal 2021 m. atliktos studijos „Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 m. programos įgyvendinimo analizė, pamokos ir išvalgos ateičiai“ duomenis [20] 2020 m. Prienų r. sav., įskaitant ir Prienų miestą, veikė 1 tradicinių amatų centras, 13 tradicinių amatininkų, 2 tradicinių amatų meistras, 35 sertifikuoti tautinio paveldo produktai. Lyginant šiuos duomenis su apskrities, matyti, kad mažiau nei Prienų r. sav. tradicinių amatininkų turi Biržų r. sav. (7 tradiciniai amatininkai) ir Raseinių r. sav. (11 tradicinių amatininkų), kitos pasižymi daug didesniu tradicinių amatininkų skaičiumi. Tačiau džiugina tai, kad Prienų r. sav. patenka tarp 3 savivaldybių, kuriose yra sertifikuotų visų trijų kategorijų produktų (tradiciniai gaminiai, tradiciniai augalai ir gyvūnai ar jų produktai, tradicinės paslaugos). O pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą įkurtą tradicinių amatų centrą turi tik Prienų r. savivaldybė. Iš 13 tradicinių amatininkų 8 veikia Prienų VVG teritorijoje, t.y. daugiau nei 61 proc., kiti 5 amatininkai veiklą vykdo mieste. Iš 8 veiklą vykdančių VVG teritorijoje 1 – moteris, 2 juridiniai asmenys ir 5 – vyrai.

Vertinant pagal amatininkų skaičių tenkantį 10 000 gyv. VVG teritorijoje jis yra – 5, kai Šalyje vidurkis – 4,05. Šiuo atveju Prienų r. sav. yra aukščiau Šalies vidurkio. Rajono amatininkai gamina šiuos produktus: sukaršta vilna, vilnoniai verpalai, veltiniai, stogų malksnos, malksniniai stogai, memorialinių paminklų viršūnės, midus, midaus balzamai, midaus nektarai, rūkyti mėsos gaminiai; teikia kaminkrėtystės paslaugas, bei augina juodgalvias (senasis genotipas) avis.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis [3] pagrindiniai tradiciniai renginiai yra valstybių švenčių ir atmintinų datų minėjimai, etnokultūriniai renginiai, rudens šventės, tradicinės vasaros šventės seniūnijose, teatrų festivalis, sakralinės muzikos festivalis. Savivaldybės 2018 m. pabaigos duomenimis rajone buvo suorganizuoti 307 renginiai, kuriuose dalyvavo 37 484 asmenys. Vidutiniškai viename renginyje dalyvavo apie 122 asmenys [1].

Atlikus apklausą paaiškėjo, kad kaimo gyventojai susiduria ne tik su ekonominėmis problemomis, bet ir su socialinėmis bei kultūrinėmis. 42,8 proc. gyventojų nuomone, viena iš svarbiausių finansuojamų paramos sričių turi būti sveikatinimo priemonių aktyvinimas (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba). Kita labai svarbi paramos sritis (33,0 proc.) yra paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) plėtra. 29,4 proc. gyventojų, kaip svarbią paramos sritį, įvardijo bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų plėtrą. 25,3 proc. respondentų kaip labai svarbią paramos sritį įvardijo socialinio verslo įgyvendinimą, o 22,7 proc. – turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrą. 8,1 proc. respondentų kaip opiausią rajono problemą nurodė paslaugų trūkumą, 48,5 proc. apklaustųjų paslaugų gyventojams plėtrą įvardijo kaip labai svarbią paramos sritį. 66,5 proc. respondentų mano, kad kaime trūksta specialiųjų paslaugų sodybų priežiūrai ir 65,5 proc. apklaustųjų nuomone reikalinga plėsti galimybes įsigyti kokybiškų / šviežių maisto produktų tiesiai iš gamintojo. Taip pat 61,9 proc. apklaustųjų mano, kad kaime trūksta buitinių paslaugų tiekėjų. 61,3 proc. mano, kad taip pat yra jaučiamas paslaugų trūkumas vyresnio amžiaus bei sunkių ligonių priežiūros srityje (slauga, aprūpinimas būtinaisiais pirkiniais ir pan.).

Taip pat atliekant anketinę gyventojų apklausą, respondentų buvo pasiteirauta ar pirktų įvardytas paslaugas jei jos būtų pradėtos teikti. Net 95,9 proc. apklaustųjų įvardijo, kad pirktų nurodytas paslaugas.

Socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai rajone iš dalies atitinka gyventojų poreikius. Atlikus anketinę apklausą bei įvertinus esamą situaciją suformuota VVG vizija, kuri atitinka gyventojų poreikius bei tenkina apklausos rezultatais.

APIBENDRINIMAS:

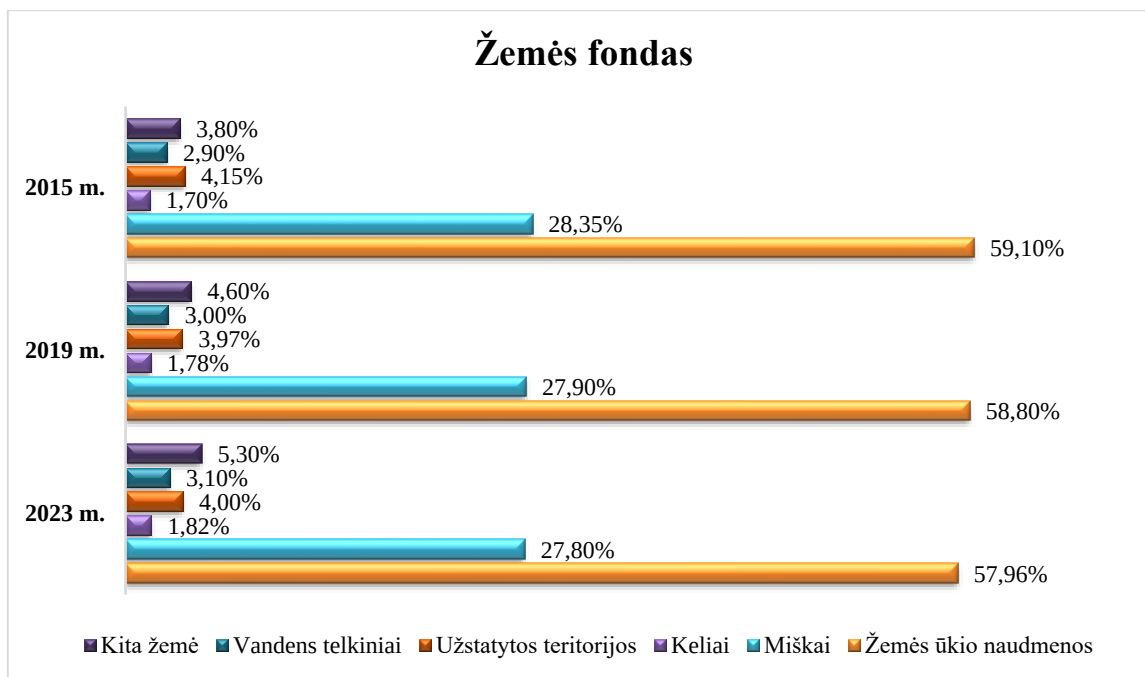
- Prienų VVG teritorijoje 2022 m. buvo registruotos – 54, t.y. net 71 proc. visų NVO (R46);
- 2015-2022 m. laikotarpyje Prienų rajono NVO įgyvendino 25 vietos projektus, kurių bendra vertė 260 301,00 Eur (R47);
- Ypač žymus ikimokyklinio ugdymo programose ugdomų vaikų skaičiaus augimas buvo kaimiškose teritorijose, kur augimas siekė 56,06 % (R48);

- VVG teritorijoje 2018/2019 mokslo metais ikimokyklinio ugdymo programas vykdė 6 švietimo įstaigos (R49);
- Prienų rajone priešmokyklinio ugdymo programose ugdomų vaikų skaičius pastaraisiais metais išaugo tik kaimo ugdymo įstaigose – nuo 84 iki 125 asmenų (R50);
- VVG teritorijoje 2018/2019 mokslo metais priešmokyklinio ugdymo programas vykdė 8 švietimo įstaigos (R51);
- VVG teritorijoje 2018/2019 mokslo metais bendrojo ugdymo programas vykdė 8 švietimo įstaigos (R52);
- 2019 metais Prienų rajono savivaldybės teritorijoje veikė 10 pirminės sveikatos priežiūros įstaigų, iš jų penkios - pavaldžios Prienų rajono savivaldybės tarybai, o iš jų 4 veikia VVG teritorijoje (VšĮ Balbieriškio PSPC, VšĮ Jiezno PSPC, VšĮ Prienų PSPC, VšĮ Stakliškių PSPC, VšĮ Veiverių PSPC) (R53);
- Demografinės situacijos ir gyventojų amžiaus struktūros pokyčiai turi įtakos naujų socialinių problemų atsiradimui ir dėl to auga naujų socialinių paslaugų poreikis. Mažėjant bendram gyventojų skaičiui, senyvo amžiaus asmenų daugėja, o tai, be abejo, lemia socialinių paslaugų poreikio augimą (R54);
- Kultūros paslaugas savivaldybėje teikia kultūros ir laisvalaikio centrai, Prienų krašto muziejus, Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai (R55);
- Prienų r. sav. veikia 30 sporto organizacijų, iš jų 9 veiklą vykdo VVG teritorijoje, t.y. tik 30 proc. visų sporto organizacijų veikia rajone (R56);
- VVG teritorijoje 2018 m. pab. veikė 24 meno kolektyvai, 311 dalyvių (R57);
- Kultūros paveldo objektų gausa sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio turizmo plėtrai (R58);
- Iš 13 tradicinių amatininkų 8 veikia Prienų VVG teritorijoje, t.y. daugiau nei 61 proc. (R59).

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Pagal Nacionalinės žemės tarnybos pateiktus duomenis [21] 2015 m. pradžioje Prienų VVG teritorijos bendras plotas buvo 102 411,36 ha. Iš jų žemės ūkio naudmenos sudarė 60 530,45 ha, t.y. 59,1 proc. bendro rajono ploto, miškai – 29 035,05 ha, t.y. 28,35 proc. bendro rajono ploto, keliai – 1 785,17 ha, t.y. 1,7 proc. bendro rajono ploto, užstatyta teritorija – 4 251,99 ha, t.y. 4,15 proc. bendro rajono ploto, vandens telkiniai – 2 960,96 ha, t.y. 2,9 proc. bendro rajono ploto, o kita teritorija – 3 847,74 ha, t.y. 3,8 proc. bendro rajono ploto. Lyginant su su 2019 metų duomenimis (žr. 14 pav.) bendras VVG teritorijos plotas padidėjo (55,08 ha) iki 102 466,44 ha. Žemės ūkio naudmenos 2019 m. mažėjo iki 60 240,44 ha ir sudarė 58,8 proc. bendro rajono ploto. Miškų plotas taip pat mažėjo iki 28 571,6 ha ir sudarė 27,9 proc. bendro rajono ploto. Kelių plotas didėjo iki 1 823,79 ha, ir sudarė 1,78 proc. bendro rajono ploto. Užstatytų teritorijų plotas taip pat mažėjo iki 4 072,01 ha ir sudarė 3,97 proc. bendro rajono ploto, vandens telkinių plotas didėjo iki 3 065,28 ha ir sudarė 3 proc. bendro rajono ploto, o kitos žemės plotas didėjo iki 4 693,32 ha ir sudarė 4,6 proc. bendro rajono ploto. 2023 m. pradžioje Prienų VVG teritorijos bendras plotas buvo 102 466,12 ha., t.y. mažesnis nei 2019 m., bet didesnis nei 2015 m. Iš bendro ploto žemės ūkio naudmenos sudaro 59 392,56 ha., t.y. 57,96 proc. bendro rajono ploto ir tai rodo mažėjimą lyginant su ankstesniais metais. Bendras miškų plotas rajone taip pat mažėjo iki 28 533,51 ha, ir sudarė 27,8 proc. bendro VVG teritorijos ploto, kelių plotas didėjo iki 1 870,3 ha, t.y. 1,82 proc. bendro rajono ploto, užstatytų teritorijų plotas didėjo iki 4 095,4 ha, t.y. 4 proc. bendro rajono ploto, vandens telkinių plotas taip pat didėjo iki 3 169,81 ha, t.y. 3,1 proc. bendro rajono ploto, o kita žemė didėjo iki 5 404,54 ha, t.y. 5,3 proc. bendro rajono ploto.

Lyginant 2015 m. ir 2023 m. duomenis didžiausias pokytis matomas kitos žemės plote, 2023 m. ji buvo 1 556,8 ha didesnė (pokytis 1,5 proc.), bei žemės ūkio naudmenų ploto, kuris mažėjo 1 137,89 ha (pokytis 1,14 proc.), kitos teritorijos kito nežymiai. Bendras VVG teritorijos ploto pokytis priklausomas nuo Prienų miestų ribų pokyčių.

14 pav. Prienų rajono žemės fondas ir jo sudėtis 2015 m., 2019 m. ir 2023 m.

Seniūnijų pateiktais duomenimis [3] Prienų rajone vyrauja vidutiniškos ūkinės vertės dirvožemiai, kurių našumo balas svyruoja nuo 29 iki 55 balų. Prienų VVG teritorijoje 2 seniūnijos priskiriamos vietovėms, kuriose esama didesnio intensyvumo gamtinių kliūčių, t.y. Prienų sen., kurioje žemės kokybės balas – 25,65 ir Stakliškių sen. – 31,72 [22].

Seniūnijų pateiktais duomenimis [3] 2022 m. Prienų rajone ekologiškai ūkininkaujama 406,61 ha plote, tai sudaro 0,7 proc. viso rajono žemės ūkio naudmenų ploto.

Rekreacinės teritorijos rajone sudaro tik 30,9 proc. – 27,8 proc. miškai ir 3,1 proc. vandenys, tačiau Prienų rajonas įdomus savo istorija, kultūriniais, istoriniais ir gamtos paminklais, kraštovaizdžiu. Prienų rajono dalis, kurioje išsidėstęs Nemuno kilpų regioninis parkas, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane priskiriamas prie didelio rekreacinio potencialo teritorijų. Prienų ir Jiezno miestai išsiskiria patekdami į trečio lygmens, „a“ kategorijos, pakankamo rekreacinio potencialo centrą. Be to, Prienų rajonas įsikūręs strategiškai patogioje turizmui vietoje – šalia Kauno ir Birštono miestų. Per teritoriją teka kraštovaizdį pagyvinanti Nemuno upė. Rajone įsikūręs vienas didžiausių ir gražiausių Lietuvoje – Nemuno kilpų regioninis parkas. Prioritetinė rekreacijos plėtra rajone skatinama poilsiu gamtoje ir pažintiniu turizmu [23].

Prienų rajone teka valstybinės reikšmės vandens kelias – upė Nemunas. Nepaisant to, kad yra įrengta mobili prieplauka – keleiviai nėra pervežami, dėl seklios vietos Nemunu ties Prienais ir Birštonu. Šiai dienai Nemunas ir jo intakai Verknė, Jiesia, Peršėkė naudojami tik pavienėms vandens turizmo pramogoms organizuoti. Taip pat galima paminėti, kad Stakliškių apylinkėse aptinkami mineralinio vandens ištekliai. Vanduo geriamas, primena Birštono mineralinį vandenį. XIX a. pradžioje čia netgi veikė gydykla [23].

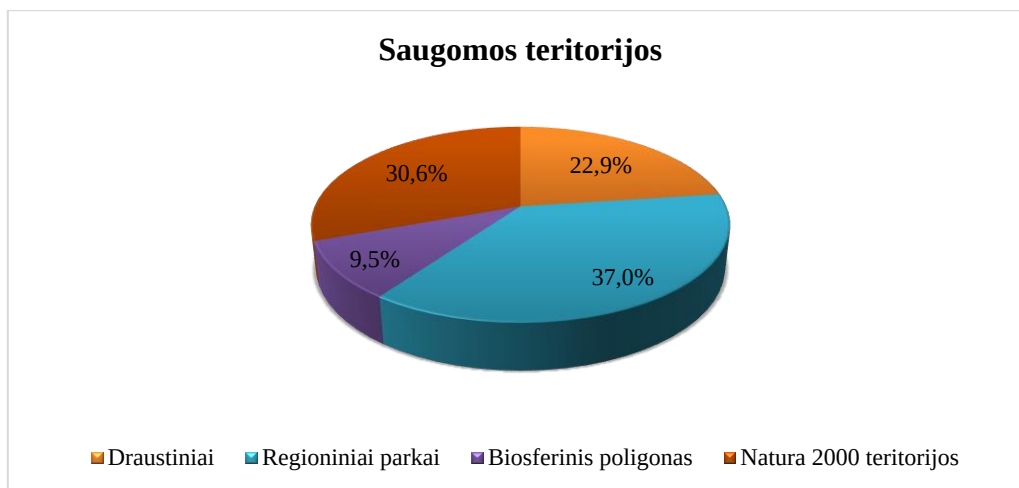
Prienų rajone nemažai turizmui patrauklių rekreacinių išteklių, kuriuos būtų galima pritaikyti rekreacinio turizmo poreikiams. Prienų teritorijoje trūksta kompleksinių turizmo paslaugų. Kol kas didžiausiu paslaugų kompleksu gali pasigirti tik visuomenės harmonizavimo parkas. Išuomenės harmonizavimo parkas – puikus turizmo traukos objekto pavyzdys, kai viešajam ir privačiam sektoriui bendradarbiaujant, galima pasiekti gerų rezultatų turizmo srityje. Rajone turi būti skatinamos privataus verslo investicijos bei bendradarbiavimas su savivaldybe, siekiant paslaugų kompleksškumo rajono teritorijoje [23].

Prienų rajone plėtojama unikali aktyvi pramoga – aviaturizmas. Šias paslaugas rajone siūlo: Pociūnų aerodromas, kuriame įsikūrę Kauno parašiutininkų sporto klubas ir Kauno apskrities aviacijos sporto klubas [23].

Prienų rajonas yra pakankamai miškingas. Prienų rajono miškingumas yra 27,8 proc., Šalies – 32,9 proc., o apskrities – 29,8 proc., t.y. kiek mažesnis už bendrą Šalies ir apskrities miškingumą. Miškai užima 28 533,51 ha plotą [21]. Rajono miškuose vyrauja spygliuočiai medynai, kurie sudaro 68 proc. viso medynų ploto, kuriame atitinkamai pasiskirsto pušynai, sudarantys 41 proc., ir eglėnys, užimantys 26 proc. Ketvirtadalį užima minkštieji lapuočiai. Bendras medynų tūris – 4.679,8 tūkst. m³. Vidutinis medynų amžius – 59 m., skalsumas – 0,7, bonitetas – 1,4. Vidutinis visų medynų tankumas 1 ha – 248 m³, brandžių medynų – 331 m³, einamasis prieaugis – 6,9 m³. Prienų rajono miškai priskiriami Pietryčių Lietuvos mišrių pušies ir eglės gamtiniam našumo rajonui, kuris skirstomas į tris parajonius. Rajono miškai priskirti labai našų pušies ir eglės miškų parajoniui. [23].

Saugomų teritorijų valstybės kadastro 2023 metų duomenimis [24] Prienų rajone yra 44 saugomos teritorijos, kurios užima 32 155,814 ha plotą arba 31,14 proc. viso rajono ploto. Rajone yra 21 draustinis (geomorfologiniai – 2 vnt.; hidrografiniai – 3 vnt., pedologiniai – 1 vnt., botaniniai – 3 vnt., zoologiniai-entomologiniai – 1 vnt., botaniniai-zoologiniai – 1 vnt., genetiniai – 1 vnt., telmologiniai – 2 vnt., archeologiniai – 1 vnt., kraštovaizdžio – 6 vnt.), 2 regioniniai valstybiniai parkai (Aukštadvario ir Nemuno kilpų), 1 Balbieriškio miško biosferos poligonas, 20 Natura 2000 saugomų teritorijų (buveinių apsaugai svarbios teritorijos – 17 vnt., paukščių apsaugai svarbios teritorijos – 3 vnt.).

Didžiausią dalį rajone užima regioninių parkų teritorijos – 37 proc. viso saugomų teritorijų ploto (žr. 15 pav.) ir Natura 2000 teritorijos – 30,6 proc. Draustiniai atitinkamai užima 22,9 proc. viso saugomų teritorijų ploto, o biosferinis poligonas – 9,5 proc. teritorijos.

15 pav. Prienų rajono saugomų teritorijų pasiskirstymas pagal plotą 2023 m.

Prienų rajonas gali pasigirti mineralinio vandens ištekliais, kurie yra aptikti Stakliškių apylinkėse. Natūralūs Stakliškių mineralinio vandens šaltiniai žinomi nuo senų laikų. Dar XVII amžiuje buvo bandoma išgauti iš jų druską. Dabartiniu metu rajono požeminio vandens poreikiai yra visiškai patenkinami. Tačiau tolimesnis aprūpinimas kokybišku požeminiu vandeniu priklauso nuo požeminio vandens apsaugos. Tiek Prienų rajono savivaldybėje, tiek Kauno apskrityje, kitaip nei šalyje, bendros paimto vandens apimtys, sunaudoto vandens apimtys paskutiniaisiais metais augo. Prienų rajone tą galima sieti su žuvininkystės veikla - Prienų rajone vandens išteklių panaudojimą žuvininkystės reikmėms lemia rajone veikiantis Žuvininkystės tarnybos prie LR ŽŪM padalinys - Žuvivaisos biuro Šilavoto veislininkystės grupė, kuri yra vienintelis veislinis-selekcinis karpių ūkis Pabaltijyje, veisliniais karpiais Lietuvos tvenkinių ūkius aprūpina nuo 1977 metų [1].

Nuo sunaudojamo vandens kiekio tiesiogiai priklauso ir panaudoto (nuotekų) vandens kiekis. Didžioji dalis Prienų rajono savivaldybės nuotekų, kuria reikia valyti, išvalomos iki normos (paskutiniaisiais metais ši dalis 2013–2017 metais sudarė vidutiniškai 71 %). Visgi pakankamai didelė dalis išleidžiamo vandens (nuotekų), kurį reikia valyti, nebuvo išvalyta iki normos – ši dalis paskutiniaisiais metais siekdavo vidutiniškai 29 %. Palyginimui reikia pažymėti, kad šalyje

nepakankamai išvalyto vandens (nuotekų) dalis tuo pačiu laikotarpiu siekė 18 %, apskrityje – 11 % [1].

Kalbant apie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų vartojimą, pažymėtina, kad didžiausią Prienų rajono gyventojų dalį sudaro gyventojai, įsirengę individualius gręžinius – 49 % visų rajono gyventojų. Gyventojai, prisijungę prie vandentiekio tinklų, sudaro 33 proc., o gyventojai, naudojančys vandenį iš šulinio, sudaro 18 proc. visų gyventojų. Gyventojai, įsirengę nuotekų išsėmimo duobes sudaro 60 proc. rajono gyventojų (šie gyventojai yra sudarę sutartis dėl nuotekų išsėmimo ir išvežimo), 22 proc. gyventojų yra prisijungę prie nuotekų tvarkymo tinklų, 1 % gyventojų turi įsirengę individualius nuotekų valymo įrenginius. Tokį pasiskirstymą lemia aplinkybė, kad didelė dalis gyventojų gyvena gyvenvietėse, kuriose nėra vandentiekio ar nuotekų tvarkymo tinklų [1].

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos duomenimis geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą Prienų rajono savivaldybėje vykdo vienintelis licencijuotas paslaugų teikėjas - UAB „Prienų vandenys“, savarankiška akcinio kapitalo įmonė, kurios visos akcijos priklauso Prienų rajono savivaldybei. Bendrovės pagrindinis tikslas yra užtikrinti patikimas ir kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas vartotojui mažiausiomis išlaidomis, darant mažiausią poveikį aplinkai. Bendrovė Prienų rajone vartotojams centralizuotai tiekia vien tik požeminį vandenį, kurio ištekliai gerokai viršija poreikius. Vartotojai vandeniu aprūpinami iš 26 gręžinių, esančių 25-180 m. gylyje. Vanduo pakeliamas vandenvietėse sumontuotais siurbliais, kurių pagalba vandentiekio žemės gelmėse išgautas vanduo pasiekia vartotojus [1].

Gyvenvietėse vartotojams patiektas geriamasis vanduo visiškai atitinka geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus.

Duomenų apie energijos gamybai naudotinus atsinaujinančius išteklius nebuvo rasta.

Kaimo gyventojų anketinė apklausa parodė, kad 26,3 proc. respondentų yra labai svarbus atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais, 25,8 proc. nurodė, kad labai svarbu yra prisidėti prie klimato kaitos švelninimo, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, bei plėtoti tvariąją energetiką, 17 proc. mano, kad labai svarbu yra remti didelės gamtinės vertės ūkininkavimą ir kraštovaizdžių būklės išsaugojimą.

Prienų rajono turimi gamtos ištekliai yra palankūs gyventojų verslumui didinti, tai yra vienas iš pagrindinių vizijos tikslų. Rajono turimi ištekliai yra palankūs turizmui plėtoti, žemės ūkio veiklai ir pramonei vystyti, taip pat atsinaujinantiems energetikos šaltiniams plėtoti. Atsižvelgiant į tai ir į turimą biudžetą, buvo apibrėžta VVG vizija, kurios vienas iš aspektų yra išsaugoti rajono tradicijas ir savitumą, didinti rajono patrauklumą gyventi ir dirbti jame, skatinti kaimo gyventojų verslumą, socialinę, ekonominę, aplinkosauginę ir kultūrinę kaimo vietovių plėtrą.

APIBENDRINIMAS:

- Daugiau nei pusė VVG teritorijos sudaro žemės ūkio naudmenos (R60);
- Beveik trečdalį VVG teritorijos ploto sudaro miškai (R61);
- Prienų rajone vyrauja vidutiniškos ūkinės vertės dirvožemiai, kurių našumo balas svyruoja nuo 29 iki 55 balų (R62);
- 2022 m. Prienų rajone ekologiškai ūkininkaujama 406,61 ha plote, tai sudaro 0,7 proc. viso rajono žemės ūkio naudmenų ploto (R63);
- Prienų rajone teka valstybinės reikšmės vandens kelias – upė Nemunas (R64);
- Prienų rajonas yra pakankamai miškingas. Prienų rajono miškingumas yra 27,8 proc. (R65);
- Prienų rajone yra 44 saugomos teritorijos, kurios užima 32 155,814 ha plotą arba 31,14 proc. viso rajono ploto (R66);
- Prienų rajonas gali pasigirti mineralinio vandens iškylomis, kurie yra aptikti Stakliškių apylinkėse (R67);

➤ Gyvenvietėse vartotojams patiekta geriamasis vanduo visiškai atitinka geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus (R68).

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	Susijusių VVG teritorijos poreikių skaičius
1 stiprybė	Strategiškai gera geografinė vietovė – rajonas įsikūręs prie didžiųjų Lietuvos miestų: Kauno, Marijampolės, Alytaus bei kurortinio Birštono miesto	R1	2
2 stiprybė	Beveik pusė Prienų rajono gyventojų gyvena kaimiškose vietovėse	R5, R6	2
3 stiprybė	Daugiau nei pusė rajono gyventojų - darbingi, ekonomiškai aktyvūs asmenys	R9, R10, R14, R15, R16, R18	2
4 stiprybė	Rajone gausu aktyvių NVO, kurios gali kurti pridėtinę vertę savo gyvenamojoje vietovėje ir visame rajone	R31, R46, R47, R55, R56	2
5 stiprybė	Rajonas palankus ūkininkauti	R34, R37, R38, R42, R43, R60, R62	1
6 stiprybė	Teritorijoje palankios sąlygos ekonominei plėtrai, turizmo ir rekreacinei infrastruktūrai vystyti ir veikloms vykdyti	R26, R28, R30, R58, R59, R64, R66	2
	Silpnybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	
1 stiprybė	Neigiama demografinė situacija	R3, R7, R8	2
2 stiprybė	Neišvystytas alternatyvių verslų potencialas	R20, R21, R35	2
3 stiprybė	Visame rajone prastai išvystytas socialinių paslaugų tinklas, nors yra didelis socialinių paslaugų poreikis, nevystomas socialinis verslas	R53, R54	2
4 stiprybė	Didelį rajono plotą užima miškai ir saugomos teritorijos, kas apsunkina rajono ekonominę plėtrą	R61, R66	1
5 stiprybė	Žemas gyventojų išsilavinimo lygis	R12, R13	1
6 stiprybė	Rajone jaučiama ūkininkaujančių asmenų senėjimo tendencija, mažas ekologinių ūkių skaičius ir plotas	R39, R40, R44, R63	1

	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Turizmo srautų didinimui išnaudoti gamtinius ir kultūrinius išteklius, saugomas teritorijas bei turimą infrastruktūrą	R30, R55, R56, R58, R64	2
2 stiprybė	Skatinti alternatyvių veiklų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą	R1, R5, R9, R14, R23, R33	2
3 stiprybė	Aktyvėjant NVO veiklai, skatinti NVO socialinę ir ekonominę veiklą rajone	R31, R46, R47, R54	2
4 stiprybė	Reaguojant į demografinius pokyčius rajone, skatinti socialinių paslaugų plėtrą ir kokybės gerinimą	R17, R18, R54	2
	Grėsmės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Senstant visuomenei, didės socialinių paslaugų poreikis rajone ir visoje šalyje	R54	2
2 stiprybė	Žemės ūkio sektoriuje dirbančių gyventojų senėjimas skatins technologinį atsilikimą ir ūkių išnykimą rajone	R39, R40	1
3 stiprybė	Nestabili verslo aplinka, didėjanti konkurencija, augantys mokesčiai ir jaunam verslui nepalanki mokesčių politika kelia grėsmę rajono verslo plėtrai	R24, R26, R27, R28	1
4 stiprybė			0

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

1	2
Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą
2 poreikis	Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Atlikus SSGG analizę, bei įvertinus vietos gyventojų poreikius ir rajono potencialą buvo išskirtas šis poreikis, kurį atliepia stiprybės Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, bei galimybės Nr. 1, 2. Planuojama, kad įgyvendinus 2023-2029 m. VPS ir pasinaudojus parama šis poreikis bus patenkintas ir rajone įsikurs daugiau įvairių alternatyvių verslų, susijusių su bioekonomika, be kita ko bus sukurta naujų darbo vietų ir paskatintas vietos gyventojų užimtumas.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	0
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Šis poreikis kilo ne iš problemos, o iš rajono stiprybių, kurias tinkamai išnaudojus galima pasiekti teigiamo pokyčio ir patenkinti vietos gyventojų poreikius. Patogi geografinė padėtis; 66,65 proc. visų gyventojų gyvena kaime; 55 proc. gyventojų – darbingo amžiaus; mažėja vidutinis metinis bedarbių skaičius; mažėja pašalpų gavėjų skaičius; daugėja savarankiškai dirbančių asmenų; kultūros paveldo objektų gausa sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio turizmo plėtrai rajone.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Šį priemonę siekiasi su Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 m. strateginis planu ir Kauno regiono 2022-2030 metų plėtros planu, sąsajos pateiktos VPS 5 priede.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Buvo vykdoma anketinė rajono gyventojų, kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovų, jaunimo apklausa. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus ir susitikimų metu išsakytus poreikius, buvo suformuoti VPS poreikiai, priemonės ir galimas biudžetas.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	3
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.5. Skatinti bioekonomikos verslus
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

	2 poreikis
Poreikis	Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	0
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Atlikus SSGG analizę, bei įvertinus vietos gyventojų poreikius buvo išskirtas šis poreikis, kurį atliepia silpnybės Nr. 2, 3, 6, bei grėsmės Nr. 1, 2. Planuojama, kad įgyvendinus 2023-2029 m. VPS ir pasinaudojus parama šis poreikis bus patenkintas ir rajone atsiras naujų socialinių paslaugų teikėjų, padidės socialinė įtrauktis, vietos NVO prisidės prie vietos gyventojų užimtumo didinimo, bus modernizuotas rajono žemės ūkis, diegiant skaitmenines technologijas, bei skatinamas moterų ūkininkavimas
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Rajone išskiriamos ir situacijos analizės rodikliai grindžiamos šios problemos: prastai išvystytas socialinių paslaugų tinklas ir socialinių paslaugų trūkumas, rajone veikia tik 5 bendruomeniniai verslai, jaučiama ūkininkaujančių asmenų senėjimo tendencija, kas skatina technologinį atsilikimą. Taip pat trūksta įvairių paslaugų, bei neišvystytas alternatyvių verslų potencialas.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Šį priemonę siekiasi su Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 m. strateginis planu ir Kauno regiono 2022-2030 metų plėtros planu, sąsajos pateiktos VPS 5 priede.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Buvo vykdoma anketinė rajono gyventojų, kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovų, jaunimo apklausa. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus ir susitikimų metu išsakytus poreikius, buvo suformuoti VPS poreikiai, priemonės ir galimas biudžetas.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	7
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Netaikoma.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2007-07-30
5.1.2. VVG būstinės adresas	Kauno g. 2, Prienai
5.1.3. VVG narių skaičius	51 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	11 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 Etatų skaičius: 3 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Virginija Žliobienė
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Virginija Žliobienė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Virginija Žliobienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	3	27,27
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	3	27,27
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	11	100,00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	6	54,55
Vyrai	5	45,45

Iš viso:	11	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	3	27,27
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	2	18,18
Asmenys nuo 41 m.	6	54,55
Iš viso:	11	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

Steigiant VVG buvo aptartos ir priimtos pagrindinės vertybės, kuriomis vadovaujantis vykdoma VVG veikla. Šios vertybės aktualios ir 2023–2029 m. laikotarpiu. VVG nariai, valdymo organo nariai ir administracija bus tolerantiški vienas kitų atžvilgiu, nuolat bendradarbiaus su socialiniais partneriais, bus atviri visiems asmenims, skatins inovatyvumą, aktyvins kaimo žmones bei sieks kuo didesnio pasitikėjimo tarp verslo, valdžios ir pilietinės visuomenės atstovų.

Viešumas. Viešumas viena svarbiausių VVG vertybių. Visa informacija apie VVG veiklą bus viešinama rajoniniuose laikraščiuose, internetiniuose puslapiuose www.prienuvvg.lt, www.prienai.lt, socialinio tinklalapio „Facebook“ VVG paskyroje.

Partnerystė. Taip pat viena iš svarbiausių VVG vertybių ir toliau liks partnerystė. VVG stengsis būti tiltu tarp pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios atstovų. Įgyvendinant bendrus projektus, atsiras daugiau bendrų interesų, kartu bus sprendžiamos vietovei aktualios problemos. VVG ir toliau tęs ilgalaikį bendradarbiavimą su kitomis Lietuvos bei užsienio šalių VVG.

Atvirumas. Laikotarpiu iki 2030 m. VVG bus atvira visiems rajono gyventojams, verslo ir pilietinės visuomenės atstovams. VVG nuolat kvies gyventojus į susitikimus, mokymus, informacinius renginius, konferencijas, dalykines išvykas, kurių metu bus galima susipažinti su kitų Lietuvos ir užsienio šalių VVG ir projektų vykdytojų gerąja patirtimi. Taip bus skatinamas gyventojų aktyvumas. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimui, siekiant kuo aktyviau juos įtraukti į VPS įgyvendinimą.

Tolerantiškumas. VVG nariai, būsimi pareiškėjai ir partneriai bus ir toliau prašomi būti tolerantiškais vieni kitų atžvilgiu, atsakingai vertinti ir spręsti savo gyvenamųjų vietovių bei drauge ir visos VVG teritorijos problemas. Vertinant projektus bus kreipiamas dėmesys ir į jų realistiškumą bei naudą gyventojams.

Inovatyvumas. VPS įgyvendinime VVG diegs inovatorišką požiūrį į VVG teritorijos problemas ir jų sprendimo būdus: inovatyvių gamybos metodų diegimą versle bei socialinio ir bendruomeninio verslo vystymą.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Prienų VVG teritorija ir jo gyventojai – tai veikli, gebanti apjungti skirtingas idėjas, paremta bendruomeniškumu teritorija, kurioje gyvena kūrybingi žmonės, aktyvios vietos bendruomenės, kartu su socialiniais, valdžios ir verslo partneriais siekiančios išsaugoti rajono tradicijas ir savitumą, didinti rajono patrauklumą gyventi ir dirbti jame, skatinti kaimo gyventojų verslumą, socialinę, ekonominę, aplinkosauginę ir kultūrinę kaimo vietovių plėtrą.

5.6. VVG misija

VVG misija – sutelkus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus gerinti Prienų rajono kaimiškųjų vietovių gyvenimo kokybę, skatinant ekonominę plėtrą bei socialinę įtrauktį ir skurdo mažinimą.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

1	2	3
	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)	
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Taip
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)	
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Ne
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Ne
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)	
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	7
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1788
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	106
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	34
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	3
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	1
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	1
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	7
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	4
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	3
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijų):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	9
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	9
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	15
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	451
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	3

E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):	
PRIE -P.1		0
PRIE -P.2		0
PRIE -P.3		0
PRIE -P.4		0
PRIE -P.5		0
PRIE -P.6		0
PRIE -P.7		0
PRIE -P.8		0
PRIE -P.9		0
PRIE -P.10		0

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	0	1	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8,00	3,00	3,00	2,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	7	3	2	2	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 788	667	564	557	0	0	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	106	65	22	19	0	0	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

☒ Netaikoma

☐ Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą, kuriant ir plėtojant ekonomines veiklas rajone. Taip pat ši priemonė prisidės prie naujų darbo vietų kūrimo ir naujų verslų, įskaitant bioekonomikos įmones, kūrimosi. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: sukurta naujų darbo vietų, įkurtą naujų verslo subjektų bei sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis.	0	0
	Susijusių poreikių skaičius	2		0	0
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą		0	0
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Skatinti		0	0

		gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone			
	Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Statistikos duomenimis Prienų r. sav. 2023 m. pradžioje veikė 519 MVJ, siekiama, kad pasinaudojus paramą bus sukurti bent jau 4 nauji verslo subjektai. Šis skaičius pasirinktas įvertinus tai, kad iš 11 planuojamų remti verslo subjektų dalis bus jau veikiantys ir plečiantys veiklą, o dalis	519 (Statistikos departamento duomenys)	2023	523

	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	savarankiškai dirbantys	
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie naujų darbo vietų kūrimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: modernizuotas žemės ūkio sektorius, paskatintas moterų ir jaunimo dalyvavimas ūkininkavimo veikloje, bei įdiegtos skaitmeninio technologijos.
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone	
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Paskatintos teritorijos inovacijos ir plėtojamas ūkių skaitmenizavimas, 1 ūkis gavęs paramą	0 2023 1

	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	rajone savo veikloje įdiegs skaitmenines technologijas	
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie socialinės įtraukties skatinimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas socialinių paslaugų prieinamumas, sukurta naujų darbo vietų, įkurta naujų verslo subjektų bei sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis
	Susijusių poreikių skaičius	2	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą	
	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant	

	Susijęs poreikis 3	socialines ir ekonomines veiklas rajone	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtos socialinės paslaugos, vystomos bendruomenės	0 2023 1
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie socialinės įtraukties ir NVO verslumo iniciatyvų skatinimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas socialinių paslaugų prieinamumas, sukurta naujų paslaugų, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis.
	Susijusių poreikių skaičius	2	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą	

	Susijęs poreikis 2	2 poreikis. Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone	
	Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sukurtos naujos bendruomenių verslumo iniciatyvos, skatinančios ekonominę veiklą	5 vnt. 2023 8 vnt.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	Verslumo iniciatybos įgyvendinamos partnerystėje su kitais subjektais (verslo, NVO, vietos valdžios)	0 2023 1
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumą, socialinę įtrauktį ir gerindama jaunimo padėtį rajone. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas vietos gyventojų užimtumas, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis ir infrastruktūra.

	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone	
	Susijęs poreikis 2		
	Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų skaičius, kurie projektų įgyvendinimo metu įsitraukė į organizuojamas veiklas, renginius, kitas veiklas, proc.	14996 (Seniūnijų duomenys apie gyventojų sk.) 2023 2 proc.
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumo veiklas, socialinės įtraukties didinimą ir ugdydama vietos žmonių kompetencijas ir gilindama žinias. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta didesnė socialinė įtrauktis, padidintas vietos gyventojų užimtumas, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, tam panaudojant įgytas žinias ir suformuotas naujas kompetencijas.
	Susijusių poreikių skaičius	1	

	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Projektų įgyvendinimo metu suorganizuoti mokymai apie inovacijų diegimą, skaitmeninimą	0	2023	2

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė VVG teritorijos poreikių skaičius	Ne 2
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	2
VPS priemonių skaičius	7
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,03
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojančių pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	7
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 788
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	10,44
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	106
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,62
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	3 116
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	17 120

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	6	600 000,00
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Žemės ūkio verslas	1	100 000,00
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	Bendruomeninis verslas	1	75 709,00
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	Bendruomeninis verslas	5	145 000,00
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	Veiklos projektai	16	160 000,00
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	Mokymų projektai	4	60 000,00
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	15 000,00
	Visos VPS priemonės, iš viso		34	1 155 709,00
	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		1	15 000,00
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		33	1 140 709,00

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	1	Taip	Ne
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	1	Ne	Taip
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	1	Taip	Ne
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	1	Taip	Ne
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	1	Taip	Ne
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	1	Taip	Ne
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	1	Taip	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis
			Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą	Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	2	Taip	Taip
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	1	Ne	Taip
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	2	Taip	Taip
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	2	Taip	Taip
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	1	Ne	Taip
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	1	Ne	Taip
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	1	Ne	Taip

10.4. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi kaime, kuriant naujus verslus arba plėtojant esamus. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi kuriant darbo vietas, bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, ekonomikos augimas ir vietos plėtra rajone. Taip pat bus prisidedama prie žiedinės bioekonomikos. Priemone siekiama prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo subjektų kūrimosi, įskaitant bioekonomikos įmones (R.39), ir sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis paslaugomis (R.41). Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda vystyti rajono potencialą, bei spęsti esamas problemas, tokias kaip įvairių paslaugų trūkumas, neišvystytas alternatyvių verslų potencialas.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą, kuriant ir plėtojant ekonomines veiklas rajone. Taip pat ši priemonė prisidės prie naujų darbo vietų kūrimo ir naujų verslų, įskaitant bioekonomikos įmones, kūrimosi. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: sukurta naujų darbo vietų, įkurtą naujų verslo subjektų bei sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiamas naujų verslų steigimas ir esamų plėtra apimant įvairius ne žemės ūkio verslus, produktų gamybą, apdorojimą, perdirbimą, jų pardavimą, įvairių paslaugų teikimą, įskaitant paslaugas žemės ūkiui, žiedinės bioekonomikos veiklas, taip pat aktyvaus poilsio ir turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Vietos projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 2. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (įmonės) registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje; 3. Jeigu projekte numatyta produktų gamyba, apdorojimas, perdirbimas, galutinis produktas negali būti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede nurodytas produktas
Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujai sukurtų darbo vietų skaičius; 2. Darbo vietos kuriamos asmenims iki 40 m. amžiaus; 3. Projektas įgyvendinamas VVG teritorijos seniūnijoje, kurioje nedarbo lygis aukštesnis nei vidutinis VVG teritorijos nedarbo lygis 4. Projektu diegiamos inovacijos teritorijos (arba) rajono lygiu
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	600 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	6
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $600\,000 / 100\,000 = 6$ projektai
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Numatytas vienas atrankos kriterijus, taip pat buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas „Projekte diegiamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu“. Inovacija bus vertinama pagal ZUM paruoštą inovacijų vertinimo metodiką. Skaičius nurodytas įvertinus gyventojų išsakytą poreikį ir bendrą projektų skaičių pagal priemonę.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	2
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas reikalavimas, kad naujos darbo vietos būtų kuriamos asmenims iki 40 m.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne

VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne
PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne
PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne
PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne

Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti
Priemonės rūšis	Žemės ūkio verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti gyventojų užimtumą, kartų kaitą ūkiuose, bei naujų technologijų ir skaitmeninio procesų diegimą ūkio veikloje. Priemonė prisideda prie kompleksinio tikslo XCO įgyvendinimo, nes priemone bus remiamos veiklos, kurios skatina modernizuoti žemės ūkio sektorių, diegti inovacijas, bei skaitmeninio technologijas juose. Priemone siekiama prisidėti prie ūkių skaitmeninio ir šio sektoriaus modernizavimo (R.3), bei ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo (R.37). Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda spęsti esamas problemas, tokias kaip žemą moterų dalyvavimą žemės ūkio veikloje, bei ūkininkaujančių asmenų senėjimo tendencijas.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie naujų darbo vietų kūrimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: modernizuotas žemės ūkio sektorius, paskatintas moterų ir jaunimo dalyvavimas ūkininkavimo veikloje, bei įdiegtos skaitmeninio technologijos.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama žemės ūkio sektoriaus ekonominei veiklai kaimo vietovėse kurti arba plėtoti, įskaitant produktų gamybą, pardavimą, perdirbimą ir rinkodarą, bei inovacijų diegimą ir žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimą.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Ūkininkas (fizinis asmuo, įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu)

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja Prienų VVG teritorijoje; 2. Paraiškos pateikimo metu pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu); 3. Vietos projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas
Projektų atrankos principai	1. paraišką teikia ūkininkas (fizinis asmuo) jaunesnis kaip 40 metų; 2. projekte diegiamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu; 3. didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; 4. paraišką teikia ūkininkė moteris
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	100 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $100\,000 / 100\,000 = 1$ projektas
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne

Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas „Projekte diegiamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu“. Inovacija bus vertinama pagal ZUM paruoštą inovacijų vertinimo metodiką. Skaičius nurodytas įvertinus gyventojų išsakytą poreikį ir bendrą projektų skaičių pagal priemonę.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas reikalavimas, kad vietos projekto paraišką teikia moteris
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas reikalavimas, kad vietos projekto paraišką teikia asmuo, kurio amžius iki 40 m.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Taip
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	

PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne
PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne
PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne
PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip

Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L 806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai
Priemonės rūšis	Bendruomeninis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – užtikrinti gyventojams svarbių socialinių paslaugų teikimą ir prieinamumą skatinant bendruomenes kurti ir plėtoti bendruomeninį ir (arba) socialinį verslą rajone. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi kuriant darbo vietas, bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, ekonomikos augimas ir socialinė įtrauktis rajone. Priemone siekiama prisidėti prie ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo subjektų kūrimosi (R.39), sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtraukti rajone (R.42). Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda vystyti rajono potencialą, bei spęsti esamas problemas, tokias kaip įvairių paslaugų trūkumas, neišvystytas alternatyvių verslų potencialas. Taip pat prisideda skatinant NVO socialinę ir ekonominę veiklą rajone.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie socialinės įtraukties skatinimo ir naujų darbo vietų kūrimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas socialinių paslaugų prieinamums, sukurta naujų darbo vietų, įkurta naujų verslo subjektų bei sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiami vieši, pajamas generuojantys ir socialinę įtrauktį skatinantys projektai, skirti kaimo gyventojų poreikiams tenkinti. Remiama: paslaugų socialiai pažeidžiamiems asmenims kūrimas ir plėtra; sąlygų įsidarbinti sudarymas ir darbo vietų socialiai pažeidžiamiems asmenims kūrimas kaimo vietovėje
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) 2. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 3. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas
Projektų atrankos principai	1. didesnis projekto naudos gavėjų skaičius 2. kuriamos socialinės paslaugos, kurių trūksta seniūnijoje 3. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	75709
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	75 709,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $75\,709 / 75\,709 = 1$ projektas
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne

PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne
PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne
PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas
Priemonės rūšis	Bendruomeninis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslumo iniciatyvas, socialinių paslaugų plėtrą rajone. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, ekonomikos augimas ir vieto plėtra, bei socialinė įtrauktis rajone. Priemone siekiama prisidėti sudarant palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtraukti rajone (R.42). Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda vystyti rajono potencialą, bei spęsti esamas problemas, tokias kaip įvairių paslaugų trūkumas, neišvystytas alternatyvių verslų potencialas. Taip pat prisideda skatinant NVO verslumo iniciatyvas ir verslumo įgūdžius. Priemonė numato galimybes vykdyti ir ekonominę veiklą: kurti ir plėtoti amatus, teikti socialines, turizmo ir buitines paslaugas, perdirbti žemės ūkio produktus, vykdyti švietėjišką veiklą ir pan.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie abiejų rajono poreikių tenkinimo, t.y. skatins alternatyvių verslų kūrimąsi rajone, bei gyventojų užimtumą. Taip pat ši priemonė prisidės prie socialinės įtraukties ir NVO verslumo iniciatyvų skatinimo. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas socialinių paslaugų prieinamums, sukurta naujų paslaugų, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	NVO materialinės bazės stiprinimas vykdant socialinę veiklą, teikiant buitines paslaugas ar organizuojant ŽŪ produktų perdirbimą, edukacinių programų, skatinančių amatų plėtrą, sveiko gyvenimo būdo propagavimą, įgyvendinimas, švietėjiškos veiklos organizavimas, bendradarbiavimo veiklų organizavimas

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. parama teikiama ekonominei veiklai skaitinti 2. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 3. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas
Projektų atrankos principai	1. didesnis projekto naudos gavėjų skaičius 2. į projekto rengimą ir (arba) veiklą įgyvendinimą įtraukti jauni (iki 40 m.) asmenys 3. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	29000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	145 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	5
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $145\,000 / 29\,000 = 5$ projektai
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius
Partnerystės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Kaip vienas iš atrankos kriterijų numatytas reikalavimas, kad į projekto rengimą ir (arba) veiklą įgyvendinimą būtų įtraukti jauni (iki 40 m.) asmenys
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne

PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne
PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne
PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – kaimo gyventojų užimtumo skatinimas, bendruomeniškumo bei savanorystės puoselėjimas, socialinės įtraukties didinimas, jaunimo veiklų skatinimas. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, vieto plėtra, bei socialinė įtrauktis rajone. Priemone siekiama prisidėti sudarant palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis bei infrastruktūra (R.41) ir skatinti socialinę įtraukti rajone (R.42), dėmesį skiriant jauniems žmonėms. Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda vystyti rajono potencialą, bei spęsti esamas problemas, tokias kaip įvairių užimtumo veiklų trūkumas, socialinės atskirties mažinimas.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumą, socialinę įtraukti ir gerindama jaunimo padėtį rajone. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta socialinė įtrauktis, padidintas vietos gyventojų užimtumas, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis ir infrastruktūra.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Veiklos, kurios skatina vietos gyventojų užimtumą, sudaro palankesnes sąlygas naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, t.y. patrauklių laisvalaikio, kultūros veiklų organizavimas, naujoviškų, netradicinių užimtumo galimybių sudarymas; renginių organizavimui, investicijoms į žmogiškuosius išteklius
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai, įskaitant socialinę atskirtį patiriančius
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 2. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas 3. projekto idėja išvystyta ir aptarta pareiškėjo visuotiniame narių susirinkime ir (arba) valdymo organo
Projektų atrankos principai	1. projekto rezultatai skirti ne 1 teritorijos kurioje įgyvendinamas projektas gyventojų ir (arba) 1 organizacijos, poreikiams tenkinti 2. projektas skirtas aktyvaus poilsio ir turiningo laisvalaikio veiklų vykdymui 3. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	160 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	16
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $160\,000 / 10\,000 = 16$ projektų
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius. Taip pat vienas iš atrankos kriterijų numatytas, kad būtų užtikrinta platesnė veiklos teritorija
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai

Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, vienas iš atrankos kriterijų - projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne
PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne

PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne
PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne

Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	6 priemonė
Priemonės pavadinimas	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
Priemonės rūšis	Mokymų projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – ugdyti pareiškėjų, potencialių pareiškėjų ir projektų vykdytojų įgūdžius, tobulinti ir gilinti žinias projektų rengimo ir įgyvendinimo srityse. Priemonė prisideda prie pagrindinio BŽŪP tikslo SO8, kadangi bus skatinamas vietos žmonių užimtumas, didinamas socialinis ir kultūrinis kapitalas, bei didinama socialinė įtrauktis rajone. Priemone siekiama prisidėti sudarant palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis bei infrastruktūra (R.41) ir suteikti žinių apie galimybes naudotis jomis, kuriant įvairias užimtumo veiklas, taip pat skatinti socialinę įtraukti rajone (R.42), sudarant palankes sąlygas jiems dalyvauti veiklose, ugdyti kompetencijas ir gilinti žinias žemės ūkio skaitmeninimo srityje (R.3). Ši priemonė atliepia išsikeltus rajono poreikius ir padeda vystyti rajono potencialą, bei spęsti esamas problemas, tokias kaip įvairių užimtumo veiklų trūkumas, socialinės atskirties mažinimas, žemės vietos gyventojų išsilavinimo lygis.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisidės prie rajono poreikio Nr. 2 tenkinimo, skatindama vietos gyventojų užimtumo veiklas, socialinės įtraukties didinimą ir ugdydama vietos žmonių kompetencijas ir gilindama žinias. Planuojama, kad įgyvendinus VPS rajone bus pasiektas pokytis: paskatinta didesnė socialinė įtrauktis, padidintas vietos gyventojų užimtumas, sudarytos palankesnės sąlygos vietos gyventojams naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, tam panaudojant įgytas žinias ir suformuotas naujas kompetencijas.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	mokymų organizavimas; gerosios patirties konferencijų, išvykų ir kitų veiklų, kuriomis siekiama susipažinti su kitų rajonų gerąją patirtimi organizavimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Kaimo bendruomenės, kitos NVO ir viešosios įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	Potencialūs vietos projektų pareiškėjai, pareiškėjai ir projektų vykdytojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. pareiškėjo registracijos vieta turi būti VVG teritorijos vietovėje 2. vietos projektas atitinką numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas
Projektų atrankos principai	1. didesnis projekto naudos gavėjų skaičius 2. pareiškėjas turi patirties mokymų organizavime ir (arba) projektų įgyvendinime
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	15000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	60 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal priemonę planuojamas paremti projektų skaičius apskaičiuotas pagal maksimalią paramos sumą, t.y. $60\,000 / 15\,000 = 4$ projektai
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Buvo įvertinta 2014-2020 m. laikotarpio patirtis ir atsižvelgta į susitikimų seniūnijose metu išsakytus poreikius
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne

Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PRIE -P.1	Ne
PRIE -P.2	Ne
PRIE -P.3	Ne
PRIE -P.4	Ne
PRIE -P.5	Ne
PRIE -P.6	Ne
PRIE -P.7	Ne

PRIE -P.8	Ne
PRIE -P.9	Ne
PRIE -P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
--	------

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonėi, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2024 m.				2025 m.				2026 m.			
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	600 000,00	3	600 000,00	200 000,00				200 000,00				200 000,00			
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui	100 000,00	1	100 000,00					100 000,00							

3 priemonė	kaime kurti ir plėtoti Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	75 709,00	1	75 709,00		75 709,00				
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	145 000,00	3	145 000,00	29 000,00		58 000,00		58 000,00	
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	160 000,00	4	160 000,00	50 000,00	30 000,00	30 000,00		50 000,00	
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	60 000,00	4	60 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00		15 000,00	
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	15 000,00	0	0,00						

	Iš viso	1 155 709,00	16	1 140 709,00	15 000,0 0	229 000,00	50 000,0 0	75 709,0 0	145 000,00	258 000,00	15 000,0 0	30 000,0 0	0,0 0	108 000,00	215 000,00	0,0 0
--	---------	-----------------	----	-----------------	------------------	---------------	------------------	------------------	---------------	---------------	------------------	------------------	----------	---------------	---------------	----------

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	0	0,00	0,0	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	1	600 000,00	52,6	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	1	100 000,00	8,8	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	2	220 709,00	19,3	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	160 000,00	14,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	1	60 000,00	5,3	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	15 000,00	5,4	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	263 090,40	94,6	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 140 709,00	80,4	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				278 090,40	19,6	
Iš viso				1 418 799,40	100	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 140 709,00	294 000,00	493 709,00	353 000,00	0,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	263 090,40	67 798,40	113 865,53	81 400,17	0,00	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	15 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 418 799,40	361 798,40	607 574,53	434 400,17	0,00	0,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	25,77	43,28	30,95	0,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	99,99	25,77	43,28	30,94			
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	98,94	25,50	42,82	30,62	0,00	0,00	0,00

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Subregioninės vietovės principas negali būti atsiejamas nuo „iš apačios į viršų“ principo., nes vietovė susideda iš jos žmonių ir jų poreikių, nes tik administracinių teritorinių vienetų. Atskleidžiant Prienų rajono kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo bei turizmo sektoriaus, taip pat rajono kaimiškųjų teritorijų socialinės, ekonominės, kultūrinės bei švietimo padėties ypatumus ir siekiant nustatyti teritorijos socialinių ryšių, bendros istorijos, išskirtinumo ir identiteto įtaką vietos bendruomenės bendram požiūriui į ilgalaikę VVG teritorijos plėtrą buvo atliekama seniūnų apklausa. Seniūnijų buvo prašyta pateikti informaciją apie rajono išskirtinius bruožus, identitetą, saugomas teritorijas, kultūros paveldo objektus bei socialinę, ekonominę, kultūros ir švietimo situaciją. Taip pat prašoma įvertinti esamą infrastruktūrą, susijusią su šiais objektais bei įvardinti galimybes, ją pritaikyti gyventojų poreikiams.

Rengiant vietos plėtros strategiją taip pat buvo organizuojami susitikimai su įvairių sektorių atstovais, vykdoma anketinė kaimo gyventojų apklausa. Visuose VPS rengimo etapuose buvo jaučiama tvirta partnerystė tarp pilietinės visuomenės, vietos verslininkų ir įvairaus lygio valdžios institucijų. VVG organizuotų susitikimų bei kitų renginių metu buvo priimami bendri sprendimai, analizuojama situacija, formuojami rajono poreikiai, atliepiantys esamas problemines sritis.

VVG rengdama VPS siekė išanalizuoti struktūrines vietos plėtros problemas ir galimus šių problemų sprendimo būdus. VVG siekdama kuo plačiau spręsti VVG teritorijos problemas bei nustatyti ilgalaikes teritorijos plėtros tendencijas nuolat konsultavosi bei rinko informaciją iš kaimo bendruomenių bei kitų asociacijų, verslo subjektų ir vietos gyventojų. VVG aktyviai bendravo ir diskutavo elektroninės komunikacijos priemonėmis su vietos valdžios bei verslo atstovais, VVG nariais ir VVG valdybos nariais.

VVG vietos bendruomenė susitelkė bendram tikslui iki 2030 m., t.y. kaip įgyvendinant VPS galima būtų sustiprinti rajono konkurencingumą bei spręsti esamas socialines problemas. Įvairių susitikimų metu buvo išsamiai aptartos VVG teritorijos plėtros galimybės, jaunimo įtraukimas į strateginių sprendimų priėmimą bei aktyvų socialinį gyvenimą. Susitikimų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, taip pat aptariamos projektų idėjos, galinčios integruoti smulkiųjų teritorinių vienetų projektus į bendrąjį Prienų rajono kaimiškųjų vietovių plėtros vaizdinį.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS yra numatyta skatinti vietos gyventojų socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą VVG vientisoje teritorijoje, efektyviai panaudojant teritorijos geografinius, ekonominius, socialinius resursus. VPS numatyti prioritetai ir priemonės užtikrins pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios bendradarbiavimą ir socialinę partnerystę bei leis kuo efektyviau panaudoti turimus VVG teritorijos išteklius.

Prienų rajono seniūnijos pasižymi savo geografiniu, kultūriniu išskirtinumu, todėl įgyvendinant VPS bus stengiamasi išnaudoti tų teritorijų išskirtinumus, kad jais galėtų naudotis ne tik vietos gyventojai, bet ir turistai iš kitų Lietuvos miestų bei užsienio valstybių. Kiekviena rajono seniūnija savo teritorijoje turi lankytinų vietų, kultūros paveldo objektų, išskirtinių verslų, todėl prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas bus rengiami susitikimai, mokymai su vietos gyventojais ir verslininkais, kad išryškinti teritorijų pranašumus ir paskatinti imtis įgyvendinti tuos projektus, kurie prisidėtų prie tos vietovės augimo.

VVG dės aktyvias priemones, kad būtų išlaikoma tvirta partnerystė tarp vietos piliečių, vietos verslininkų ir įvairaus lygio valdžios institucijų. Kadangi norint rasti bendrus sprendimus ir pasiekti priimtinių bei tvarių rezultatų, reikia derinti bei tinkamai išnaudoti potencialą ir vietines žinias. Visus VPS įgyvendinimo etapus VVG aktyviai bendradarbiaus su Prienų rajono savivaldybe, vietos bendruomenėmis, verslo subjektais. Toks veiksmų derinimas leis pasiekti geresnius rezultatus bei pagerinti VVG teritorijos gyventojų gyvenimo kokybę, bei derinant ekonominių, socialinių ir aplinkosauginių problemų sprendimus VVG teritorijoje.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS yra parengta vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“. Nuo pat VPS rengimo pradžios nuolat buvo bendradarbiaujama ir konsultuojamasi su rajono bendruomeninėmis organizacijomis, pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios atstovais. Jie ne tik teikė informaciją, reikalingą vietovės situacijos ir gyventojų poreikių analizei atlikti, bet ir išsakė savo nuomonę dėl VPS prioritetinių sričių, priemonių bei finansavimo plano. Rengiant VPS buvo atliekama VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos analizė ir formuluojama SSGG, nustatyti teritorijos gyventojų poreikiai ir prioritetai, taip pat parinkti VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai ir ES bendrieji rezultato rodikliai, bei suplanuoti įgyvendinimo etapai ir finansiniai ištekliai.

Bendruomeninių organizacijų atstovai, rajono verslininkai ir pilietinės visuomenės atstovai aktyviai dalyvavo VVG organizuojamuose informaciniuose renginiuose. VVG teritorijos poreikiams ištirti, išsiginčinti projektų idėjas taip pat buvo organizuojami susitikimai su gyventojais, kuriuose aptartos galimų projektų idėjos.

Susitikimų metu gauti preliminarūs projektiniai pasiūlymai padėjo išsiaiškinti realų lėšų poreikį planuojamoms projektų idėjoms įgyvendinti. Apibendrinus gautą informaciją buvo numatytas planuojamų įgyvendinti projektų skaičius bei sudarytas finansinis planas.

Į vietos plėtros strategijos rengimą bei esamos situacijos analizės ir poreikių nustatymo procesą buvo stengtasi įtraukti kuo daugiau Prienų rajono gyventojų, kurie buvo pakviesti dalyvauti anketinėje apklausoje apie rajono situaciją, opiausias problemas, galimus jų sprendimo būdus paramos pagalba ir svarbiausias paramos kryptis. Susisteminus ir apibendrinus gautų anketų duomenis bei susitikimų metu išsakytas problemas, idėjas ir buvusias diskusijas su skirtingais sektoriais buvo identifikuotos pagrindinės VVG teritorijos problemos ir poreikiai.

Siekiant, kad VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizė būtų kuo tikslesnė ir išsamesnė VVG inicijavo seniūnijų anketines apklausas, kurių metu buvo gauti realūs duomenys apie rajono kaimiškas vietas.

Rengiant VVG vietos plėtros strategiją buvo organizuotas ne vienas VVG valdybos posėdis. Posėdžiuose buvo aptarti ir patvirtinti VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizės rezultatai, SSGG analizės rezultatai, prioritetai, priemonės, bei finansinis planas. Galutiniu VPS rengimo etapu didžiausia atsakomybė teko VVG valdybai, kuri priėmė galutinius ir svarbiausius sprendimus dėl VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių, turimų pasiekti rodiklių, įgyvendinimo bei finansinio plano. VVG valdyba priėmė sprendimus tik labai atidžiai išanalizavusi ir „pasvėrusi“ gyventojų pageidavimus, išanalizavusi bendrą rajono situaciją bei įvertinusi rajono ilgalaikes perspektyvas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS principo „iš apačios į viršų“ taikymas suteikia vietos organizacijoms ir gyventojams galimybę dalyvauti, formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, dalyvauti priimant sprendimus, tiesiogiai lemiančius jų gyvenimo gerovę, patiems inicijuoti permainas kaimo vietovėse ir aktyviai jas įgyvendinti. Principu „iš apačios į viršų“ paremta kaimo gerovės kėlimo arba plėtros strategija geriau atspindi realią kaimo padėtį ir lūkesčius, ji tampa labiau priimtina ir suprantama vietos gyventojams.

„Iš apačios į viršų“ principo taip pat bus laikomasi ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Strategijos įgyvendinimo metu bus bendradarbiaujama su skirtingais sektoriais visuose strategijos įgyvendinimo etapuose: rengiant kvietimų, teikti vietos projektų paraiškas, dokumentaciją; viešinant informaciją apie planuojamus ir vykstančius kvietimus; vykdant vietos projektų atranką ir juos tvirtinant; pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus ir vykdant vietos plėtros strategijos stebėseną, bei vykdant teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas.

VPS įgyvendinimo pradžioje kiekvienoje seniūnijoje bus organizuojami susitikimai su vietos gyventojais, kurių metu bus pristatyti VPS prioritetai, priemonės, bei planuojami įgyvendinimo etapai. Taip pat bus organizuojami informaciniai renginiai jaunimui, verslo atstovams, siekiant kuo aktyvesnio šių grupių dalyvavimo VPS įgyvendinime.

VVG valdyba ir administracija bus atsakingos už tai, kad vietos projektų vykdytojams ir potencialiems pareiškėjams būtų suteikta pagalba rengiant ir įgyvendinant vietos projektus. Prienų VVG užtikrins, kad kvietimai teikti vietos projektų paraiškas būtų skelbiami atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius ir užimtumą, nustatyto paraiškų teikimo laiko pakaktų konsultacijoms, iškilusioms problemoms spręsti ir parengti kokybiškas vietos projektų paraiškas. Visa kvietimų dokumentacija bus parengta VVG administracijos darbuotojų ir svarstoma bei tvirtinama valdyboje. Vietos projektų paraiškų reikalavimai ir susijusi dokumentacija bus pristatomi vykdant VVG teritorijos aktyvinimo veiklas: mokymus, konsultacijas, informacinius renginius.

Visa kvietimų teikti vietos projektus dokumentacija ir susijusi informacija bus skelbiama VVG internetiniame puslapyje – www.prienuvvg.lt, taip pat siunčiama turimais elektroninio pašto adresais. VVG nuolat vykdys konsultacijas potencialiems paraiškų teikėjams, pagrindiniais paraiškų pildymo, dokumentų rengimo klausimais, kad visi galimi pareiškėjai turėtų vienodas galimybes išgirsti visą reikiamą informaciją ir paruošti tikslias ir reikalavimus atitinkančias vietos projektų paraiškas.

Tvirtinant vietos projektus, bus organizuojami Projekto atrankų komiteto posėdžiai, kuriuose dalyvauja VVG valdybos nariai, kurie atstovauja visus tris sektorius. Kiekvieno posėdžio medžiaga bus viešinama VVG internetiniame puslapyje.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi konferencijose, aptariamais per įvairius susitikimus, kuriuose bus kviečiami dalyvauti visų sektorių atstovai, t.y. nevyriausybės organizacijos (kaimo bendruomenės, viešosios įstaigos, jaunimo ir kitos organizacijos), verslo subjektai, ūkininkai; vietos valdžios atstovai. Visų sektorių dalyvavimas projektinėje veikloje skatins tarpusavio bendradarbiavimo ryšius ir suteiks daugiau galimybių spręsti tikslines rajono problemas.

Įgyvendinant VPS, kaip viena iš teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklų potencialiems projektų vykdytojams planuojama organizuoti mokymus, kurie užtikrins, kad laikotarpis, skirtas projektų paraiškų teikimui, būtų efektyvus ir pakankamas tam procesui pasiruošti, projektai parengti kokybiškai bei nuolat būtų vykdoma VPS stebėseną ir pristatomi VPS įgyvendinimo rezultatai.

Vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną bus pasitelkiamas VVG valdyba ir visuotinis narių susirinkimas, kurį sudaro fiziniai ir juridiniai asmenys, atstovaujantys įvairias organizacijas, įmones ir įstaigas veikiančias Prienų rajone, ir kuriam VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Vienas pagrindinių VVG tikslų rengiant VPS buvo suburti išvien dirbti bei siekti bendrų tikslų pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus. Ši partnerystė vykdoma nuo pat VVG įsteigimo pradžios. 2007 m. pirmą kartą išrinktą VVG valdybą sudarė 71,42 proc. socialiniai ir ekonominiai partneriai, 14,29 proc.– verslo atstovai ir 14,29 proc.– vietos valdžios atstovai.

Nuo pat 2007 m. VVG partnerystės principą sėkmingai pavyko įgyvendinti, nes tiek savivaldybės, tiek VVG, tiek verslo atstovus vienija bendras tikslas – patenkinti piliečių poreikius ir padėti jiems spręsti opias VVG teritorijos problemas. Pagrindinės savivaldybės ir VVG bendradarbiavimo sritys yra: VVG teritorijos infrastruktūros gerinimas, žmonių socialinių paslaugų,

sveikatos apsaugos, socialinių problemų sprendimas, socialinės atskirties mažinimas, suaugusių mokymas ir švietimas, kultūra ir menas, ekologija ir gamtos apsauga, sportas ir turizmas. Visų minėtų sričių veikla yra derinama su minėtais partneriais.

Prienų rajono VVG šiuo metu veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, principu. VVG šiuo metu vienija 51 narį, kurie atstovauja Prienų rajone veikiančius privačius juridinius ir fizinius asmenis, kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybinės organizacijas, vietos valdžios atstovus. VVG valdyba susideda iš 11 narių, renkamų visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę rinkimų procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo, kurie taip pat atstovauja skirtingus sektorius, šiomis proporcijomis: pilietinės visuomenės sektoriaus – 5 (45,45 proc.), verslo – 3 (27,27 proc.), vietos valdžios – 3 (27,27 proc.) atstovai.

Visą VPS rengimo laikotarpį (rengiant vietos plėtros strategiją, aprašant jos priemones, poreikius bei sudarant finansinį planą) buvo nuolatos konsultuojamasi su visų sektorių atstovais. VVG nariai ir valdymo organo nariai atstovauja pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios atstovus, tačiau visuose lygmenyse daugiausia atstovaujama pilietinės visuomenės atstovų.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją bus išlaikoma tokia pati Prienų rajono VVG struktūra ir sprendimų priėmimo metodai. Privaloma valdybos narių rotacija vyks kas 3 metus, keičiantis ne mažiau kaip 1/3 valdybos narių, o tas pats asmuo negali būti renkamas daugiau kaip 2 kadencijas iš eilės, taip užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią Prienų rajono VVG veiklą.

Įgyvendinant VPS VVG skatins partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir valdžios atstovų. Bus skatinimas jaunimo organizacijų dalyvavimas inicijuojant, o vėliau ir įgyvendinant vietos projektus. VVG stengsis, kad pagrindinis partnerystės principas nebūtų tik formalus prisidėjimas piniginėmis lėšomis, o realus bendradarbiavimas tarp skirtingų socialinių partnerių.

VPS įgyvendinimo laikotarpiu VVG nuolatos kvies pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus į bendrus informacinius renginius, diskusijas, mokymus, kurių metu bus stiprinamas bendradarbiavimas, ugdoma visapusiška partnerystė, kuriant darbo vietas bei vystant socialinius verslus, kurie yra labai reikalingi kaimiškose vietovėse.

Vykdydama teritorijos gyventojų aktyvinimą, VVG organizuos dalykines išvykas į kitas Lietuvos bei užsienio VVG, kurių metu tiek pilietinės visuomenės, tiek verslo ir vietos valdžios atstovai galės susipažinti su kitų VVG gerąja patirtimi, parsivežti idėjų savo projektams įgyvendinti.

VPS įgyvendinimo laikotarpiu VVG atstovai aktyviai dalyvaus kaimo bendruomenių, jaunimo organizacijų, ūkininkų sąjungos bei kitų organizacijų organizuojamuose renginiuose.

VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus siekiama, kad VVG taptų tiltu tarp socialinių partnerių ir vietos valdžios atstovų. Įgyvendinant bendrus projektus, atsiras daugiau bendrų interesų, kartu bus sprendžiamos vietovei aktualios problemos.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG administracijos darbuotojai visada dalyvauja VVG organizuojamuose susitikimuose, konferencijose, išplėstiniuose valdybos posėdžiuose, susitikimuose su ŽŪM, NMA atstovais. 2019-2022 m. laikotarpyje buvo dalyvauta 24 renginiuose, taip pat Prienų VVG nuolat dalyvauja Kauno apskrities vietos veiklos grupių susitikimuose, kurių per šį laikotarpį buvo 9.

VVG taip pat dalyvavo nemažai įvairių renginių ir susitikimų susijusių su įgyvendinamais bendradarbiavimo projektais su Trakų krašto VVG, Joniškio rajono partnerystės VVG, Molėtų VVG, bei Telšiuose, Kėdainiuose, Kaišiadoryse ir kituose miestuose.

Be šių veiklų VVG taip pat dalyvavo šiuose renginiuose: konferencijoje „LEADER 2014-2020 m. pusiauokelės rezultatai ir lūkesčiai“; konferencijoje „LEADER. Pažangus kaimas. Dabartis. Vizija“; metiniame LKT narių susitikime; Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023-2027 m.

strateginio plano pristatyme. Taip pat nuolat dalyvauja įvairiose kaimo tinklo ar NMA organizuojamuose mokymuose.

2014-2020 m. laikotarpyje Prienų VVG dalyvavo įgyvendinant šiuos teritorinio bendradarbiavimo projektus:

2019 m. spalio 16 d. teritorinis projektas Nr. 44TT-KV-19-2-08615-PR001 „Kartos kartu“ (partneriai)

2020 m. gegužės 13 d. teritorinis projektas Nr. 44TT-KK-20-1-01762-PR001 „Žydinti Lietuva“ (partneriai)

2018 m. balandžio 20 d. teritorinis projektas Nr. 44TT-KV-18-1-03519-PR001 „Dzūkijos piliakalnių kelias“ (partneriai).

2022 m. gruodžio 29 d. teritorinis projektas Nr. 44TT-KV-22-2-04958-PR001 „MAISTO ATLIEKA – ŽALIAVA !?“ (partneriai).

Tarptautinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinime VVG šiuo laikotarpiu nedalyvavo. Tačiau dalyvavo šiuose tarptautiniuose renginiuose:

2021-09-(19-23) Dalykinė kelionė-tarptautinis seminaras Graikijoje „Vietos veiklos grupių geroji patirtis įgyvendinant vietos plėtros strategijas LEADER metodu: Graikijos patirtis“ (dalyvis).

2022-09-(27-30) Dalykinė kelionė-seminarą „SMART VILLAGE ir Vietos veiklos grupių geroji patirtis įgyvendinant vietos plėtros strategijas LEADER metodu: Prancūzijos patirtis“ (dalyvis).

Šių ir panašių veiklų įgyvendinimas ir dalyvavimas juose labai prisideda prie naujo periodo VPS rengimo ir pasiruošimo ją įgyvendinti, nes VVG turi galimybę ne tik užmegzti bendradarbiavimo ryšius, bet ir pasistemi gerosios patirties, įgyti naujų žinių, motyvuoti savo rajono gyventojus imtis įvairių idėjų įgyvendinimo.

Prienų rajono vietos veiklos grupė rengdama 2023-2029 metų VPS bendradarbiavo su Prienų rajono savivaldybės administracija, seniūnijomis. Savivaldybių administracija prisidėjo prie susitikimo su rajonų seniūnais organizavimo, prisidėjo prie reikiamų duomenų pateikimo, VPS poreikio apklausos viešinimo.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Prienų VVG ir toliau sieks bendradarbiavimo ryšių užmezgimo su kitomis Lietuvos vietos veiklos grupėmis, organizuos patirties mainus, dalinsis patirtimi, organizuos mokymus, skirtus socialinio ir bendruomeninio verslo pradininkams. Bendradarbiavimas su mokslo institucijomis, socialinio verslo vykdytojais, nevyriausybinėmis organizacijomis visapusiškai pagelbės pagilinti žinias ir kompetencijas, prisidės prie sėkmingo 2023-2029 m. VPS įgyvendinimo.

Ankstensio laikotarpio VPS įgyvendinimas parodė, kad dalyvavimas VVG tinklo veikloje teikia daug pridėtinės vertės. Naujame laikotarpyje VVG planuoja ne tik aktyviai dalyvauti VVG tinklo veikloje, bet inicijuoti išplėstinius VVG tinklo posėdžius VVG teritorijoje, pasidalinant gerąja patirtimi apie įgyvendinamus projektus. VVG planuoja VVG tinklo pagalba viešinti savo veiklą, kviešti kitų VVG atstovus į savo organizuojamus renginius.

VVG tęsdama bendradarbiavimą su Kauno regione įsikūrusiomis VVG, organizuos susitikimus – konferencijas, kurių metu bus aptariamos įgyvendintos veiklos, svarstyti regiono problemos ir jų sprendimo būdai, dalinsimasi sukaupta patirtimi. Be kita ko, VVG planuoja ir toliau tęsti įvairių teritorinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimą su kitomis vietos veiklos grupėmis.

Ateityje, jeigu leis finansinės galimybės, planuojama bendradarbiauti ir su užsienio šalių vietos veiklos grupėmis, ypač su šalimis, kuriose LEADER metodo įgyvendinimas pažengęs į priekį ir kuriose galima pasisemti gerosios bendruomeninio ir socialinio verslumo patirties, sieksime inicijuoti tarptautinius projektus su užsienio vietos veiklos grupėmis.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Prienų VVG, kaip ir visų Lietuvoje veikiančių vietos veiklos grupių, valdymo ir sprendimų priėmimų struktūra yra novatoriška lyginant su kitomis Lietuvoje veikiančiomis asociacijomis. Rengiant vietos plėtros strategiją Prienų VVG sudarė tik „Leader“ programą įgyvendinančioms asociacijoms būdingą valdymo struktūrą bei į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukė įvairių socialinių grupių partnerius, kartu įgyvendindama novatorišką „Iš apačios į viršų“ bei partnerystės principą. Rengiant VPS VVG naudojo novatoriškus bendravimo ir bendradarbiavimo metodus. VPS rengimo metu VVG naudojosi įvairiomis informacinėmis erdvėmis: VVG internetiniu puslapiu – www.prienuvvg.lt, socialinio tinko Facebook paskyra, kuriose buvo viešinama visa VPS rengimo informacija.

Naujovėms kaimo vietovėse diegti gali prireikti perkelti ir pritaikyti kitur sukurtas naujoves, modernizuoti tradicinių formų žinias arba rasti naujus ilgalaikių kaimo problemų sprendimus, kai tinkamo ar ilgalaikio tų problemų nebuvo rasta kitokiomis strateginio poveikio priemonėmis. Vadovaudamasi šia nuostata ir siekdama savo darbe naudoti inovatyvius ir efektyvius komunikacijos metodus organizavo susitikimus - diskusijas, su kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovais, jaunimo ir verslo atstovais, seniūnais, VVG valdybos nariais, savivaldybės administracijos darbuotojais, kurios buvo orientuotos į verslumo skatinimą, projektinių idėjų, susijusių su pajamų generavimu išgryninimu.

Informacija apie gyventojų poreikius buvo renkama internetinės anketinės apklausos būdu, todėl kiekvienas VVG gyventojas turėjo galimybę išreikšti savo nuomonę, nepriklausomai nuo jo lyties, amžiaus bei kitų socialinių skirtumų.

VVG taip pat dalyvavo keletose teritorinių projektų, kurių veiklose dalyvavo ir rajono žmonės ir taip jiems buvo sudaryta galimybė susipažinti su inovatyviais projektų įgyvendinimo metodais.

2014-2020 m. laikotarpiu VVG buvo įgyvendinti 5 bendruomeninio verslo projektai, kas buvo inovacija rajone, nes bendruomenės su įsigyta įranga ir sutvarkyta infrastruktūra pradėjo ne tik vykdyti įvairias edukacijas, mokymo veiklas, bet ir teikti paslaugas ir vykdyti ekonomines veiklas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Inovacijų diegimas ir plėtojimas suteikia galimybę modernizuoti gamybos ir paslaugų tiekimo struktūras, tobulinti produktus bei technologijas, didinti jų kokybę ir konkurencingumą. Dėl šios priežasties, VVG visą VPS įgyvendinimo laikotarpį verslininkus ir ūkininkus skatins teikti inovatyvius projektus. VPS suplanuota atskira priemonė ūkininkams ne tik diegti inovacijas, bet ir skatinti ūkių skaitmeninimą.

VPS įgyvendinime didelis dėmesys bus skiriamas verslumo priemonėms, o pirmumo balai bus skiriami tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir (arba) teritorijos mastu. Taip bus skatinama teikti vietos projektus, kuriais bus skatinamas energijos vartojimo efektyvumas, atsinaujinančių išteklių energijos vartojimas. VVG taip pat skatins verslo ir NVO bendradarbiavimą.

Kaimo bendruomenės ir kitos NVO bus skatinamos teikti socialinių inovacijų projektus, pagal kuriuos bus teikiamos socialinės paslaugos, įdarbinti asmenys iš pažeidžiamų visuomenės grupių. Vėliau tokie projektai galėtų būti plėtojami ir taikomi platesniu mastu ne tik bendradarbiaujant, bet ir NVO perimant įvairias socialines funkcijas iš savivaldybės.

VPS įgyvendinimo geroji patirtis, įgyvendinant inovatyvius projektus, vykdant viešinimo veiklas bus pristatoma kaip pavyzdinė. Siekiant į VVG veiklą įtraukti kuo daugiau jaunų žmonių, visa VVG veikla, kvietimų teikti vietos projektų paraiškas datos ir taisyklės bus skelbiamos ne tik VVG internetiniame puslapyje, bet ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje. Taip pat prieš kiekvieną kvietimą, teikti vietos projektų paraiškas, bus papildomai informuojama, kad pirmumas bus teikiamas inovatyviems projektams.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Į VVG vykdytus informacinius renginius ir susitikimus su gyventojais buvo kviečiami visi norintys, ypatingai buvo kviečiami atvykti ir savo nuomonę išsakyti jauni asmenys. Šių susitikimų metu VVG atstovai pristatė naujo laikotarpio prioritetus ir tikslus, rengiamos VPS galimus pasirinkti prioritetus bei priemones. Susitikimų metu buvo dalijamasi informacija ir konkrečiais pavyzdžiais apie jaunimo vykdytus projektus kitose Lietuvos ir užsienio VVG, taip siekiant suaktyvinti rajono jaunimas ir jaunus asmenis imtis iniciatyvos.

Vykdam anketinę apklausą, jauni žmonės taip pat išsakė savo nuomones kaip jie vertina dabartinę VVG teritoriją, opiausias jaunų žmonių problemas bei kokius pagrindinius poreikius išskirtų naujame laikotarpyje. Džiugu tai, kad apklausoje daugiausia (45,9 proc.) dalyvavo asmenys, kurių amžius nuo 30 iki 45 metų.

Įvairių susitikimų metu VVG taip pat kvietė jaunus žmones kartu su kitais VVG teritorijos gyventojais aktyviai reikšti savo nuomonę, analizuojant VVG teritorijos išteklius, krašto stiprybes ir silpnybes bei numatyti siektinus pokyčius iki 2030 m.

Nustatant VPS sprendimas problemas ir priemones VVG jaunų žmonių poreikius horizontaliai išdėstė beveik visuose priemonėse, teikiant jauniems žmonėms pirmumą, projektų atrankos metu. Planuojama, kad dalis naujai kuriamų darbo vietų būtų asmenims iki 40 m. amžiaus.

Pažymėtina, kad jaunimas nebuvo užmirštas ir 2014-2020 m. laikotarpyje, nes iš 61 įgyvendinto vietos projekto net 33, t.y. 54 proc. prisidėjo prie jaunimo skatinimo veiksmų įgyvendinimo rajone.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Šiuo metu VVG valdyboje jaunimą atstovauja 5 asmenys iki 40 metų, t.y. 45,45 proc. Iš jų 3 asmenys yra iki 29 metų ir 2 asmenys iki 40 metų. VVG ir toliau sieks išlaikyti šias proporcijas savo kolegialaus valdymo organo veikloje. Taip pat nemažai kaimo bendruomenių narių sudaro jauni žmonės, kurie bus skatinami aktyviai dalyvauti VPS įgyvendinime.

VPS įgyvendinimo metu, kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimo metu, jauni žmonės bus įtraukti VVG valdybos pagalba, nes VVG administracijos parengtą dokumentaciją peržiūri ir tvirtina VVG valdyba, kurią sudaro jauni asmenys, t.y. jie atstovauja jaunimo interesus. Vykdam vietos projektų atranką bus įtrauktas pirmumo kriterijus, skirtas pirmumo balus suteikti jaunimui ir taip paskatinti aktyvesnį jų dalyvavimą rengiant ir įgyvendinant vietos projektus.

Prieš paskelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, VVG organizuos mokymus – konsultacijas, kuriuose aktyviai kvies dalyvauti jaunus žmones. Visa viešinimo informacija bus talpinama ir socialiniuose tinkluose, kuriuose aktyviai lankosi jauni žmonės. Taip pat ir atliekant kitus VVG gyventojų aktyvinimo skatinimo veiksmus – didelis dėmesys bus skiriamas jauniems žmonėms, su jais komunikuojant ne tik socialiniuose tinkluose, bet ir pasitelkiant kitas jiems priimtas komunikacijos formas. Jaunimą taip pat įtrauksime ir į apklausas dėl mokymų poreikio ir atsižvelgiant į išsakytą poreikį organizuosime mokymus atskiroms amžiaus grupėms aktualiais klausimais.

Taip pat jaunimą ir jaunus asmenis kviesime į visus VVG organizuojamus renginius, konferencijas, sieksime, kad organizuojant gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones būtų įtraukta kuo daugiau jaunų žmonių.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bei vykdam VPS stebėseną, bus prašoma jaunimo organizacijų prisidėti savo pagalba. Po projektų įgyvendinimo bus kviečiami jaunimo atstovai išsakyti projekto trūkumus bei privalumus, teikti pasiūlymus ateityje vyksiantiems projektams. Taip pat jaunimo atstovai, matydami projekto naudą, atsirandančias galimybes naujoms veikloms, bus motyvuojami ir patys imtis iniciatyvos siekti dar geresnių rezultatų. Be kita ko, dalis VVG yra jauni asmenys, kurie dalyvauja VVG veikloje, tvirtinta metines ataskaitas ir vykdo VPS stebėseną.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Visuose VPS rengimo etapuose buvo atsižvelgta į lygias galimybes. Rengiant VPS buvo sudarytos vienodos dalyvavimo galimybės tiek vyrams, tiek moterims, o taip pat bet kokios rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos atstovams. Tokiu būdu buvo prisidėta prie įvairių, dažnai labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių lygių galimybių plėtros. VPS rengimo metu buvo įgyvendinami lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai: priimant visus sprendimus dėl VPS pagrindinių prioritetų, priemonių, veiklos sričių, neatsižvelgiama į sprendimuose dalyvaujančių asmenų lytį, rasę, religiją, amžių ir pan., tokiu būdu užtikrinant lygias galimybes asmenims dalyvauti ir pasireikšti sprendimų priėmimo procese.

VPS rengimo metu lyčių lygybės ir nediskriminavimo (išskyrus jaunų žmonių pozityvią diskriminaciją) principą įgyvendinome VPS nustatytuose poreikiuose ir priemonėse, išlaikydami atvirumo ir lygiateisiškumo principus, užtikrinančius galimybę dalyvauti ir diskriminavimą patiriančių grupių atstovams.

VVG planuodama priemonės atsižvelgė į VVG teritorijos situaciją ir numatė atrankos kriterijus, kurie suteikia pirmumą kai kurių grupių atstovams (moterys, jaunimas, socialinę atskirtį patiriantys ir pan.), taip pat planuojama, kad dalis darbo vietų bus kuriamos tam tikros lyties asmenims.

Formuojant VVG valdybą taip pat buvo išlaikyta lyčių pusiausvyra (mažiausiai 40 proc. nesvarbu, kurios lyties, atstovų). Šiai dienai VVG valdyboje vyrai sudaro 45,45 proc., t.y. 5 asmenys, moterys – 54,55 proc., t.y. 6 asmenys.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape:

Organizuojant VVG administracijos darbą: darbuotojai nebus diskriminuojami dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

Organizuojant VVG valdymo organo darbą: bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos ir bus išlaikomos lygios vyrų ir moterų galimybės (40:60, tai yra, mažiausiai 40 proc. nesvarbu, kurios lyties atstovų VVG valdybos sudėtyje);

Organizuojant kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimą: bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, taip pat šią dokumentaciją tvirtina VVG valdyba, kuri sudaryta atsižvelgiant į šio principo įgyvendinimą;

Vertinant ir tvirtinant vietos projektus: bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, taip pat bus numatyti atrankos kriterijai, kurie suteikia pirmumą tam tikros lyties ar padėties asmenims.

Pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus ir atliekant VPS stebėseną: bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus;

Viešinant kvietimus ir vykdant vietos plėtros strategijos teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas: gyventojų aktyvinimo veiklose galės dalyvauti visi VVG teritorijoje veikiantys subjektai, nepriklausomai nuo jų kolektyve dirbančių žmonių tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos. VVG įgyvendindama VPS savo viešinimo veiklose užtikrins, kad visa pateikta informacija nepažeistų lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Laikotarpyje iki 2030 m. suplanuoti šie viešinimo veiksmai:

Viešinimo priemonė	Reguliarumas
Reguliaros	
Aiškinamasis standas	1 vnt. įrengtas VVG būstinėje
Įgyvendinamos VPS viešinimas interneto svetainėje http://prienuvvg.lt/; nuolatinis duomenų atnaujinimas. Interneto svetainėje bus skelbiama ši informacija: kvietimai teikti vietos projektus ir su kvietimais susiję dokumentai, vietos projektų vertinimo rezultatai, vietos projektų tvirtinimo rezultatai, informacija apie įgyvendinamus vietos projektus ir įgyvendintus vietos projektus, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos ir pan. Taip pat visa informacija, susijusi su VVG veikla, jos nariais, jų priėmimo tvarką, valdyba ir pan.	1 k./sav. arba pagal poreikį (informacija bus atnaujinama nuolat).
Socialinio tinklo „Facebook“ paskyros administavimas ir informacijos kėlimas. Šiais, informacinių technologijų laikais, kai labai didelė dalis žmonių naudojami socialiniais tinklais yra labai svarbu kuo daugiau informacijos ne tik apie VPS įgyvendinimą, bet ir apie VVG veiklą skelbti ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, nes tokiu būdu yra pasiekama didesnė auditorija. VVG paskyroje bus skelbiama visa informacija susijusių su planuojamais, vykstančiais kvietimais, apie įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus, informacija apie VVG vykdomus renginius ir kita aktuali informacija.	1 k./sav. arba pagal poreikį
Gyventojų aktyvinimo renginiai. Tokio pobūdžio renginiai bus organizuojami prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektus. Rengiai bus vykdomi VVG biure, seniūnijose arba elektroninėmis ryšių priemonėmis. Renginių metu suinteresuotiems asmenims bus pristatomas planuojamas kvietimas, jo atrankos balai, privalomi reikalavimai, bei teikiamos bendrojo pobūdžio konsultacijos apie paraiškos pildymą, pridedamus dokumentus ir pan.	2 renginiai per ketvirtį (arba pagal paskelbtus kvietimus)
Mokymai-informaciniai seminarai Šie renginiai skirti potencialiems pareiškėjams ir projektų vykdytojams jiems aktualiomis temomis, susijusiomis ne tik su vietos projektų paraiškų ir susijusių dokumentų rengimu (pvz.: verslo plano), bet ir suteikiant žinių apie sėkmingą vietos projektų įgyvendinimą ir veiklą vykdymą.	1 renginys per ketvirtį

Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, siuntimas turimais kontaktais (el. paštu)	Prieš kiekvieną kvietimą ir planuojamą renginį
Vienkartinės	
Konferencija skirta pristatyti įgyvendintų projektų rezultatus, bei likusius kvietimus. Jos metu taip pat dalyviams būtų pristatomi gerosios patirties kitų rajonų pavyzdžiai, jie supažindinami su teisės aktų naujovėmis ir pan.	1 k. per VPS įgyvendinimą
VPS eigos viešinimo pristatymas dalyvaujant NVO, VVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose , kuriuose VVG pristato savo veiklą, pateikia informaciją apie įgyvendinamą VPS, planuojamus kvietimus ir įvykdytus rezultatus. Šių renginių dažnumas tiesiogiai nuo VVG nepriklauso, nes juose organizacija dalyvauja, kaip svečias	Pagal gautus kvietimus dalyvauti

Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas, vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo rezultatai bus viešinami naudojant VVG interneto svetainę, taip pat socialinio tinklo „Facebook“ paskyrą, bei siunčiant informaciją turimais kontaktais elektroniniu paštu. Be šių veiksmų kvietimai ir kita informacija bus pristatoma per gyventojų aktyvinimo renginius.

VVG administracija nuolat teiks pagalbą potencialiems pareiškėjams paraiškų rengimo metu juos konsultuodama bendraisiais ir techniniais vietos projektų paraiškų rengimo klausimais, bei teiks kitą metodinę pagalbą. Įgyvendinant vietos projektus pareiškėjai bus konsultuojami jų įgyvendinimo klausimais ir mokėjimo prašymų rengimo klausimais, taip pat jiems bus teikiama reikalinga metodinė pagalba.

Įvertinus 2014-2020 m. patirtį ir atliktus viešinimo veiksmus, buvo nuspręsta, kad vykdyti viešinimo veiksmai buvo pakankami ir padėjo pasiekti norimas tikslines grupes ir rezultatus, todėl naujų veiksmų šiame laikotarpyje neplanuojama, toliau bus naudojamos tos pačios viešinimo priemonės, kurių veiksmingas jau patikrintas. Pagal ankstesnių metų patirtį efektyviausi buvo įvairūs susitikimai su rajono žmonėmis ir tiesioginė komunikacija. VVG yra atvira organizacija ir sulaukdavo nemažai suinteresuotų asmenų, kurie pamatę informaciją elektroninėje erdvėje, atvykdavo į VVG biurą pasikonsultuoti, užduoti jiems rūpimus klausimus. VVG ir toliau bus atvira ir lauks visų atvykstančių, taip pat ir pati vyks pas galimus pareiškėjus, jeigu tik bus išreikštas toks poreikis.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemoje:

VVG nariai yra atsakingi už tinkamą kolegialaus valdymo organo suformavimą ir kontrolės vykdymą. stebi administracijos ir valdybos darbą, VVG įvaizdžio formavimą, įstatų laikymąsi, demokratinių procedūrų laikymąsi, renkant VVG valdybą, VVG pirmininką, stebi strategijos įgyvendinimo eigą, VVG įsipareigojimų vykdymą.

VVG valdyba yra atsakinga už savalaikį vietos projektų atrankos darbo reglamento dokumentų patvirtinimą; savalaikį vietos projektų kvietimų dokumentacijos tvirtinimą; sprendimų priėmimą dėl vietos projektų atrankos priėmimą; VPS įgyvendinimo tarpinių ir metinių ataskaitų tvirtinimą; tinkamą viešųjų ir privačių interesų derinimą. VVG valdybos pirmininkas yra atsakingas už VVG valdybos narių darbą. Valdybos pirmininkas organizuoja valdybos darbą ir valdybos vardu

teikia pasiūlymus bei pastabas VVG administracijai. Stebi ir vertina administracijos darbą, visuotinio narių susirinkimo ir VVG valdybos sprendimų vykdymą numatytu laiku, informacijos sklaidą.

VPS administravimo vadovas užtikrina sėkmingą strategijos įgyvendinimą pagal veiklos planą; bendrauja su vietos projektų teikėjais, konsultuoja, informuoja, teikia metodinę pagalbą; ruošia medžiagą visuotiniams ir valdybos susirinkimams, palaiko glaudžius ryšius su NMA, ŽŪM, VVG tinklu, Kaimo tinklu, savivaldybių administracija, bendruomenėmis ir kitomis organizacijomis bei verslininkais, teikia pasiūlymus dėl projektų kontrolės ir stebėsenos; informuoja VVG valdybą ir valdybos pirmininką apie VPS įgyvendinimo eigą, lėšų naudojimą.

VPS finansininkas ir (arba) buhalteris rengia ir teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą vietos projektų rengėjams finansiniais klausimais, atlieka vietos projektų paraiškų administracinės atitikties vertinimo kontrolę ir priežiūrą, rengia finansines ataskaitas ir kitus finansinius dokumentus bei teikia informaciją projekto vadovui apie projekto biudžeto vykdymą. Vykdo VPS rodiklių įgyvendinimo stebėseną ir apibendrinimą.

VPS projekto administratorius rengia kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, registruoja vietos projektų paraiškas, atlieka vietos projektų paraiškų vertinimą, rengia medžiagą posėdžiui dėl lėšų vietos projektams įgyvendinti skyrimo, rengia VVG paramos sutarties pakeitimus, teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą potencialiems ir esamiems pareiškėjams. Renka kiekybinę informaciją iš vietos veiklos projektų įgyvendinimo ataskaitų ir MP, ją apibendrina ir vykdo projektų įgyvendinimo priežiūrą, kaupia kitus stebėsenos duomenis.

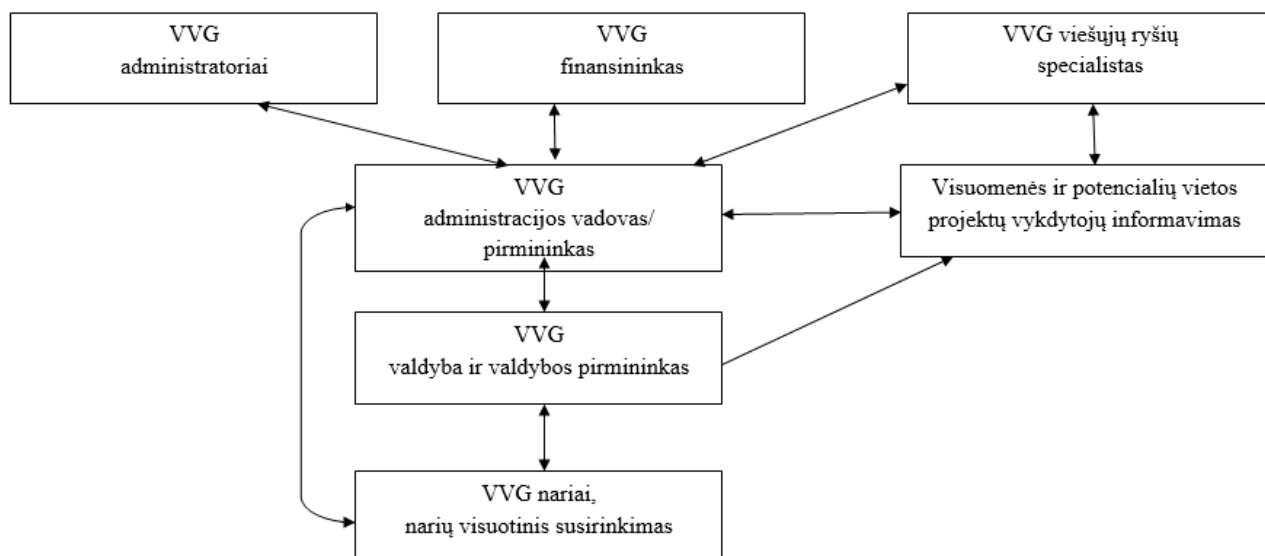
VPS viešųjų ryšių specialistas bendrauja su vietos projektų teikėjais ir bendruomenėmis, konsultuoja, informuoja, teikia metodinę pagalbą, koordinuoja vietos projektų įgyvendinimą, kaupia ir sistemina informaciją apie kaimo plėtros situaciją ir galimybes, bendradarbiavimo partnerius ir jų veiklą, koordinuoja VVG organizuojamus mokymus, vykdo kitus suplanuotus viešinimo veiksmus.

Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimas. VVG administracijos darbuotojai betarpiškai informuoja vienas kitą apie VPS įgyvendinimo eigą, kylančias problemas, vietos projektų vykdytojų pageidavimus ir pasiūlymus, VVG valdybos įpareigojimus.

VVG viešųjų ryšių specialistas ir administracijos vadovas informuoja visuomenę, potencialius vietos projektų vykdytojus ir VVG narius. VVG pirmininkas informuoja VVG valdybą apie VPS įgyvendinimo eigą, įgyvendinimo pažangą, kylančias problemas, siūlo jų sprendimo būdus. VVG administracijos darbuotojai atsiskaito VVG pirmininkui. VVG pirmininkas atsiskaito VVG valdybai ir VVG narių visuotiniam susirinkimui už administracijos darbą, įgyvendinant VPS ir valdybos įpareigojimų vykdymą. VVG valdyba atsiskaito VVG narių visuotiniam susirinkimui už suteiktą įgaliojimų įvykdymą.

Nustačius faktą, kad VPS yra įgyvendinama netinkamai, veikia VVG atsakomybės sistema. Priklausomai nuo to, kuris VPS įgyvendinime dalyvaujantis subjektas netinkamai atlieka savo pareigas, nustatomos priežastys. Tais atvejais, kai jas lemia aplaidus administracijos darbuotojo darbas, kreipiamasi į tiesioginiuose pavaldumo santykiuose esantį valdantįjį asmenį, nurodant netinkamo VPS įgyvendinimo faktus ir teikiant siūlymus problemai spręsti.

Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo schema

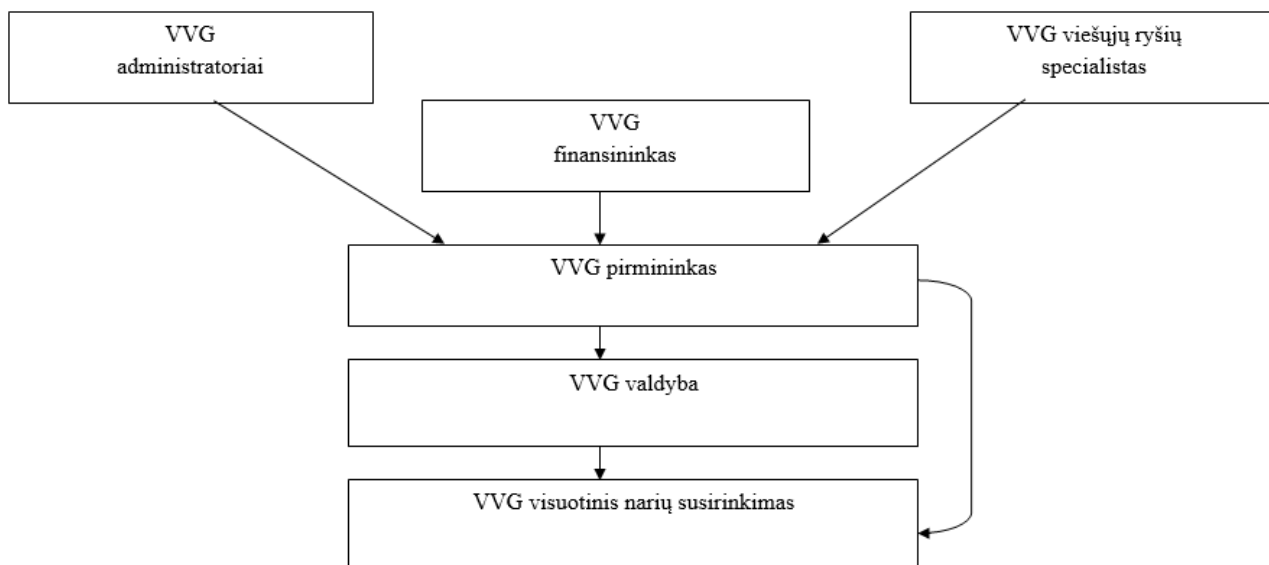
Atskaitomybės (pavaldumo) tarp atskirų įgyvendinant VPS dalyvaujančių VVG subjektų sistema:

VVG visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausias valdymo organas VVG, šiam valdymo organui pavaldi VVG valdyba, VVG pirmininkas, VVG administracija.

VVG valdyba yra vykduojantis VVG valdymo organas, už savo veiklą atsiskaitantis visuotiniam VVG narių susirinkimui. VVG valdybai pavaldūs VVG pirmininkas ir VVG administracija.

VVG pirmininkas yra atstovaujamas VVG valdymo organas, kuris atstovauja VVG santykiuose su trečiaisiais asmenimis. VVG pirmininkui atsiskaito VVG administracija. VVG administracija tiesiogiai pavaldi VVG administracijos vadovui bei atsiskaito VVG pirmininkui.

Pavaldumo VVG schema

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	➤ vadovaudamiesi įstatais ir jų pagrindu, priima sprendimus, susijusius su VPS įgyvendinimu;
---------	------------	--

		➤ tvirtina parengtą vietos plėtros strategiją ➤ aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje ir VPS įgyvendinime; ➤ tvirtina valdybos pirmininko metinę ataskaitą bei finansinę atskaitomybę.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	➤ atleidžia ir priima į darbą VPS įgyvendinančius administracijos darbuotojus, nustato jiems atlyginimus; ➤ tvirtina vietos projektų atrankos darbo reglamentą; ➤ tvirtina vietos projektų kvietimų dokumentaciją; ➤ priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo ir lėšų paskyrimo; ➤ tvirtina VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	➤ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas VVG valdybai; ➤ rengia ir valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ➤ rengia viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ➤ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ➤ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ➤ atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ➤ kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	➤ vykdo VVG apskaitos politiką; ➤ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ➤ vykdo VVG finansinių dokumentų registrą; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ➤ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ➤ administruoja vietos projektus: priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	➤ vykdo VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ➤ rengia viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ➤ administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina viešųjų pirkimų dokumentus; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus; ➤ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ➤ teikia tarpines ir metines ataskaitas VPS administravimo vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus; ➤ konsultuoja vietos projektų pareiškėjus viešųjų pirkimų organizavimo, paraiškų rengimo, projektų įgyvendinimo klausimais.

15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	➤ vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ➤ vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ➤ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ➤ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ➤ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų; ➤ administruoja VVG interneto svetainę, rengia, įkelia ir prižiūri ten esančią informaciją.
---------	--------------------------------------	--

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	VVG valdybos narių kompetencijos
8 priedas	Apklausos rezultatų suvestinė
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Bendruomenė „Abipus Peršėkės“	Algis Gustainis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Balbieriškio sen.	
2.	Kaimo bendruomenė „Balbieriškis“	Saulius Narūnas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Balbieriškio sen.	
3.	Balbieriškio seniūnijos kaimų bendruomenė „Dūmė“	Gintautas Pikas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Balbieriškio sen.	
4.	Užuguosčio kaimo bendruomenė „Radasta“	Danutė Adamonienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
5.	Želkūnų kaimo bendruomenė	Sonata Labanauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
6.	Prienų rajono Užuguosčio kaimo bendruomenė „Užuguostis“	Danutė Sodaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
7.	Prienų rajono kaimo bendruomenė „Stakliškės“	Rasa Noreikienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
8.	Prienų rajono Pieštuvėnų kaimo bendruomenė „Pieštuvėnai“	Dalia Stankevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
9.	Vyšniūnų bendruomenė	Dalia Vertinskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Stakliškių sen.	
10.	Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenė	Renata Barauskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Išlaužo sen.	
11.	Bendruomenė „Mauručia“	Egidija Cikanavičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
12.	Bendruomenė „Veiverių kraštas“	Rita Ramanauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
13.	Juodbūdžio kaimo bendruomenė „Draugystė“	Albina Pranaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
14.	Veiverių seniūnijos bendruomenės centras	Daiva Venslovienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
15.	Skriaudžių kaimo bendruomenė	Raminta Grėbliauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
16.	Graižbūdės kaimo bendruomenė	Vytautas Bielys	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
17.	Asociacija „Cukraus pudra“	Rūta Ulevičiūtė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Veiverių sen.	
18.	Jiezno bendruomenės centras	Irena Urbanavičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Jiezno sen.	
19.	Vėžionių bendruomenė „Topolis“	Irma Kereišienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Jiezno sen.	
20.	Jiezno kultūrizmo klubas „Uola“	Vytautas Sadauskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Jiezno sen.	
21.	Jiezno žmonių su negalia sąjunga	Virginija Pempienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Jiezno sen.	
22.	Kaimo bendruomenė „Kašonys“	Dalius Kabašinskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Jiezno sen.	
23.	Prienų rajono Ašmintos kadastrinės vietovės kaimo bendruomenė „Ošvenčia“	Rasa Vaitauskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakuonio sen.	
24.	Pakuonio krašto bendruomenė	Giedrė Butkienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakuonio sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
25.	Asociacija „Pilutė“	Laimutė Jančiukienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pakuonio sen.	
26.	Prienų rajono savivaldybės Ašmintos seniūnijos kaimo bendruomenė „Bagrėno dvaras“	Ona Končienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Prienų sen.	
27.	Kaimo bendruomenė „Nemuno link“	Arūnas Rasimas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Prienų sen.	
28.	Viešoji įstaiga „Debesota“	Vytautas Sabeckis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Prienų sen.	
29.	Asociacija „Alksniakiemio krašto bendruomenė“	Daiva Aušra Earle	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Prienų sen.	
30.	Asociacija „Žemaitkiemio krašto bendruomenė“	Danguolė Damijonaitytė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Naujosios Ūtos sen.	
31.	Skersabalio kaimo bendruomenė	Lina Matulevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Naujosios Ūtos sen.	
32.	Naujosios Ūtos kaimo bendruomenė	Angelė Degutienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Naujosios Ūtos sen.	
33.	Prienų rajono Klebiškio kaimo bendruomenė „Klevas“	Aistė Černevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	
34.	Prienų rajono Šilavoto bendruomenės centras	Aušra Masikonienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	
35.	Bendruomenė „Jiestrakis“	Violeta Jaškevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	
36.	Ingavangio kaimo bendruomenės centras	Rasa Juocevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
37.	Piliakalnio bendruomenės centras	Kazė Dabrišienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	
38.	Asociacija Šilavoto Davatkyno bendruomenė	Viktorija Bielevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Šilavoto sen.	
39.	Verslininkas	Vakaris Vindziulis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Stakliškių sen.	
40.	Veikianti pagal verslo liudijimą	Gintarė Puišienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Išlaužo sen.	
41.	Individualios veiklos vykdytojas	Kęstutis Zabulis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Veiverių sen.	
42.	Ūkininkė	Aušra Babenskienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Veiverių sen.	
43.	Ūkininkas	Saulius Žlioba	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Veiverių sen.	
44.	Individualios įmonės savininkė	Laimos Bieliūnienės	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Jiezno sen.	
45.	Individualios veiklos vykdytojas	Egidijus Vaitkevičius	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Jiezno sen.	
46.	MB „Grūšelionių sodyba“	Kęstutis Grūšelionis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Jiezno sen.	
47.	Vaido Kupsto veterinarinių paslaugų įmonė	Vaidas Kupstas	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Naujosios Ūtos sen.	
48.	Individualios veiklos vykdytoja	Snieguolė Arlauskienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Šilavoto sen.	
49.	Alvydo Bartkūno veterinarijos įmonė	Alvydas Bartkūnas	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Pakuonio sen.	
50.	MB „Biomica“	Mantas Vilionis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Pakuonio sen.	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
51.	D. Launikonienės gėlių auginimo įmonė	Danguolė Launikonienė	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)	Balbieriškio sen.	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Bendruomenė „Veiverių kraštas“	Rita Ramanauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-04-13	
2.	Pakuonio krašto bendruomenė	Giedrė Butkienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-04-13	
3.	Ingavangio kaimo bendruomenės centras	Rasa Juocevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-04-13	
4.	Bendruomenė „Abipus Peršėkės“	Algis Gustainis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-04-13	
5.	Asociacija „Žemaitkiemio krašto bendruomenė“	Danguolė Damijonaitytė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)		2023-04-13	
6.	Veikiantis pagal verslo liudijimą	Kęstutis Zabulis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-13	
7.	Veikiantis pagal verslo liudijimą	Vakaris Vindziulis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-13	
8.	Mažoji bendrija	Kęstutis Grušelionis	Verslo (privatūs ekonominiai interesai)		2023-04-13	
9.	Prienų rajono savivaldybės Kultūros, turizmo ir jaunimo skyriaus vedėjas	Rimantas Šiugždinis	Viešojo administravimo (valdžios)		2023-04-13	
10.	Prienų rajono savivaldybės Investicijų skyriaus vedėja	Vaida Stasytienė	Viešojo administravimo (valdžios)		2023-04-13	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
11.	Prienų rajono savivaldybės Bendrojo skyriaus vedėja	Jūratė Mickevičienė	Viešojo administravimo (valdžios)		2023-04-13	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	VPS administravimo vadovui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje. VPS administravimo vadovo pareigų negali eiti asmuo, tuo pat metu esantis VVG kolegialaus valdymo organo nariu	➤ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas VVG valdybai; ➤ rengia ir valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ➤ rengia viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ➤ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ➤ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ➤ atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ➤ kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus.	Virginija Žliobienė
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	VPS finansinės apskaitos specialistui – turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį finansinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui	➤ vykdo VVG apskaitos politiką; ➤ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ➤ vykdo VVG finansinių dokumentų registrą; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ➤ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir	Milda Dapkevičienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		pasitelkiamas finansines paslaugas teikiantis juridinis ar fizinis asmuo);	kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ➤ administruoja vietos projektus: priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus.	
3.	VPS administratorius	VPS administratoriui – turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	➤ vykdo VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ➤ rengia viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ➤ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ➤ administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina viešųjų pirkimų dokumentus; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus; ➤ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ➤ teikia tarpines ir metines ataskaitas VPS administravimo vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus; ➤ konsultuoja vietos projektų pareiškėjus viešųjų pirkimų organizavimo, paraiškų rengimo, projektų įgyvendinimo klausimais.	Saulius Narūnas
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	viešųjų ryšių specialistui (VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatintojui) – turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių	➤ vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones;	Saulius Narūnas

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
		LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	➤ vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ➤ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ➤ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ➤ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų; ➤ administruoja VVG interneto svetainę, rengia, įkelia ir prižiūri ten esančią informaciją.	

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:							
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	0	1	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	8,00	6,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojančios pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	7	6	0	1	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	1 788	990	0	210	500	80	8
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	106	0	0	50	20	32	4

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

X Netaikoma

☐ Taikoma

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	0	
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	1	Pagal priemonę planuojama paremti 1 vietos projektą. Planuojama, kad vieną projektą įgyvendins vienas ūkis. Skaitmeninių ūkininkavimo technologijų diegimas yra privalomas visuose, pagal šią priemonę, finansuojamuose vietos projektuose, todėl 1 projektas yra 1 ūkis
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	0	
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	0	
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	0	
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	6	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 6 vietos projektai, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl 6 projektai po 1 darbo vietą, viso 6 darbo vietos
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 vietos projektas, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl viso 1 darbo vieta

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 vietos projektas, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, todėl viso 1 darbo vieta
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	0	
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	0	
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	0	
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	6	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 6 vietos projektai, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą, todėl 6 projektų yra 6 verslo subjektai
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	0	
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 vietos projektas, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	0	
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	0	
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	0	

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	990	VVG teritorijos gyventojų skaičius – 17 120, planuojama, kad galutinis naudos gavėjų skaičius bus bent 10 proc. vietos gyventojų. Viso pagal VPS bus įgyvendinta 35 projektai, kurie prisideda prie šio rodiklio įgyvendinimo. Skaičiuojama, kad 6 projektai po 165 naudos gavėjų, viso 540.
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	0	
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	210	VVG teritorijos gyventojų skaičius – 17 120, planuojama, kad galutinis naudos gavėjų skaičius bus bent 10 proc. vietos gyventojų. Viso pagal VPS bus įgyvendinta 35 projektai, kurie prisideda prie šio rodiklio įgyvendinimo. Skaičiuojama, kad 1 projektas po 210 naudos gavėjų, viso 210.
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	500	VVG teritorijos gyventojų skaičius – 17 120, planuojama, kad galutinis naudos gavėjų skaičius bus bent 10 proc. vietos gyventojų. Viso pagal VPS bus įgyvendinta 35 projektai, kurie prisideda prie šio rodiklio įgyvendinimo. Skaičiuojama, kad 5 projektai po 100 naudos gavėjų, viso 500.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	80	VVG teritorijos gyventojų skaičius – 17 120, planuojama, kad galutinis naudos gavėjų skaičius bus bent 10 proc. vietos gyventojų. Viso pagal VPS bus įgyvendinta 35 projektai, kurie prisideda prie šio rodiklio įgyvendinimo. Skaičiuojama, kad 16 projektų po 5 naudos gavėjus, viso 80.
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	8	VVG teritorijos gyventojų skaičius – 17 120, planuojama, kad galutinis naudos gavėjų skaičius bus bent 10 proc. vietos gyventojų. Viso pagal VPS bus įgyvendinta 35 projektai, kurie prisideda prie šio rodiklio įgyvendinimo. Skaičiuojama, kad 4 projektai po 2 naudos gavėjus, viso 8.
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	0	
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	0	
2 priemonė	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	0	
3 priemonė	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	50	Seniūnijų duomenimis 2021 m. buvo 5 154 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 2 proc. jų įtraukti, t.y. 103. Skaičiuojama, kad 1 projektas po 50, viso 50.
4 priemonė	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	20	Seniūnijų duomenimis 2021 m. buvo 5 154 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 2 proc. jų įtraukti, t.y. 103. Skaičiuojama, kad 5 projektai po 4, viso 20.
5 priemonė	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	32	Seniūnijų duomenimis 2021 m. buvo 5 154 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 2 proc. jų įtraukti, t.y. 103. Skaičiuojama, kad 16 projektų po 2, viso 32.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
6 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	4	Seniūnijų duomenimis 2021 m. buvo 5 154 socialinę atskirtį patiriantys, planuojama bent 2 proc. jų įtraukti, t.y. 103. Skaičiuojama, kad 4 projektai po 1, viso 4.
7 priemonė	VVG teritorinis bendradarbiavimas	0	

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

☐ Netaikoma

☒ Taikoma

1	2	3	4	5	6	7	8
	N.37	1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė
	Iš viso	Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti	Parama bendruomeninio verslo kūrimui ir plėtrai	Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
Kiekybinis tikslas iki 2029 m. (rodiklis R.37)	8	6	1	1	0	0	0
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal lytį?		Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
Ar aktualus darbo vietų paskirstymas pagal amžių?		Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal lytį:	1	0	1	0	0	0	0
Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	1	netaikoma	1	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0	netaikoma	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0	netaikoma	0	netaikoma	netaikoma	netaikoma	netaikoma
Sukurtų DV pasiskirstymas pagal amžių:	7	6	1	0	0	0	0

Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	4	3	1	netaikoma		netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0		0	netaikoma		netaikoma	netaikoma
Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	3	3	0	netaikoma		netaikoma	netaikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas	
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 m. strateginis planas patvirtintas 2020 m. sausio 30 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-1, jame pateikiama rajono plėtros sritys (prioritetai), strateginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės. Pateikiame Prienų VVG vietos plėtros strategijos sąsajas su Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 m. strateginio plano prioritetų ir tikslų, uždavinių lygmeniu:	
		Prienų rajono savivaldybės plėtros iki 2028 m. strateginis planas	Prienų rajono vietos veiklos grupės 2023–2029 m. vietos plėtros strategija
		1 PRIORITETAS. PATRAUKLIOS VERSLUI IR TURIZMUI APLINKOS GERINIMAS	Poreikis Nr. 1 Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogia geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą. <i>Priemonės:</i> Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Parama Socialinio verslo kūrimui ir plėtrai; Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas. Poreikis Nr. 2 Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone <i>Priemonės:</i> Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas;
		Tikslai ir uždaviniai:	
		Skatinti rajono gyventojų verslumą bei vietos ekonomikos konkurencingumą	
		Skatinti mokymo, informavimo paslaugų verslo sektoriaus atstovams plėtrą	
		Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtotis verslą bei didinti jo konkurencingumą	
		Skatinti turizmo plėtrą Prienų rajone	
		Kompleksiškai sutvarkyti paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui	
		Sutvarkyti viešąją infrastruktūrą ir pritaikyti turistų ir bendruomenės poreikiams	
		Konkurencingų turizmo produktų ir paslaugų kūrimas vystant viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą	
		Užtikrinti darnų kaimo ir žemės, miškų ūkių vystymąsi	
		Sukurti konkurencingą bei į ES orientuotą žemės ūkį	

		Paskatinti kaimo turizmo, amatų bei netradicinių veiklų plėtrą	Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui; Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas. Poreikis Nr. 1 Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogią geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą. <i>Priemonės:</i> Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Parama Socialinio verslo kūrimui ir plėtrai; Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas. Poreikis Nr. 2 Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone <i>Priemonės:</i> Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Parama žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas; Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui; Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas.
		Sukurti tinkamas sąlygas gyventi ir dirbti kaime	
		2 PRIORITETAS. IŠSILAVINUSIOS, SVEIKOS IR PAŽANGIOS BENDRUOMENĖS PLĖTRA	
		<i>Tikslai ir uždaviniai:</i>	
		Plėtoti esamą jaunimo užimtumą ir sudaryti sąlygas reikštis naujoms jaunimo užimtumo iniciatyvoms	
		Užtikrinti efektyvų, kokybišką ir rajono gyventojų poreikius atitinkantį socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą	
		Plėtoti esamas ir naujas socialines paslaugas prioritetą teikiant nestacionarioms socialinėms paslaugoms	
		Sudaryti tinkamas sąlygas sportiniam užimtumui visų socialinių grupių gyventojams	
		Sudaryti sąlygas žmogaus kūrybinei raiškai ir visapusiškai asmenybės raidai, plėtoti kultūrinės veiklos pasirinkimo galimybes vietos gyventojams bei atvykstantiems svečiams ir turistams	
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	Gerinti kultūros paslaugų kokybę, atitinkančią gyventojų poreikius	
		Prienų rajonas priklauso Kauno regionui, todėl aprašomos Prienų VVG vietos plėtros strategijos sąsajos su Kauno regiono 2022-2030 metų plėtros planu, patvirtintu 2023 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. 6KS-8 „Dėl 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano patvirtinimo“. Sąsajos pateikiamos tikslų ir uždavinių lygiu, nurodant kurios VPS priemonės ir poreikiai siejasi su plėtros plano tikslais ir uždaviniais:	

		2022-2030 m. Kauno regiono plėtros planas	Prienų rajono vietos veiklos grupės 2023–2029 m. vietos plėtros strategija
		<i>Tikslai ir uždaviniai:</i>	Poreikis Nr. 1 Skatinti alternatyvių verslų kūrimąsi rajone išnaudojant strategiškai patogia geografinę padėtį, turimus žmogiškuosius resursus ir potencialą. <i>Priemonės:</i> Parama ne žemės ūkio verslui kaime kurti ir plėtoti; Parama Socialinio verslo kūrimui ir plėtrai; Bendruomeninių ir kitų nevyriausybinių organizacijų verslo iniciatyvų skatinimas. Poreikis Nr. 2 Skatinti gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant ir plėtojant socialines ir ekonomines veiklas rajone <i>Priemonės:</i> Parama vietos iniciatyvų įgyvendinimui ir partnerystės stiprinimui; Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas.
		2. Didinti socialinę įtrauktį ir mažinti užimtumo netolygumus	
		2.2. Padidinti socialinių paslaugų prieinamumą pažeidžiamiems asmenims	
		2.3. Gerinti visuomenės sveikatą, asmenų psichologinę gerovę ir ilgalaikę priežiūrą	
		2.6. Didinti turizmo paslaugų prieinamumą	
		2.8. Didinti darbo vietų ir paslaugų pasiekiamumą	
		Prienų VVG vietos plėtros strategija Regionų tarybai buvo pateikta derinti el. paštu (raštu).	
3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	VPS nėra susijusi su ESBJS.	
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	VVG teritorijoje viensektorės žuvininkystės VVG VPS nėra	

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas.

8 priedas.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.
